

Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda
1021 Budapest, Völgy u. 3.
Tel: 200-05-27, 06 20 371 5120
e-mail: okuovi@okuovi.hu
OM: 202873

VÖLGY UTCAI ÖKUMENIKUS ÓVODA

1021 Budapest, Völgy u. 3.

OM :202873

NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÉS ÖKUMENIKUS PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette:

Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda nevelőtestülete képviselőjében:

Maruzs-Ványi Katalin óvodaigazgató

Jóváhagyta:

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete , mint fenntartó
képviseletében:

.....

Hatályos:

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
1. 1. Az óvoda bemutatása	4
1. 2. Az intézmény alapadatai	5
2. Helyzetkép	5
2. 1. Az óvoda környezete	5
2. 2. A gyermekek összetétele.....	5
2. 3. Az óvoda személyi feltételei	5
2. 4. Az óvoda tárgyi feltételei.....	7
2. 5. Az óvoda jellemzői és környezete	7
2. 6. A helyzetkép pedagógiai következményei	7
3. Pedagógiai alapelvek és értékek	9
3. 1. Gyermekkép	9
3. 2. Pedagóguskép.....	9
3. 3. Ökumenikus szemlélet megjelenése	10
3. 4. A néphagyományőrzés helye az óvodai nevelésben	10
4. Az óvodai nevelés célja és feladatai	11
4. 1. Az óvodai nevelés célja.....	11
4. 2. Általános feladatok.....	11
4. 3. Kiemelt feladatok	11
4. 3.1. Néphagyományőrzés	11
4.3.2. Erkölcsi és keresztény-ökumenikus nevelés.....	11
4.3.3. Környezeti nevelés és fenntarthatóság	12
4.3.4. Egyéni képességek kibontakoztatása	12
5. Az óvodai élet megszervezése	12
5. 1. A napi- és heti rend	12
5. 2. Az éves ritmus, ünnepkörök és jeles napok	13
6. Az óvodai élet tevékenységformái	13
6.1. Néphagyományőrzés az óvodai életben	14
6. 2. Hitre nevelés az óvodai életben	18
6. 3. Tevékenységformák.....	22
6. 3. 1. Játék.....	22
6. 3. 2. Verselés, mesélés	26

6. 3. 3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc.....	29
6. 3. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	31
6. 3. 5. Mozgás, testi nevelés	35
6. 3. 6. A külső világ tevékeny megismerése	39
6. 3. 7. Munka jellegű tevékenységek	47
6. 3. 8. Játékban megvalósuló tanulás.....	50
6. 3. 9. Iskolaelőkészítés – napi 45 perc célzott fejlesztés	52
7. Fejlesztési területek, nevelési célok	54
7. 1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	54
7. 2. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és ismeretszerzés.....	55
7. 3. Testi nevelés	56
7. 4. Művészeti nevelés	58
7. 5. A külső világ tevékeny megismerése.....	59
7. 6. Hagyományőrzés, ökumenikus nevelés	60
8. Az óvodai élet megszervezése	61
8. 1. A napirend és heti rend kialakítása	61
8. 2. Az óvodai szokásrend kialakítása.....	62
9. Az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak feladatai	64
10. A program sajátos eszközei és módszerei.....	66
11. Értékelés és ellenőrzés.....	68
11. 1. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	68
11. 2. A pedagógiai munka önértékelése	68
11. 3. Intézményi minőségbiztosítás	69
11. 4. A pedagógusok teljesítményértékelése	69
12. Az óvoda hagyományai, ünnepei, jeles napjai	70
13. Az óvoda egészségnevelési és környezeti programja.....	71
13. 1. Egészségnevelés	71
13. 2. Környezeti nevelés – a teremtett világ védelme.....	72
14. Az óvoda esélyegyenlőségi és inkluzív pedagógiai programja.....	72
14. 1. Esélyegyenlőség az óvodai nevelésben.....	72
14. 2. Inkluzív pedagógia	72
14. 2. 1. A sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.....	72
14. 2. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése.....	77

14. 2 .3. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése.....	79
14. 2. 4. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	80
14. 3. Differenciált pedagógiai gyakorlat	82
14. 4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek komplex támogatása.....	84
15. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai	85
16. Az óvoda egészségnevelési feladatai.....	87
17. Az óvoda kapcsolatrendszere	89
18. Az óvoda dokumentumai és adminisztrációs rendje	93
19. Az óvoda ünnepei és hagyományai	94
20. Az óvoda értékelési rendszere	95
21. Az óvoda kapcsolata a fenntartóval és az ellenőrzési rend.....	97
22. Az óvoda biztonságos működésének feltételei.....	99
23. A fejlődés mérése és nyomon követése.....	101
24. A 3 év alatti gyermekek gondozása és nevelése.....	102
25. A pedagógiai munka eredményessége	103
26. Záró gondolatok, mellékletek.....	106
Mellékletek.....	108

1. Bevezetés

1. 1. Az óvoda bemutatása

A **Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda** Budapest II. kerületében található, önkormányzati fenntartású intézmény, amely a magyar köznevelési rendszer részeként az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára (ONOAP) építve végzi nevelő-oktató munkáját. Sajátos arculatunkat a **néphagyományőrző és ökumenikus szemlélet** határozza meg, amely egyszerre ápolja a magyar népi kultúra értékeit és közvetíti a keresztény hit alapvető emberi, erkölcsi üzeneteit felekezeti megkülönböztetés nélkül.

Óvodánk gyermekközpontú intézmény, ahol a gyermekek egyéni szükségleteinek, képességeinek és fejlődési ütemének megfelelően biztosítjuk a nevelést. Fontos számunkra a **szeretetteljes, elfogadó és befogadó légkör**, amelyben minden gyermek megélheti saját értékeit és kibontakoztathatja tehetségét.

Intézményünk pedagógiai munkáját a **néphagyományőrzés** és az **ökumenikus szellemiség** teszi egyedivé.

- A magyar népi kultúra és hagyományok ápolásával erősítjük a gyermekek identitását, nemzeti önazonosságát. A magyar néphagyományok őrzése játékokon, énekeken, meséken, táncon, kézműves tevékenységeken keresztül adja át a gyermekeknek a közösségi élményt és az identitás megerősítését.
- A keresztény-ökumenikus értékrend közvetítésével olyan alapokat adunk, amelyek a szeretet, az összetartozás, a béke és a megbocsátás élményén keresztül gazdagítják a gyermek személyiségét. Az ökumenikus keresztény szellemiség felekezeti megkülönböztetés nélkül közvetíti a szeretet, a béke, az összetartozás és a teremtett világ tiszteletének értékeit.
- Az óvodában a gyermekeket szeretetteljes, biztonságos környezet fogadja, ahol a családok különböző vallási, kulturális és társadalmi háttere elfogadásra talál. A pedagógiai munka középpontjában a gyermek személyisége, egyéni fejlődési útja és a közösségi nevelés egyensúlya áll.

Ünnepeinkben és mindennapi tevékenységeinkben egyszerre van jelen a **hagyománytisztelet**, a **keresztény szimbólumrendszer**, valamint a **modern pedagógiai módszerek**.

Az intézmény célja, hogy olyan nyitott, befogadó, hagyománytisztelő és érték közvetítő közeg legyen, amely előkészíti a gyermekeket az iskolai életre, és alapot ad egy kiegyensúlyozott, boldog élethez.

1. 2. Az intézmény alapadatai

Megnevezés	Adat
Intézmény neve	Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda
Székhelye	1021 Budapest, Völgy utca 3.
Telefonszám	+36-1/200-0527
OM azonosító	202873
Fenntartó	Budapest Főváros II. kerületi Önkormányzat
Igazgató	Maruzs-Ványi Katalin
Csoportok száma	4 homogén csoport
Nyitvatartás	6:00 – 18:00
Alapítás éve	2013

2. Helyzetkép

2. 1. Az óvoda környezete

Óvodánk Budapest II. kerületében található, városi környezetben. A gyermekek kulturális lehetőségei gazdagok: könnyen elérhető színházak, kulturális központok (pl. Klebelsberg Kultúrkúria), könyvtárak, múzeumok. Természeti környezetünkben a Budai-hegyek közelsége lehetőséget ad rendszeres kirándulásokra, természetjárásra. Mivel a településen helyi gazdálkodók nem tevékenykednek, a hagyományörzés az óvodában elsősorban a népi játékok, néptánc, népzene és a kézműves tevékenységek során valósul meg. Célunk, hogy a gyermekek élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerkedjenek meg a magyar néphagyományokkal, népi kultúránkkal és értékeinkkel.

2. 2. A gyermekek összetétele

Óvodánkban a gyermekek többsége városi, értelmiségi családokból érkezik. Sok szülő számára fontos a kulturális értékek, a hagyományok ápolása, valamint a keresztény értékrend közvetítése. Az intézmény befogadó szemléletű: eltérő felekezeti háttérrel és különböző családi szokásokkal érkező gyermekeket is egyaránt szeretettel fogad.

- Intézményünkben befogadjuk a sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN) gyermekek is, akiket gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus és pszichológus támogat.
- A családok nyitottak az óvoda hagyományörző és ökumenikus jellegére.

2. 3. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodai nevelőmunka eredményességének alapja a megfelelően képzett, elhivatott és együttműködő nevelőtestület, valamint a munkájukat segítő dolgozók közössége. Intézményünk célja, hogy a gyermekek számára biztonságos, szeretetteljes, értékközpontú és a

néphagyományok tiszteletén alapuló környezetet biztosítson. A személyi feltételek biztosítása során kiemelt jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy minden munkatárs feladata összhangban legyen pedagógiai hitvallásunkkal, az ökumenikus szemlélettel és a gyermekek sokoldalú fejlődésének támogatásával.

Humán erőforrás – személyi feltételek

Munkakör / feladat	Létszám, státusz	Végzettség, szakképzettség	Feladatkör
Óvodaigazgató	1 fő, teljes állás	Óvodapedagógus, szakvizsga	Intézmény vezetése, szakmai és adminisztratív irányítás
Óvodapedagógus	8 fő, teljes állás	Óvodapedagógus	Nevelőmunka, csoportvezetés
Dajka	4 fő, teljes állás	Szakképzett dajka	Gyermekek gondozása, óvodapedagógus munkájának segítése
Pedagógiai asszisztens	4 fő, teljes állás	Középfokú/asszisztensi képzés	Nevelőmunka segítése, differenciálás támogatása
Gyógypedagógus / logopédus	0,5 fő, részmunkaidő	Gyógypedagógus, logopédus	SNI gyermekek fejlesztése, logopédiai ellátás
Gyógypedagógus /autizmus spektrum pedagógiája szakirányos	1 fő, teljes munkaidő	Gyógypedagógus,	SNI gyermekek fejlesztése
Fejlesztő pedagógus	0,5 fő, részmunkaidő	Fejlesztő pedagógus	BTMN gyermekek fejlesztése
Pszichológus	0,5 fő, részmunkaidő	Óvodapszichológus	Tanácsadás, megfigyelés, prevenció
Karbantartó és kertész	2 fő, teljes állás	Szakmunkás	Az óvoda épületének és eszközeinek karbantartása

2. 4. Az óvoda tárgyi feltételei

- Tágas, korszerűen felszerelt csoportszobák, jól kialakított udvar.
- Külön fejlesztő helyiségek állnak rendelkezésre a gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus és pszichológus munkájához, melyek biztosítják az egyéni és kiscsoportos fejlesztés nyugodt környezetét.
- Mozgásfejlesztő eszközök, kézműves alapanyagok, népi hangszerek (furulya, dob, ritmushangszerek).
- Népi játékokhoz és dramatikus tevékenységekhez kellékek, jelmezek.
- Digitális eszközök (zenelejátszó, projektor) kiegészítő jelleggel.
- Tornaterem lelátóval, amely közösségi és mozgásos programokra egyaránt alkalmas.

2. 5. Az óvoda jellemzői és környezete

A Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda családias hangulatú, barátságos intézmény, ahol a gyermekek otthonos légkörben, biztonságban tölthetik mindennapjaikat. Az épület környezetében található ősfás udvar, a közeli Budai-hegyek és a kulturális intézmények gazdag lehetőséget nyújtanak a gyermekek sokoldalú fejlesztésére.

Az óvoda pedagógiai arculatát a **hagyományőrzés** és az **ökumenikus szemlélet** teszi egyedivé: a gyermekek a mindennapok során találkoznak a magyar népi kultúra élményeivel és a keresztény értékrenddel, amely nyitott és befogadó keretet biztosít minden család számára.

2. 6. A helyzetkép pedagógiai következményei

- A városi környezetben különösen fontos a **néphagyományok élményszerű átadása**, mivel a családok mindennapjaiban ezek kevésbé vannak jelen.
- Az **ökumenikus szemlélet** befogadó közeget teremt a különböző felekezeti háttérrel érkező családok számára.
- A gyermekek kulturális lehetőségeit gazdagítjuk színház- és múzeumlátogatásokkal, kirándulásokkal.
- Az SNI és BTMN gyermekek fejlesztésére külön hangsúlyt helyezünk.

Összefoglaló helyzetkép – városi környezet, kiemelt értékek

- **Korszerű, felújított épület**, otthonos, élhető térrel – ideális a mindennapi neveléshez.
- **Természetvédelmi övezet szomszédságában** helyezkedik el, tágas, ősfás udvarral, ahol a gyermekek frissebb levegőn játszhatnak.
- **Jól felszerelt tornaterem lelátóval**, amely kiemelt lehetőséget biztosít mozgásos foglalkozásokra és közösségi programokra.
- A pedagógiai program **egyedülálló módon képviseli a keresztény hitre nevelést**, az óvodás korosztály számára megfelelő módszertannal, miközben **mindenki számára nyitott**, felekezeti hovatartozástól függetlenül.
- Kiváló tömegközlekedéssel megközelíthető, jól szolgálja a környéken élő és dolgozó családokat.

Jogszabályi háttér

(A pedagógiai program kidolgozásának idején hatályos jogszabályok – 2025. szeptember)

A pedagógiai programunk megfelel a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletnek, valamint annak a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelettel történő módosításával – melyet első alkalommal 2025/2026. nevelési évben kell alkalmazni.

Az óvoda pedagógiai programjának elkészítésekor az alábbi jogszabályokat vettük figyelembe:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 77/2025. (IV. 15.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról.
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazotti jogviszonyról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a szakértői és rehabilitációs bizottságok működéséről
- 2003. évi CXXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (*Ebktv.*)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (*Gyvt.*)
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi intézmények, személyek és szolgáltatások működési feltételeiről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (*adatvédelem, GDPR-hoz igazítva*)
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az óvodák tűzvédelmi előírásairól

Belső dokumentumok

- Az óvoda hatályos **Alapító okirata**

Küldetésnyilatkozat

Óvodánk küldetése, hogy a gyermekek számára **biztonságos, szeretetteljes, érték közvetítő környezetet** teremtsünk, ahol a magyar néphagyomány gazdagsága és a keresztény hit ökumenikus üzenete egyaránt jelen van.

Hisszük, hogy a gyermekek első közösségi élményei meghatározóak egész életükre, ezért célunk olyan óvodai élet szervezése, ahol:

- a népi kultúra élményszerű átélése által erősödik identitásuk és gyökereikhez való kötődésük,
- a keresztény-erkölcsi értékek megélésével megtapasztalják a szeretet, a megbocsátás, az összefogás erejét,
- az elfogadás és tisztelet légkörében minden gyermek kibontakoztathatja személyiségét,
- felkészülnek arra, hogy nyitott, felelős, közösségi emberekké váljanak.

Küldetésünk, hogy a szülőkkel és a tágabb közösséggel együttműködve olyan óvodát működtessünk, amely egyszerre őrzi múltunk értékeit, élhetővé teszi a jelent, és reményt ad a jövőre.

3. Pedagógiai alapelvek és értékek

3. 1. Gyermekkép

Az óvodáskorú gyermek fejlődő személyiség, aki egyedi és megismételhetetlen érték. Fejlődését belső érés, öröklött adottságok, valamint a családi és óvodai környezet kölcsönhatása határozza meg.

Alapelvünk, hogy a gyermek teljes jogú ember, akinek joga van a szeretetre, a biztonságra, a játékokra és az élményekben gazdag nevelésre.

Célunk, hogy a gyermekeket úgy neveljük, hogy nyitottak, érdeklődőek, kreatívak legyenek, miközben megőrzik gyermeki derűjüket, kíváncsiságukat és természetes életszeretetüket.

3. 2. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus hivatása a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésének segítése.

Az általunk követett pedagóguskép alapelvei:

- **példaadás:** a gyermek a felnőtt viselkedésmintáiból tanul, ezért az óvodapedagógus értéket közvetít, hiteles személyiség, aki tisztelettel fordul minden gyermek és család felé,
- **szeretet és elfogadás:** minden gyermek felé személyes odafordulással, bizalommal van jelen,
- **érték közvetítés:** közvetíti a magyar néphagyományt, valamint a keresztény-erkölcsi értékeket ökumenikus módon,

- **szakmaiság:** pedagógiai tevékenységeiben figyelembe veszi a gyermekek egyéni fejlődési sajátosságait, szükségleteit, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveit.

3. 3. Ökumenikus szemlélet megjelenése

Az óvoda keresztény értékrendet képvisel, de ökumenikus jelleggel, tehát minden felekezeti iránt nyitott és elfogadó.

- Közvetített alapértékek: szeretet, békeesség, igazságosság, közösség, megbocsátás.
- Ünnepeink során hangsúlyt kapnak a közös keresztény tartalmak (Advent, Karácsony, Húsvét, Pünkösd), de nem felekezeti jelleggel, hanem közös, általános keresztény üzenetként.
- A mindennapokban rövid imádságokkal, énekekkel, közös beszélgetésekkel és példamutatással jelenítjük meg a hit értékeit.
- Az ökumenikus szemlélet biztosítja, hogy minden gyermek és család – felekezeti hovatartozástól függetlenül – otthon érezhesse magát intézményünkben.

3. 4. A néphagyományőrzés helye az óvodai nevelésben

A néphagyomány az óvodai nevelés egyik legfontosabb eszköze, amely egyszerre fejleszti a gyermeki személyiséget és erősíti a nemzeti identitást.

- A gyermekek a népi mondókák, dalok, játékok, táncok által ismerkednek meg a magyar kultúra kincseivel.
- Az ünnepkörökhöz kapcsolódó népszokások élményszerű feldolgozása (pl. betlehemezés, kiszabáb-égetés, pünkösd királyválasztás, szüreti multság).
- A népi kézművesség (agyagozás, szövés, fonás, tojásfestés, nemezelés) során fejlődik a gyermek kézügyessége, kreativitása, esztétikai érzéke.
- A természethez fűződő kapcsolat erősítése (évszakok, jeles napok, népi gazdálkodás, időjárásmegfigyelés).
- A közösségi élmények, a közös játék és éneklés segítik a gyermekek szociális és erkölcsi fejlődését.

4. Az óvodai nevelés célja és feladatai

4. 1. Az óvodai nevelés célja

Az óvoda a családi nevelést kiegészítve biztosítja a gyermekek **testi, lelki, szociális és értelmi fejlődését**, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és képességeiket. Intézményünk sajátos küldetése, hogy a gyermekek nevelését:

- a **magyar néphagyomány értékeinek** átadásával,
- a **keresztény-erkölcsi alapokon nyugvó ökumenikus szellemiséggel**,
- a **természet tiszteletével és a fenntarthatóságra neveléssel** gazdagítsa.

Végső célunk, hogy a gyermekek boldog, kiegyensúlyozott, nyitott személyiségekké váljanak, akikben erősödik az identitás, a közösséghez tartozás érzése, és akik készen állnak az iskolai élet megkezdésére.

4. 2. Általános feladatok

- **Érzelmi biztonság nyújtása:** szeretetteljes, elfogadó, támogató óvodai légkör biztosítása.
- **Közösségi életre nevelés:** a társas kapcsolatok, együttműködés és konfliktuskezelés gyakorlása.
- **Értelmi fejlesztés:** kíváncsiság, megismerési vágy fenntartása és támogatása változatos tevékenységekkel.
- **Anyanyelvi nevelés:** a magyar nyelv szépségeinek, gazdagságának élményszerű megismertetése.
- **Testi nevelés:** egészséges életmód alakítása, mozgás szeretetének megalapozása.

4. 3. Kiemelt feladatok

4. 3. 1. Néphagyományőrzés

- Jeles napok, ünnepkörök, népszokások élményszerű megélése.
- Népi játékok, dalok, mondókák, mesék rendszeres beépítése a mindennapokba.
- A népi kézművesség és alkotásformák megismertetése.
- Kapcsolattartás helyi közösségekkel, hagyományőrző egyesületekkel, idősebb generációkkal.

4. 3. 2. Erkölcsi és keresztény-ökumenikus nevelés

- Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a keresztény kultúrán alapuló értékrend hiteles közvetítése. Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek számára olyan érzelmi és erkölcsi mintákat nyújtson, amelyek a mindennapi életben is követhetőek, és amelyek segítik a közösségi együttélés szabályainak megértését, elfogadását és gyakorlását.
- A keresztény kultúrából eredő erkölcsi értékek – így a szeretet, türelem, megbocsátás, igazságosság, felelősségvállalás, tisztelet, segítőkészség és hála – életkorhoz igazított

módon jelennek meg a csoportéletben, a közös tevékenységekben és a mindennapi interakciókban. Az értékek közvetítése ökumenikus szemléletben történik: felekezetektől függetlenül, a keresztény kultúrkör közös és mindenki által befogadható alapelveire építve.

- Rövid imádságok, énekek, bibliai történetek közös feldolgozása ökumenikus szemlélettel.
- Ünnepeink során a keresztény hit alapvető tartalmainak (Advent, Karácsony, Húsvét, Pünkösöd) megélése felekezeti megkülönböztetés nélkül.
- A közösségi élmények által a gyermekekben erősödik a hit, a remény és a szeretet megtapasztalása.
- Az erkölcsi nevelés a családokkal való együttműködésben valósul meg. A program tiszteletben tartja a családok világnézeti sokféleségét, ugyanakkor következetesen épít a keresztény kultúrán alapuló értékrendre mint közös nevelési alapra.

4. 3. 3. Környezeti nevelés és fenntarthatóság

- Természeti környezet tisztelete, megóvása, évszakok és természeti jelenségek megfigyelése.
- Hagyományos gazdálkodási formák bemutatása játékosan (pl. kerti munkák, aratás, szüret).
- Újrahasznosítás, takarékoság, természetes anyagok használata a mindennapokban.
- A gyermekek környezettudatos szokásainak megalapozása.

4. 3. 4. Egyéni képességek kibontakoztatása

- A tehetségigérek felismerése, támogatása (pl. ének, zene, kézművesség, mozgás).
- A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek befogadó, differenciált nevelése.

5. Az óvodai élet megszervezése

5. 1. A napi- és heti rend

Napi rend főbb elemei:

- **Érkezés, játék, szabad tevékenység:** a gyerekek szabad játékkal kezdik a napot, amelyben helyet kapnak népi játékok, mondókák, bábozás.
- **Beszélgető kör:** közös beszélgetés az évszokról, jeles napról, népmeséről vagy élményekről; alkalom az anyanyelv ápolására, közösségformálásra.
- **Csendes percek:** rövid elcsendesedés, ima, ének vagy halk zene, amely segít a gyerekeknek megnyugodni és ráhangolódni a napra.
- **Irányított tevékenységek:** mese, ének-zene, kézműves tevékenység, mozgásos játékok, néptánc, egyéni és mikrocsoportos fejlesztések, valamint a tanköteles korú gyermekek iskolai felkészítését szolgáló tevékenységek.
- **Szabad játék és udvari mozgás:** természetben való játék, népi mozgásos játékok

- **Étkezések, pihenő:** étkezés előtt és után rövid hálaadó ima vagy ének, majd csendes pihenő altató dallal, mesével.
- **Délutáni játék és zárás:** szabad játék, kötetlen tevékenységek, egyéni fejlesztés lehetősége, udvari játék.

Heti rend (javasolt)– kiemelt tevékenységeink:

- Hétfő: Anyanyelvi, irodalmi és erkölcsi nevelés: az évszakokhoz, jeles napokhoz és vallási ünnepekhez kapcsolódó mesék, mondókák, imák, versek és dalok feldolgozása.
- Kedd: rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, kézműves tevékenységek
- Szerda: Ének, zene, énekes játék, néptánc és népi játékok.
- Csütörtök: mozgás, testnevelés: Mozgásos játékok, torna, nagymozgásos gyakorlatok, népi játékok.
- Péntek: Külső világ tevékeny megismerése, környezeti nevelés: Természetjárás, kerti munka, környezeti megfigyelések és tapasztalatszerzés; Drámajáték, közösségi élmények, ünnepi előkészületek.

5. 2. Az éves ritmus, ünnepkörök és jeles napok

Az óvodai élet szervezése során a mindennapok ritmusát a természet rendje, az évszakok körforgása és a népi-keresztény ünnepkörök határozzák meg.

- **Ősz:** szüret, Mihály-nap, Szent Márton-nap (lámpás felvonulás).
- **Advent és tél:** Adventi készülődés, Luca-nap, Karácsony (betlehemezés).
- **Tél vége – farsang:** farsangi multság, kiszabáb-égetés.
- **Tavaszi:** húsvéti hagyományok (tojásfestés, locsolás), pünkösdi király- és királynéválasztás.
- **Nyár:** aratóünnep, Szent Iván-éji szokások, búcsúzás az iskolába készülő gyermekektől.

Minden ünnepbe bevonjuk a gyermekek családjait is, ezzel erősítve a közösségi élményt.

6. Az óvodai élet tevékenységformái

Az óvodai nevelésben a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, amely kiemelt szerepet kap a személyiségfejlesztés folyamatában. A fejlődést támogató tevékenységek nem önállóan, hanem a mindennapi életbe szervesen beágyazva, természetes módon valósulnak meg.

Az ONOAP és saját hagyományörző szemléletünk alapján a gyermekek nevelésének fő területei:

- **Játék:** a gyermek fő tevékenysége, amelyben helyet kapnak a népi játékok, népi dramatikus formák.
- **Vers, mese:** magyar népmesék, népdalok, népi mondókák, imádságok.

- **Ének-zene, énekes játék, néptánc:** a gyermekek ritmusérzékének, mozgásának, közösségi élményeinek fejlesztése.
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézműves tevékenység:** természetes anyagokkal, népi kézműves technikákkal.
- **Mozgás, testnevelés:** mozgásos játékok, népi sportok, ügyességi játékok.
- **Külső világ tevékeny megismerése:** természetjárás, évszakos megfigyelések, népi időjósolás.
- **Munka jellegű tevékenységek:** közös kertészkedés, takarítás, madáretetés, ünnepi előkészületek.
- **Tanulás:** tapasztalatok szerzésén, élményeken, játékon keresztül.

6.1. Néphagyományőrzés az óvodai életben

Az óvodai élet tevékenységformáin belül a néphagyományőrzés rendkívül gazdag és sokrétű módon jelenhet meg. Ez nemcsak a gyermekek identitásának alakításában fontos, hanem hozzájárul a közösséghez való tartozás érzésének kialakulásához, a természetes ritmus és az ünnepkörök megéléséhez is.

Az óvodai nevelés olyan szemléletre épül, amely tiszteletben tartja a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és elősegíti az együttéléshez szükséges magatartásformák és szokások kialakulását. A népi hagyományok ápolása nemcsak kulturális értékeket közvetít, hanem segíti a közösségi összetartozás, az identitástudat és az erkölcsi normák megalapozását is.

A néphagyományőrzés célja

Az óvodai nevelésben is a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.

A néphagyományőrző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglaljuk. Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az „Évkör” adja.

Néphagyományőrző tevékenységek feladata

- Népszokások megismerése;
- népi időjósolások felidézésére;
- a természetes anyagok állandó felismerése;
- népi gyermekjátékszerek készítése;
- az udvari játékok bővülnek a hagyományápoló tevékenységekkel;
- a szülőföld szépségének megláttatása;
- a népi kultúra tárgyainak megjelenése az óvodában.

Játék

- **Népjátékok:** körjátékok, mozgásos játékok, népi fogójátékok
- **Népi bábjátékok:** egyszerű, dramatikus játékok népmesék, népdalok alapján
- **Szerepjátékok:** falusi élet, paraszti munkák eljátszása (pl. kenyérsütés, aratás, vásár)

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- **Népi mondókák, gyermekdalok:** altatók, ringatók, höcöggetők, csúfolók.
- **Énekes népi játékok:** évkörhöz kapcsolódva (pl. karácsonyi, húsvéti játékok).

- **Néptánc:** egyszerű tánclépések, ritmusgyakorlatok, párban és körben.
- **Hangszerek használata:** ritmushangszerek, népi hangszerek megismertetése (pl. doromb, citera).

Vers, mese

- **Népmesék:** rövid, korosztálynak megfelelő népmesék dramatizálása.
- **Népi mondókák, találós kérdések:** mindennapi nyelvi fejlesztés eszközeként.
- **Mesemondás hagyománya:** élőszavas mesemondás, nem mindig képeskönyvből.

Munka jellegű tevékenységek

- **Kézműves foglalkozások:** nemezelés, agyagozás, kukoricacsuhé- és gyöngyfüzés.
- **Hagyományos paraszti munkák játékos utánpótlása:** pl. seprés, mosás, gyümölcsaszalás.
- **Kertészkedés, természethez kapcsolódó tevékenységek.**

Rajzolás, mintázás, kézimunka

- **Népi motívumok megjelenítése:** tulipán, madár, nap, szív formák.
- **Természetes anyagok használata:** gyapjú, fonal, termések, vessző.
- **Ünnepkörökhöz kapcsolódó alkotások:** mézeskalács készítés, tojásfestés, betlehem készítés.

Mozgás, testi nevelés

- **Népi gyermekjátékok beépítése** a mozgásos tevékenységekbe.
- **Jeles napokhoz kapcsolódó mozgásos programok:** pl. kiszabáb égetés, húzó-vonó játékok.
- **Ügyességi játékok** népi eszközökkel (zsákban futás, botforgatás).

Óvodapedagógus a néphagyományörző nevelés folyamatában

- Néprajzi ismereteit folyamatosan bővíti;
- a tárgyalkotás, a környezet alakítás technikai fogásait elsajátította, illetve elsajátítja;
- a néphagyományörzés elemeit mértéktartóan jeleníti meg az óvodai környezetben;
- megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzésnek feltételeit és lehetőségeit a mindennapokban.

A hagyományörzés személyiségfejlesztő hatása

A hagyományörzés személyiségfejlesztő hatása az óvodai nevelésben összetett és sokrétű: hozzájárul a gyermek testi, lelki, értelmi és szociális fejlődéséhez, miközben identitást formál, érzelmi biztonságot nyújt, és megalapozza a közösségi életbe való beilleszkedést.

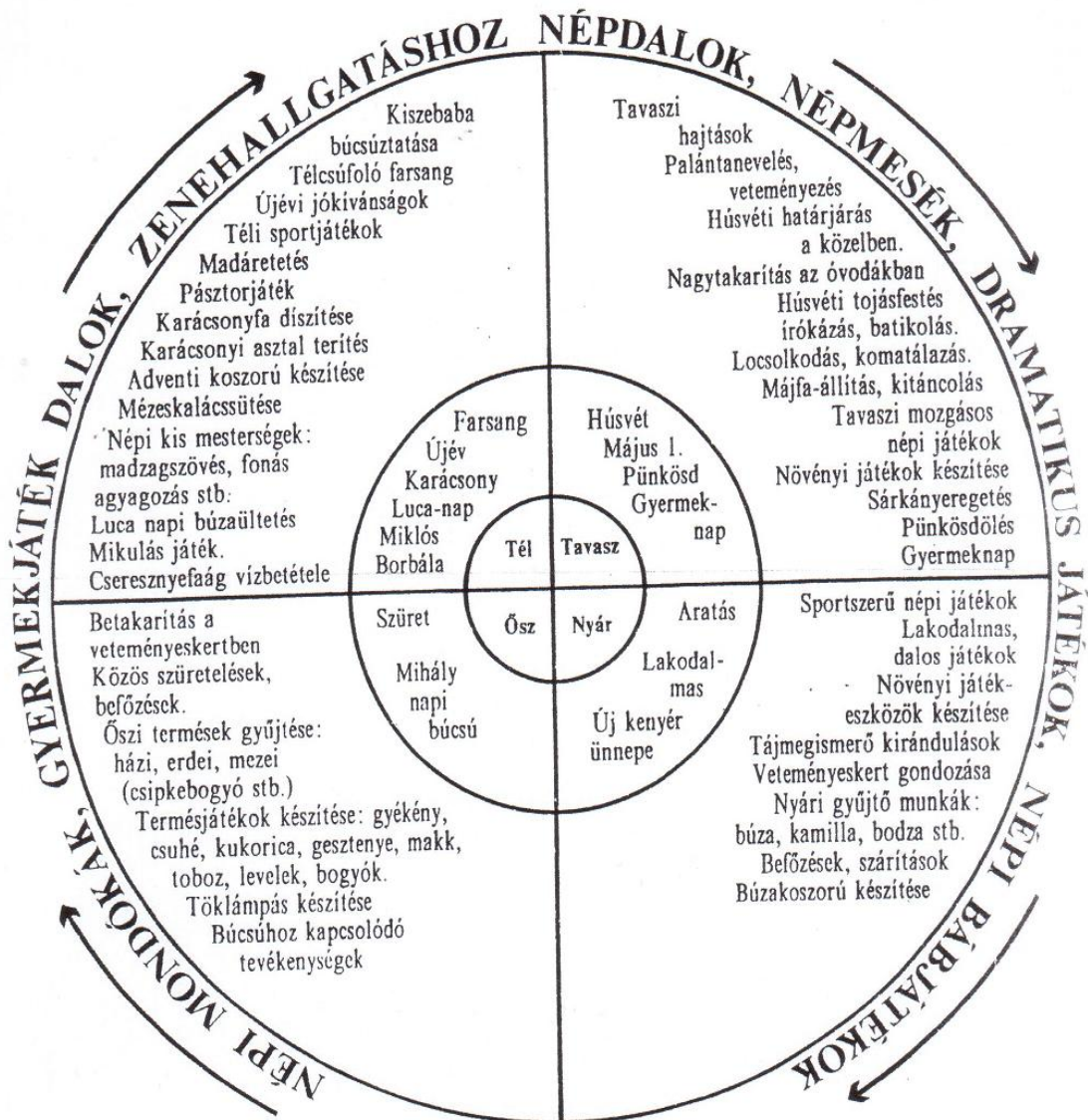
- Identitásfejlesztés, önazonosság kialakulása. A gyermek megtapasztalja, hogy hova tartozik: családjához, közösséghez, nemzethez, vallási közösséghez. A néphagyományok ápolása révén gyökereket kap, amelyre később támaszkodhat. A közösség aktív tagja;

- Érzelmi biztonság és állandóság. A népszokások, ünnepek, évkör eseményei ismétlődő élmények, amelyek érzelmi biztonságot nyújtanak. A hagyományok megtartása kiszámíthatóvá teszi a világot a gyermek számára. A közös élmények (pl. betlehemezés, kézműveskedés, közös éneklés) örömet és bizalmat adnak.
- Közösségi nevelés, szociális képességek fejlődése. A hagyományörzés közösségi élmény, együttműködésre, egymás elfogadására tanít. A közös játékok, éneklések, dramatikus jelenetek szociális kompetenciát fejlesztenek: figyelem, türelem, szabálytartás, segítőkészség. A népi közösségek értékrendje (tisztelet, egymás segítése, együttműködés) mintát ad.
- Esztétikai és kreatív személyiségfejlődés. A népi díszítőművészet (pl. hímzés, faragás, festés), a tánc és a zene segít a szépérzék, ízlés fejlesztésében. A kézműves tevékenységek és dramatikus játékok kreativitást, önkifejezést ösztönöznek.
- Anyanyelvi nevelés, gondolkodásfejlesztés. A népmesék, mondókák, találós kérdések, csúfolók élő szövegkincs. A gyermekek szókincse, kifejezőkészsége, memóriája és logikai gondolkodása fejlődik. Élőszavas mesemondással belső képalkotás, fantázia is fejlődik.
- Értékrend, erkölcsi fejlődés. A hagyományos mesék, szokások erkölcsi üzenetet hordoznak: jóság, bátorság, igazság, kitartás. A néphagyományokon keresztül erkölcsi alapokat kap a gyermek: mi a jó és a rossz, hogyan viszonyuljunk másokhoz.
- Mozgás- és ritmusérzék fejlődése. A néptánc, népi játékok, ritmikus mondókák mozgáskoordinációt és ritmusérzékét fejlesztenek. Ezek hozzájárulnak az idegrendszer érésehez, testséma fejlődéséhez, valamint az iskolai alkalmassághoz.

ÉVKÖR

6. 2. Hitre nevelés az óvodai életben

Óvodánkban a hitre nevelés a néphagyományőrzés mellett kiemelt feladatként jelenik meg. A Biblia tanítását alapul véve segítjük a gyermeket abban, hogy megfelelő tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról, életkoruknak és értelmi képességüknek megfelelően. A keresztény lelkiség és értékek megjelennek tanulási folyamatként és különböző tevékenységi formákba beépítve. Tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét, illetve azt kiegészítve, az óvodai nevelés sajátos módszereivel, eszközeivel pozitív erkölcsi tapasztalatokhoz juttatjuk a ránk bízott gyermekeket.

Hisszük, hogy a feltétel nélküli szeretet, amit meg is élünk óvodánkban a mindennapok során, és a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosításával át tudjuk adni azokat az értékeket (szeretet, önzetlenség, megbocsátás, lelkiismeretesség) melyek a keresztény élet alapját is képezik.

A hitre nevelés számunkra nem tantárgyi jellegű vallásoktatást jelent, hanem az életkori sajátosságokhoz igazított, élményközpontú, példamutató és szeretetteljes nevelést, amely a gyermekek lelkiségének alapjait formálja.

A hitre nevelés lényege óvodáskorban

Alapelvek

Az óvodai hitre nevelés célja nem a vallási tanítások elsajátítása, hanem a gyermekben rejlő nyitottság, érzékenység, bizalom és rácsodálkozás megerősítése a látható és láthatatlan világ iránt. Nevelésünk ökumenikus szellemiségben történik, amely a keresztény értékek közös alapjaira épül: szeretet, elfogadás, békesség, hála, megbocsátás.

A hitre nevelés az óvodai élet egészét áthatja: jelen van a mindennapi helyzetekben, a közösen átélt ünnepekben, a csendes pillanatokban, az imában, a mesékben és az egymás felé forduló szeretetben.

Érzelmi biztonságon és példamutatáson alapul

- A kisgyermek elsősorban érzelmi alapon közelít a hithez.
- A felnőttek hite, szeretete, viselkedése példává válik.
- A jó szó, az ölelés, a megbocsátás, a segítség, az ünneplés mind-mind istenkapcsolattá válhat számára.

Kapcsolatteremtés Istennel, a teremtett világgal

- A gyermek megtapasztalja, hogy nem egyedül van, gondoskodó szeretet öleli körül.
- A teremtett világ szépségeire való rácsodálás (virág, eső, napfény) is lelki élménnyé válhat.
- Az ima, ének, csend, mesék által kifejezheti hitét, háláját, kéréseit.

Bibliai történetek életkornak megfelelő feldolgozása

- Rövid, szemléletes, szeretetről, jóságról, megbocsátásról szóló történetek (pl. Jó pásztor, Jézus a gyermekek között, Teremtéstörténet).
- Játékos, dramatikus, vizuális eszközökkel történő feldolgozás.
- Nem dogmatikus, hanem élményszerű bemutatás.

Céljai

- A gyermek megtapasztalja a szeretetben és bizalomban élő közösséget.
- Kialakuljon benne a természet, az élet, az emberek és Isten iránti tisztelet és hála érzése.
- Erősödjön benne az együttérzés, az empátia, a másik elfogadása.
- Lehetőséget kapjon a hit és lelkiesség kifejezésére játékos, élményszerű formákban.
- Megalapozódjon a későbbi tudatos hithez vezető út első szakasza.

Feladatai

- A keresztény hagyományokhoz és ünnepkörökhöz kapcsolódó élmények biztosítása.
- A közösségi élet szabályainak gyakorlása szeretetteljes légkörben.
- A napi ritmusba ágyazott rövid imák, hálaadás bevezetése.
- Egyszerű bibliai történetek és keresztény értékeket hordozó mesék feldolgozása.
- A szülőkkel való együttműködés és párbeszéd fenntartása a hitre nevelés területén.

Megvalósítás formái

- Ének-zenei nevelés: keresztény gyermekénekek, dicséretetek, közös éneklés.
- Mese, dramatikus játék: bibliai történetek dramatizálása (pl. Jó pásztor, Jézus és a gyermekek).
- Kézműves tevékenységek: vallási motívumokat hordozó alkotások (pl. betlehemkészítés, kereszt, szív, gyertya).
- Napi ima és csendes percek: hálaadás, kérő és dicsőítő imák egyszerű, őszinte formában.
- Ünnepkörhöz kapcsolódó szokások: adventi gyertyagyújtás, karácsonyi pásztorjáték, húsvéti történet, pünkösdi ünnep.

Ökumenikus szemlélet

Óvodánkban a különböző keresztény felekezetek hagyományai iránti tisztelet és nyitottság jelenik meg. Nem a különbségekre, hanem a közös hitbeli értékekre helyezzük a hangsúlyt, így segítve elő a gyermekekben a szeretet, az elfogadás és az együttélés alapértékeinek megalapozását.

Személyiségfejlesztő hatása

A hitre nevelés elősegíti:

- a belső biztonság, lelki béke kialakulását,
- az érzelmi intelligencia és erkölcsi érzék fejlődését,
- az önismeret és mások iránti felelősségtudat alakulását,
- a hála, az együttérzés, a megbocsátás készségének erősödését.

A hitre nevelés az óvodai nevelés láthatatlan, de mélyen ható rétege. Nem tanítás, hanem jelenlét – olyan lelki magvetés, amely a gyermek egész életére kiható értékévé válhat.

A hitre nevelés formái

A hitre nevelés éves terve az ökumenikus szellemiséghez, a gyermekek életkori sajátosságaihoz és a keresztyén ünnepkörhöz igazodik. A terv tartalmazza a hitre nevelés fő formáit, eszközeit és témáit hónapokra lebontva, miközben figyelembe veszi az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez való kapcsolódást is.

Hitre nevelés – Éves terv óvodában

Hónap	Téma / tartalom	Hitre nevelés formái	Kapcsolódás ünnepkörhöz / jeles naphoz
Szeptember	Isten ajándéka a teremtett világ	Hála a természetért, egyszerű hálaimák, Teremtéstörténet meséje, közös éneklés	Teremtés hete (szeptember vége)
Október	A szeretet első lépései: család, barátok, segítség	"Jézus szereti a gyermekeket", barátság, megbocsátás, szeretet, közösségi élmények	Október 4. – Állatok világnapja (Teremtett világ tisztelete)
November	A csend és az emlékezés hónapja	Csendes percek, gyertyagyújtás, halottainkért való imádság, Szentek példája	Halottak napja, Mindenszentek
December	A fény várása – Jézus születésének előkészítése	Adventi gyertyagyújtás, betlehemezés, bibliai karácsonyi történet dramatizálása, hálaima, ajándékozás	Advent, Karácsony
Január	Jézus, a világ világossága – újrakezdés, fény, remény	Háromkirályok története, vízkereszt jelentése, világosság szimbóluma, ima a jókívánságokért	Vízkereszt (január 6.)
Február	Bűnbánat, megbocsátás, új esélyek	Egymás elfogadása, megbocsátás gyakorlása,	Böjt kezdete (hamvazószerda, változó időpont)

Hónap	Téma / tartalom	Hitre nevelés formái	Kapcsolódás ünnepkörhöz / jeles naphoz
Március	Jézus útja – szeretet, áldozat, reménység	történetek a jócselekedetekről, imádság a szív tisztaságáért Húsvéti történet (életkornak megfelelően), dramatizálás, imádság, kereszt szimbóluma	Nagyböjt, Virágvasárnap, Nagyhéten készülés
Április	Öröm és feltámadás – az új élet ünnepe	Húsvét öröme, feltámadás szimbólumai (tojás, fény, virág), hálaéneklés, örömjátékok	Húsvét, Pünkösd előkészülete
Május	Hálaadás, édesanyák és család szerepe	Mária mint édesanya, anyák napi ima, családért való hála, bibliai nők példája	Anyák napja, pünkösd előtti időszak
Június	A Lélek öröme – pünkösdi ünnep	A Szentlélek ajándékai: béke, szeretet, öröm; szimbólumok: galamb, láng; hála, dicsőítés	Pünkösd (változó időpont)
Július– Augusztus	(nyári időszak) Teremtett világ csodái, Isten szeretete mindenhol	Nyári hálaadás, természetben való imádság, dicséret; könnyed énekek, versek	Teremtett világ újra felfedezése nyári táborban vagy séták során

Hitre nevelés formái az év során

Forma	Leírás / példák
Ima	Napi hálaimák, egyszerű kérő és dicsőítő imák (pl. étkezés előtt/után, reggeli elcsendesedés)
Bibliai történetek	Rövid, mesei jellegű történetek (pl. Jó pásztor, Teremtés, Betlehem)
Énekek	Egyszerű keresztény gyermekénekek, adventi és húsvéti énekek
Dramatizálás	Történetek eljátszása: pl. Betlehemes, Virágvasárnap, Háromkirály-járás
Szimbólumok használata	Gyertya, kereszt, galamb, szív, kenyér – jelentésük megbeszélése, megjelenítése
Kézműves tevékenységek	Betlehem, húsvéti bárány, galamb, gyertyakészítés, adventi koszorú
Közösségi szokások	Gyertyagyújtás, ünnepi áhítat, egymás megajándékozása, jótékonyági akciók
Csend, elmélyülés	„Csendes percek”, meghitt hangulat megteremtése, szívhez szóló beszélgetések

6. 3. Tevékenységformák

6. 3. 1. Játék

A játék helye az óvodai nevelésben

Óvodánk pedagógiai gyakorlatában – összhangban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával – a játék központi szerepet tölt be, mint a kisgyermek legtermészetesebb tanulási és önkifejezési formája. A gyermek a világot játékon keresztül fedezi fel, sajátítja el a közösségi együttélés szabályait, és dolgozza fel érzelmi élményeit. Az óvodáskorú gyermek számára a játék létfontosságú alaptevékenység, melynek során ismereteket szerez, tapasztalatokat gyűjt, feldolgozza élményeit, szabályokat tanul, kapcsolatokat alakít, s mindeközben fejlődik személyisége. A játék örömforrás, a gyermek belső késztetéséből, önmagáért játszik.

Mivel intézményünk néphagyományőrző és ökumenikus szellemiségű, a játék eszközeivel is közvetítjük a magyar népi kultúra, a keresztény értékrend és a közösségi együttlét örömét, szépségét. A gyermek számára a játék nem csupán szórakozás, hanem kapu a lelki, érzelmi és értelmi fejlődéshez. A hagyományos közösségekben a gyermekek nevelése több generáció együttélésében zajlott, ahol a nagyszülők, dédszülők játékkal tanítottak, és közvetítették a kulturális örökség részét képező népi játékokat, eszközöket és szokásokat. Ezt az értéket őrizzuk és ápoljuk óvodai programunkban is.

Alapelveink a játékban

- A játék elsődleges, minden más tevékenységformát megelőző, kiemelt jelentőségű.
- A gyermek számára biztosítjuk a játék szabadságát, idejét, terét és eszközeit.
- A nevelő segít, elfogadó, biztonságot adó jelenlétével támogatja a játék kibontakozását.
- A játék nem választható el a nevelés más területeitől: áthatja a szokásrendszert, a közösségi életet, a vallási ünnepeket, a hagyományápolást.

A játék formái az óvodánk gyakorlatában

Szabad játék

- A gyermek önállóan választja meg a játék tartalmát, társait és eszközeit.
- Lehetőséget ad arra, hogy a gyermek a saját élményeit, érzelmeit feldolgozza.
- Az udvaron, csoportszobában, népi eszközökkel és tárgyakkal is színesítjük.

Szerepjáték

- Fontos szerepet kapnak benne a népi életképek (pl. vásár, aratás, kenyérsütés), valamint a bibliai történetek eljátszása (pl. Jó pásztor, betlehemes játék).
- Segít a gyermeknek a társadalmi és erkölcsi szabályok belsővé tételében.

Építő- és konstruáló játékok

- Természetes és hagyományos anyagok (pl. fa, textil, termékek) használatával történik.
- A magyar népi építészet motívumai (pl. tornác, kemence) megjelennek a játékokban.

Szabályjátékok

- Egyszerű, korosztálynak megfelelő társasjátékok, valamint népi szabályjátékok (pl. „Adj király katonát”, „Bújj, bújj zöld ág”).
- Fejlesztik a türelmet, szabálykövetést, együttműködést.

Mozgásos játékok

- A szabad mozgás lehetősége minden nap biztosított, népi játékokkal gazdagítva.
- A nagymozgások fejlesztése mellett közösségi élményt is nyújt (pl. népi táncos játékok).

Énekes, kör- és népi játékok

- Kiemelt szerepet kapnak a magyar népi gyermekjátékok, dalos körjátékok, ritmikus höcöggetők, lovagoltatók, csúfolók.
- A gyermek így élményszerűen ismerkedik a magyar nyelv ritmusával, zenei és mozgásos kultúrájával.

A játék személyiségfejlesztő hatásai

A játék során a gyermek:

- érzelmileg gazdagodik, megtanulja kifejezni örömét, bánatát, szorongását,
- fejlődik szociális és kommunikációs készségeiben,
- gyakorolja az együttműködést, egymás elfogadását,
- képzelete, kreativitása és problémamegoldó gondolkodása erősödik,
- megtapasztalja a hagyományos közösségi értékeket (tisztelet, megosztás, türelem),
- ismerkedik a teremtett világ szépségeivel, a keresztény szemléletű gondoskodással.

Óvodánkban a játék élő örökség, amely egyszerre kapcsol a múlthoz és nevel a jövőre. A játék nemcsak fejleszt, hanem megtart és összeköt: a gyermek önmagával, társaival, a közösséggel, a hagyományaival és – ha csendben figyelünk – a Teremtővel is.

Mit jelent a játék az óvodás gyermek életében?

- A játék **örömforrás**: a mozgás, beszéd, ritmus, utánpótlás, szerepjátszás öröme.
- A játék során a gyermek **megismeri a világot**, kapcsolatot teremt környezetével, tapasztalatokat szerez.
- A gyermek játékában **érzelmileg feldolgozza élményeit**, újra éli és átalakítja őket.

- A játék a belső kíváncsiság, **vágy és fantázia** megnyilvánulása: a gyermek megvalósítja azt, amit a valóságban még nem tud.
- A **társas játék** fejleszti a kommunikációt, együttműködést, empátiát és szabálykövetést.
- A játék a személyiségfejlődés kiemelt terepe: fejlődik az **én-tudat**, kialakul a „te” és „mi” fogalma.

A játék feltételrendszere

A játék színtereinek, eszközeinek és idejének tudatos kialakítása elengedhetetlen a minőségi játéktevékenységhez.

Tér és helyszínek

- A csoportszoba játékre alkalmas, biztonságos, jól szervezett tér.
- Külön játszósarkok: építő, mesesarok, zenesarok, kézműves sarok.
- Lehetőség van kuckók, ideiglenes játszóhelyek kialakítására is.
- Az udvar változatos játéklehetőségeket nyújt: természetes anyagokkal, népi játékeszközökkel gazdagított tér.
- A környező természet (erdő, játszótér) is szolgálhat a játék színtereként.

Idő

- A játékidő folyamatos, szabadon alakítható: egy téma több napon, akár héten át is folytatódhat.
- A napirend rugalmas, a játék elsőbbséget élvez, és a többi tevékenység (kivéve kötött időpontúak: testnevelés, séta) illeszkedik hozzá.

Eszközök

- Fontos a változatos, esztétikus, életkornak megfelelő játékeszközök biztosítása.
- Hangsúlyt kapnak a népi játékeszközök: rongybaba, faló, csutkababa, ördöglakat, bűgőcsiga, termések.
- Természetes anyagok: kavics, faág, toboz, textília.
- Dramatikus eszközök: palást, korona, kendő, bábok – szerepjátékhoz, mesedramatizáláshoz.
- A bábok, textíliák, hangulati elemek állandó részei a csoportnak.

A játék tartalma – a hagyományörzés eszköze

A gyermekek szabad játékát gazdagítják a néphagyományokon alapuló játékformák:

- **Énekes-táncos népi játékok:** szembekötősdí, gyűrűsdí, vásáros, lakodalmas játékok.
- **Mozgásos, küzdő játékok:** sorjátékok, páros játékok, várkörüljárók.
- **Drámajátékok:** jeles napokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó dramatikus játékok (pl. betlehemes, kiszézés).
- **Kézműves játékeszköz-készítés:** rongybaba, csutkababa, játékbútor, népi hangszer.

Ezek a tevékenységek értelmet adnak, tartalommal töltik meg a játékidőt, miközben a gyermek belső világához, kulturális identitásához is kapcsolódnak.

Óvodapedagógus feladata:

- játékra alkalmas környezet és idő biztosítása, a játék megfigyelése, szükség szerinti segítése („kevesebb irányítás több figyelés elve”), társas kapcsolatok támogatása, társak bevonása, szerepek gazdagítása, konfliktusok mediálása, biztonság és szabályok: kockázat–haszon mérlegelése, baleset-megelőzés, fejlődési megfigyelések Ovikrétában való rögzítése (szociális együttműködés, szabálykövetés, kitartás, kommunikáció), népi játékok átadása.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- játékszerek előkészítése, rend és biztonság megőrzése, gyermekek segítése, tisztaság, higiéné, eszközpótlás, öltözködés, eszközhasználat, udvari játék támogatása; rend és biztonság segítése, gyermekek bátorítása, bevonása; konfliktushelyzetben nyugodt jelenlét, jelzés a pedagógus felé.

Játékkörnyezet: eszközdús, rugalmasan átrendezhető csoportszoba (szerepjáték-sarok, építősarok, „csendes kuckó”, alkotósarok), fejlesztő helyiségek kiscsoportos/egyéni játékhoz;

Differenciált fejlesztés feladatai

- a gyermek egyéni igényeihez igazított játékhelyzetek biztosítása, szabályjátékok egyszerűsítése, beszéd- és mozgásfejlesztés játék közben.
- SNI/BTMN gyermekeknek alacsony ingerszintű „csendes kuckó”, vizuális szabályok, társas forgatókönyvek, egyszerűsített szabályjátékok.
- Nyelvi támogatás: képkártyák, játékszókészlet bővítése, mintamondatok.
- Motoros–szenzoros igények: különböző fogású, méretű, ellenállású eszközök; alternatív eszközfogás.
- Tehetségigérek: összetettebb konstrukciók, szerepjáték kerettörténetek, szabályjáték-variánsok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Hosszabb ideig **önállóan kitart** a játékban, szabályokat elfogad és betart.
- **Együttműködik**, tárgyal, konfliktust kezel alap szinten; szerepeket vált és gazdagít.
- **Problémát old meg** (tervez–kivitelez–ellenőriz), kreatívan konstruál.
- Gazdagodik **nyelvi és szimbolikus** kifejezőmódja (történetalkotás, szerepbeszéd).
- Megjelenik a **személyes és közösségi felelősség** (rendrakás, eszközóvás).
- A népi játékokhoz és közös játékhoz **pozitív attitűdöt** alakít ki.

6. 3. 2. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés, irodalmi nevelés a gyermekek nyelvi fejlődésének, érzelmi gazdagodásának, gondolkodásának és képzelő erejének egyik legfontosabb eszköze. A magyar népi irodalmi hagyomány, valamint a klasszikus és kortárs gyermekirodalom gazdag szövegvilága hozzájárul a gyermek identitásának, erkölcsi érzékének, nyelvi kifejezőképességének és szókincsének alakításához.

A mondókákat, a meséket régen a szájhagyomány élte. Az altatók, a dúdolók, az ölbe vevők az érzelmi biztonságot erősítették. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végig kísérték a gyermekkort. A program ezt az irodalmi hatást kívánja éltetni.

A néphagyományörző óvodai programban a mese, vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik.

Célja:

- A magyar nyelv szeretetének és használatának megalapozása;
- A gyermek érzelemvilágának gazdagítása, empátiájának fejlesztése;
- A néphagyomány irodalmi értékeinek megismertetése; a néphagyomány-ápoló irodalmi nevelés a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz a jeles és ünnepnapokhoz, a természet jelenségeihez kapcsolódó mondókák, mesék, szólások, találós kérdések, dramatikus népszokások megismertetése, felelevenítése.
- A keresztény szemléletű erkölcsi alapértékek közvetítése;
- A figyelem, emlékezet, gondolkodás és képzelet fejlesztése.

Feladataink:

- A gyermekek életkorához, érdeklődéséhez és fejlettségi szintjéhez illeszkedő népmesék, mondókák, versek, bibliai történetek válogatása;
- Az élőlávás mesemondás rendszeressé tétele;
- A verselés, mondókázás, nyelvi játékok napi szintű gyakorlása;
- Az irodalmi nevelés integrálása a zenei, mozgásos és dramatikus tevékenységekbe;
- A mesehallgatás nyugodt, meghitt légkörének megteremtése;
- A gyermeki képzelet és fantázia támogatása dramatikus játékkal, bábjátékkal, szerepjátékkal.

Alkalmazott műfajok, források:

- Mesék, népmesék: állat-, novella-, tréfás, tündérmesék, találós kérdések, szólások, közmondások, dramatikus népszokások, rigmusok.
- Népi mondókák: a felnőttek játéka kicsinyekkel, a természettel, társadalmi környezettel kapcsolatos mondókák, kiszámolók, altatók, csúfolók, találós kérdések.
- Népi eredetű, illetve klasszikus gyermekversek
- Bibliai történetek (életkornak megfelelő módon, dramatizálva is), pl. teremtéstörténet, Jézus gyermekekhez fűződő kapcsolata, példázatok;

- Kortárs, értékes gyermekirodalom (pl. Gryllus Vilmos, Lackfi János, Varró Dániel művei).

Módszereink:

- Élőszavas mesemondás: A pedagógus személyes előadásában átadott mese mélyebb érzelmi hatást gyakorol, bizalmi kapcsolatot épít, fejleszti a gyermek belső képalkotó képességét.
- Verselés, ritmizálás: A napi tevékenységekhez kapcsolódó versikék, rigmusok segítik a szokások kialakulását, megkönnyítik az átmeneteket.
- Meseszönyeg, meseösvény: Interaktív, mozgásos-mondókás mesefeldolgozások a gyermekek aktív bevonásával.
- Dramatizálás, bábjáték: A gyermek saját élményen keresztül kapcsolódik az irodalmi tartalomhoz, miközben önkifejező és szociális készségei is fejlődnek.
- Szimbólumhasználat: A mesék jelképrendszere (jó és rossz, próbatételek, segítség, cél elérése) belső mintákat ad, erkölcsi eligazodást nyújt.

Kapcsolódás a néphagyományhoz és az ökumenikus tartalomhoz:

- A magyar népmesekincs erkölcsi rendje összhangban áll a keresztény értékrenddel.
- A bibliai történetek és az évkörhöz kapcsolódó mesék közvetítik a szeretet, elfogadás, segítségnyújtás, türelem és hit értékeit.
- Ünnepekörökhöz kapcsolódó történetek: pl. karácsonyi pásztormese, húsvéti bárányos mese, Szent Márton legendája.

Az irodalmi nevelés személyiségformáló hatása

- Tisztán, érthetően beszél;
- Szókincse gazdag, használ népi életmódbeli kifejezéseket;
- Igényévé válik az irodalmi élmények meghallgatása és befogadása;
- Maga is szívesen mondókázik, versel, énekel;
- Mesélés közben alkalmazza a mesefordulatokat;
- Tud 10–15 népi mondókát, csujjogatót, 5 mesét, 8–10 verset;
- A megkezdett mesét befejezi;
- Mesedramatizálást kezdeményez;
- Használja a bábót;
- Dramatikus népi játékokba bekapcsolódik;
- Ismer néhány szólást, közmondást, találós kérdést;
- Gyakran nézeget könyvet, óvja a könyv állagát;
- Képes korának megfelelő színházi előadás cselekményének követésére.

Óvodapedagógus feladatai:

- Példát ad a nyelv igényes használatára; egész lénye árasztja azt, amit közvetíteni kíván;
- Megteremti a meséléshez szükséges családi szeretetteljes légkört;
- Kötetlen jelleggel kezdeményez;
- Rendszeresen visszatérő hangulatkeltő elemeket használ: furulyaszó, gyertya;
- Mesélése, előadása összhangban van metakommunikációs jelzéseivel;
- A kezdeményezéseket *átgondolt anyagválogatása*, az irodalmi anyag tudatos időrendi ütemezése előzi meg;
- A drámapedagógiai szemlélet jegyében segíti a gyermek önálló dramatikus és bábos kezdeményezéseit, mely önkifejezésének egyik módja;
- A feltételeket megteremti a szükséges eszközök beszerzésével és azok esztétikus elhelyezésével a csoportban, amit a gyermekek bármikor használhatnak: könyvnezegetéshez, bábozáshoz, dramatizáláshoz;
- Adott időben és helyzetben alkalmaz közmondást, szólást, találós kérdést;
- Régi magyar szavak használatával a gyermek szókincsét bővíti;
- Beszélő környezetet teremt a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is.
- Tudatosan válogat a gyermekek nyelvi, érzelmi, erkölcsi fejlődését támogató irodalmi tartalmakból;
- Olyan irodalmi környezetet alakít ki, amelyben a könyv, a mese és a vers természetes része a mindennapoknak (pl. udvari játék, séták, kirándulások közben az adott helyzetnek megfelelően versel, mondókázik);
- Teret enged a gyermekek szabad mesemondásának, szerepjátékainak;
- Egyéni figyelemmel támogatja a szóbeli kifejezés fejlődését.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- a nyugodt, zavartalan légkör biztosítása,
- segédeszközök, bábok, jelmezek előkészítése,
- a gyermekek bevonásának támogatása (pl. bábozásnál).

Differenciált fejlesztés feladatai:

- beszédhibás gyermekek logopédiai fejlesztésének támogatása,
- figyelem- és emlékezetfejlesztő játékok beépítése,
- kisebb szókincsű gyermekek támogatása rövidebb, ismétlődő szövegekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- élményt nyújt a mesehallgatás, képes figyelni és átélni,
- ismeri a magyar népmesék alapvető motívumait,
- kifejezően tud verset, mondókát mondani,
- fejlődik szókincsé, nyelvi kifejezőkészsége,
- kialakul az irodalomhoz kötődő pozitív attitűd.

6. 3. 3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

A mondókák, népi játékok, a népdalok hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor érzelmeiket, örömeiket, bánatukat is ekképpen fejezték ki. Gyermeküket éneklésre ringatták a bölcsőben. Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszerük.

A zenei nevelés célja:

- A zenei anyanyelv megalapozása, a zenei hallás, ritmusérzék, éneklési készség fejlesztése;
- A népzenei hagyomány és az értékes gyermekzene megszerettetése;
- A közösségi élmények elmélyítése, az együttműködés, szabálytudat fejlesztése;
- A néphagyományból táplálkozó, élményt adó mozgásformák (gyermektánc, mozgásos népi játékok) elsajátítása;
- Az élő zenehallgatás lehetőségeinek megteremtése, zenei esztétikai élmény biztosítása.

Feladataink:

- A magyar népdalok, népi gyermekdalok, játékdalok élményszerű tanítása;
- A zenei élményekhez való folyamatos hozzáférés biztosítása: éneklés, hangszerek, zenehallgatás;
- A népi gyermekjátékok és gyermektáncok rendszeres gyakorlása – különösen ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódva;
- A különböző érzelmek, események zenei kifejezése és feldolgozása (pl. altatók, vigasztalók, vidám játékdalok);
- A fakultatív jelleggel választható gyermektánc- és néptáncfoglalkozások szervezése;
- Élő zenés táncházak, hagyományos zenekari bemutatók, családi táncházak szervezése.

Alkalmazott eszközök, tevékenységek:

- **Énekes játékok:** körjátékok, páros játékok, mozgásos játékdalok – a ritmus, térérzékelés, mozgáskoordináció fejlesztésére;
- **Népi gyermekdalok:** életkori sajátosságoknak megfelelő hangterjedelemben, főként pentaton dallamkincs alapján;
- **Ütőhangszerek:** ritmushangszerek, csörgődob, triangulum, ütőfa – kíséretre, ritmusérzék fejlesztésére;
- **Zenehallgatás:** népzene, klasszikus zene, keresztény zenei kincsek (pl. gregorián részletek, egyszerű zsoltárok);
- **Gyermektáncok:** egyszerű lépéssorok, kör- és pártáncok, járás, tapsolás, forgás, ritmusos mozgás a zenéhez igazítva;
- **Altatók, dallamos mondókák:** napi ritmushoz, pihenéshez kapcsolódva;
- **Hangszerek megismertetése:** élő hangszeres zenehallgatás, hangszerbemutatók, interaktív élmények.

A készségfejlesztés zenei elemei:

- a tiszta csengő hangképzés;
- népdalok jelenléte;
- az egyenletes lüktetés;
- a dallam- és ritmusmotívum visszaadása;
- a tempó (gyors, lassú);
- a dinamika (halk, hangos);
- a hangmagasság, (magas, mély) érzékeltetése, éneklése és zenei hangsúlyok kiemelése;
- a zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, az emberi, állati hangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.

A néptánc a felnőttek táncát jelenti, amely élménynyújtó a gyermek számára. (A nehéz lépések nem felelnek meg a 3–6–7 éves korú gyermekek mozgásfejlettségének!). A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játék mozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulását.

A zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása

- Adottságaihoz, képességeihez mértén tisztán énekel;
- Szeret énekelni, zenét hallgatni, örömmel énekel;
- Kezdeményez mondókázást, dalos játékok;
- Egyenletesen jár, tapsol;
- Különbséget tesz: gyors-lassú, magas-mély, halk-hangos között;
- Tud visszaénekelni, tapsolni, dallamot bújtatni;
- Használja a hangszereket: dob, cintányér, háromszög;
- Ismer népi hangszereket: fűzfa-, levélsíp, kereplő, furulya, doromb;
- Felismer pár zörejhangot.

Kapcsolódás a néphagyományhoz és az ökumenikus szemlélethez:

- A magyar népzene gazdag eszköztára (ritmus, dallam, forma) kiválóan fejleszti a gyermek zenei és érzelmi intelligenciáját;
- Az egyházi év ünnepeihez illeszkedő vallásos tartalmú gyermekdalok (pl. karácsonyi pásztorénekek, húsvéti népénekek, zsoltárok) közösségi élményt adnak és mélyítik a keresztény szemléletet;
- Az ünnepekhez kapcsolódó énekek, táncok, játékok segítik az évkör hagyományainak megtapasztalását és átélését.

Óvodapedagógus feladatai:

- Személyes zenei példát mutat (szeret énekelni, tisztán énekel, ritmust dobol, együtt játszik);
- Zenei élményhez juttatja a gyermeket napi szinten, különösen spontán helyzetekben is;
- Teret és lehetőséget nyújt a gyermek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására;

- Tudatosan válogat a zenei anyagból: főként magyar népzenei kincs, valamint értékes gyermekdalok, népdalfeldolgozások;
- Zenei élményekhez kapcsolódó mozgásos, táncos játékokat kezdeményez;
- Élő zenére épülő táncos eseményeket szervez (pl. táncház, zenés családi nap);
- Együttműködik a zenei nevelésben jártas szakemberekkel (néptáncoktató, zenész, énektanár).

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- játékhöz, tánchoz szükséges eszközök előkészítése,
- a gyermekek bátorítása részvételre,
- a csoport rendjének segítése mozgásos játék közben.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- hallási figyelem fejlesztése,
- ritmusérzék, mozgáskoordináció támogatása,
- beszéd- és mozgásfejlődés elmaradás esetén speciális gyakorlatok.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- tisztábban énekel, képes önállóan dalt kezdeni,
- élvezettel vesz részt néptáncban, mozgásos játékban,
- kialakul a zenei élmény iránti igény,
- ismeri a népi gyermekdalok alapvető dallamvilágát.

6. 3. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális tevékenységek – rajzolás, festés, mintázás, kézimunka – hozzájárulnak a gyermekek esztétikai érzékének, finommotorikájának, kreativitásának, önkifejezésének és érzelmi intelligenciájának fejlődéséhez. A vizuális kifejezőmódok egyben lehetőséget teremtenek a hagyományos motívumvilág, színek, formák megélésére, újra alkotására, valamint a keresztény és népi szimbolika megismerésére és átélésére.

A tárgyi népművészet anyagai, forma-, szín- és díszítő világa ma is követendő modell lehet az alkotó ember számára. A hagyományörzésben az értékek újra felhasználásával létre jön a folyamatosság. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományörző tevékenységek, a népi kismesterségek, a növényi játékeszköz készítéseek gyakorlása által gazdagodnak.

A vizuális tevékenység célja:

- A gyermek vizuális érzékenységének, kreatív kifejezőképességének fejlesztése; alapozódjon a „művészeti látás” képessége; vizuális alkotóképessége és esztétikai igénye a múlt, a jelen értékei iránt
- A hagyományos népi kultúra forma- és színvilágának megismertetése;
- A belső élmények, tapasztalatok szabad kifejezése vizuális eszközökkel;

- A finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztése;
- A közös alkotás örömeinek megélése, esztétikai igényesség kialakítása.

Feladataink:

- Esztétikai élményekhez juttatás változatos technikák, anyagok, témák révén;
- A gyermek önálló vizuális gondolkodásának, alkotókedvének támogatása;
- A magyar népi díszítőművészet elemeinek (motívumok, színek, minták) játékos alkalmazása;
- A jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó kézműves tevékenységek szervezése;
- A környezet adta természeti anyagok kreatív felhasználása;
- Az alkotás során az egyéni megoldások elfogadása, az önkifejezés támogatása;
- A keresztény jelképek megismertetése (pl. kereszt, galamb, szív, mécses, koszorú) és alkalmazásuk lehetősége az alkotásokban.

Alkalmazott tevékenységek és technikák:

Rajzolás:

- Grafikai eszközökkel történő önkifejezés (ceruza, zsírkréta, pasztell);
- Élmények, történetek, mesék megjelenítése;
- Népi motívumok (tulipán, életfa, madár, csillag, szív) megfigyelése és utánzása játékos formában;
- Szimbolikus ábrázolások (pl. templom, kereszt, csillag, mécses, koszorú).

Festés:

- Szabad ecsetkezelés, színkeverés, a színek érzelmi hatásának megélése;
- Természet- és évszakábrázolások, érzelmi élmények leképezése;
- Ünnepekhez kapcsolódó alkotások (pl. adventi képek, húsvéti tojásfestés minták alapján).

Mintázás:

- Ágyag, gyurma, természetes anyagok (só-liszt gyurma, viasz) használata;
- Formázás, nyomdázás, domborítás, lenyomatkészítés;
- Természetes tárgyak (termések, kavicsok, magok) beépítése;
- Egyszerű dísz tárgyak, vallási szimbólumok (pl. mécsstartó, kereszt, bárány, szív) készítése.

Kézimunka (kézműves tevékenységek):

- Anyagok, textíliák, fonalak, fonalak használata (pl. fonás, szövés, varrás előkészítése);
- Egyszerű népi technikák (fonalbaba, rongybaba készítés, csuhézés, nemezelés, írókázás, batikolás);
- Ünnepi díszek, bábok, eszközök készítése hagyományos motívumokkal;

- Természetes anyagokból (levél, toboz, kukoricacsuhé, gyapjú) alkotás.

Kapcsolódás a néphagyományhoz és az ökumenikus neveléshez:

- A magyar népművészet vizuális motívumkincse (pl. kalocsai, matyó minták, pásztorművészet) inspiráló forrás;
- A keresztény ünnepek (karácsony, húsvét, pünkösd) jelképrendszerének játékos ábrázolása;
- A természet, mint isteni teremtés tisztelete tükröződik a természeti anyagok használatában;
- Az egyházi év vizuális kísérése: pl. adventi koszorú, keresztút képei, húsvéti díszek, pünkösd galambok.

A vizuális tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

Érzelmi-akarati fejlődés:

- A gyermek érzelmeit, élményeit, belső világát képes kifejezni – ez oldja a feszültséget, segíti a lelki egyensúlyt.
- Az alkotás sikerélményt nyújt, növeli az önbizalmat, önértékelést.
- Megtanul kitartani egy folyamat mellett, végigcsinálni, befejezni azt.
- Megélheti az önálló döntések örömét: milyen színt, anyagot, formát válasszon.

Értelmi képességek fejlődése:

- A forma, szín, arány, irány, rész-egész viszonyok tudatosítása fejleszti a megfigyelőképességet, gondolkodást.
- A tervezés, térbeli tájékozódás, szekvenciális gondolkodás (pl. képsorozatok készítése) támogatja a logikai gondolkodás fejlődését.
- A mintázás, kézimunka során az ok-okozati összefüggések felfedezése elősegíti a problémamegoldó gondolkodás kialakulását.

Finommotorika, szenzomotoros integráció:

- A különféle anyagok használata fejleszti az ujjak ügyességét, kéz izomzatát, kéz-szem koordinációt.
- Ez megalapozza az írásmozgás-készséget is az iskolára való felkészítésben.

Kreativitás, képzelet, önkifejezés:

- A vizuális tevékenység lehetőséget ad az egyéni ötletek kibontakoztatására.
- A gyermek nemcsak másol, hanem saját élményeiből, fantáziájából alkot – ez fejleszti az alkotó gondolkodást.
- Lehetőséget kap arra, hogy kifejezze identitását, kapcsolódását az ünnepekhez, közösséghez.

Esztétikai érzék, ízlésformálás:

- A népi díszítőművészet, a természetes anyagok, a színek és formák tudatos használata fejleszti a vizuális kultúrát, értékítéletet.
- A közös kiállítások, művek megtekintése során formálódik a gyermek vizuális ízlése.

Szociális képességek fejlődése:

- A közös alkotás során fejlődik az együttműködés, egymás munkájának elfogadása, megbecsülése.
- A társak segítése, a közös cél érdekében történő tevékenykedés támogatja az empátiát, szociális érzékenységet.

Óvodapedagógus feladatai:

- Esztétikus környezetet teremt, bőséges anyagkínálattal (termékek: kukorica, makk, csuhé, zöldségek, növények: nád, sás, gyékény, szalma, vessző; állati eredetű: gyapjú, toll, méhviasz, bőr, textíliák, fonalak, spárgák, agyag, homok, kavics)
- Példamutatással segíti az anyagkezelést, technikák elsajátítását;
- A rajz, a festés, a kézimunka mellett megjeleníti: a népi kismesterségek technikáit, sodrásokat, fonásokat, szövéseket, nemezést, írókázást, batikolást, agyagozást; a jeles napok „jelképkészítő” technikáit: András-nap utáni *adventi* koszorúkészítés, a *mézeskalács* gyúrása, díszítése, a karácsonyi *gyertyaöntés*, a farsangi *maszkkészítés*, a húsvéti *tojásfa* díszítése, a *májfa* szalagozása, a *pünkösdi* koszorúkészítés;
- A hagyományos motívumokat játékosan, élményszerűen ismerteti;
- Bátorítja az egyéni látásmódot, kifejezőkészséget;
- Témaválasztással kapcsolódik az évszakokhoz, jeles napokhoz, bibliai történetekhez, népmesékhez;
- A gyermekeket türelemmel és szeretettel vezeti az alkotás folyamatában, megerősítő visszajelzéseket ad;
- Ösztönzi a közös alkotást, kiállításokat szervez az elkészült munkákból.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- eszközök, alapanyagok előkészítése,
- rend fenntartása, tisztaság biztosítása,
- gyermekek segítése a munkafolyamatban.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- kéz-szem koordináció fejlesztése,
- finommotorika támogatása (olló, ceruza, festőeszközök használata),
- speciális fejlesztő eszközök alkalmazása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képes önálló vizuális alkotás létrehozására,
- örömmel kísérletezik anyagokkal, technikákkal,
- alkotásaiban megjelennek élményei, érzései,
- fejlődik esztétikai igénye.

6. 3. 5. Mozgás, testi nevelés

A mozgás szerepe a gyermek fejlődésében

A mozgás a kisgyermek legalapvetőbb szükséglete, testi-lelki-szellemi fejlődésének természetes eszköze és megnyilvánulási formája. A gyermek mozgáson keresztül ismerkedik meg önmagával, a környezetével és a közösségi együttműködés szabályaival. A mozgás a személyiségfejlődés egyik alappillére, szoros kapcsolatban áll az idegrendszeri érés, az érzékelés-észlelés és a tanulási képességek fejlődésével. A mozgásos tevékenységeknek kiemelt helye van a komplex óvodai nevelésben. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosabban jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

Pedagógiai munkánkban tudatosan segítjük a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését, külön figyelmet fordítva az egyensúly- és ritmusérzék fejlesztésére, melyek elengedhetetlenek a biztonságos mozgás, a szabálytudat és a térbeli tájékozódás kialakulásához.

A mozgásfejlesztés céljai

- A gyermek természetes mozgásigényének kielégítése változatos formákban.
- Az önálló, örömteli mozgásra nevelés;
- A mozgáskészségek fejlesztése, megerősítése: koordináció, egyensúly, ritmusérzék, tájékozódás.
- A mozgáson keresztül az érzelmi, értelmi és szociális képességek fejlesztése.
- A sikerélmény biztosítása minden gyermek számára.
- A kitartás, önfegyelem és együttműködés formálása;
- A közösséghez tartozás érzésének erősítése együtt mozgás, közös játék során.
- Az egészséges életmód alapjainak lerakása, a keresztény emberképhez méltó, testben és lélekben ép személyiség megalapozása;
- A hagyományörzéshez kapcsolódó mozgásformák (népi játékok, táncos mozgás) tudatos közvetítése.

A mozgásfejlesztés feladatai

- A testi képességek, erőnlét és ellenálló-képesség fokozása;
- A mozgáskoordináció, testséma, egyensúly- és ritmusérzék fejlesztése;
- A tér- és időbeli tájékozódás alakítása;
- A rendszeres, aktív mozgásra szoktatás;
- A népi gyermekjátékokon keresztül a közösségi szabályok megélése;
- A balesetmegelőzés tudatosítása, egymás testi épségének tiszteletben tartása.

A mozgás formái az óvodai életben

A mozgás nem korlátozódik testnevelési alkalmakra vagy játékidőre: jelen van a mindennapokban, a népi hagyományokat közvetítő tevékenységekben, az énekes-mondókás játékokban, valamint az ünnepkörökhöz kapcsolódó dramatikus és táncos mozgásformákban is.

Spontán mozgás, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A gyermekek mozgását ösztönzően alakítjuk ki a belső és külső terek használatával. Udvarunk és környezetünk lehetőséget nyújt a természetes mozgások sokrétű gyakorlására: járás, futás, mászás, kúszás, gurulás, labdázás, szökdelés, bújócskák. Különböző terepek – szintkülönbségek, fák, bokrok, füves lejtők – segítik a tapasztalati úton történő mozgásfejlődést.

Népi gyermekjátékaink (pl. szembekötösdí, labdacica, ugróiskola, kötélhúzás, várvédők, karikázók) nemcsak mozgáskészséget, hanem közösségi élményt is adnak, miközben a gyermek ismerkedik a magyar népi kultúrával.

Téli időszakban is biztosítjuk a mozgás lehetőségét: csúszkálás, hógolyózás, hóvár építés, szánkózás formájában.

Irányított mindennapos mozgásfejlesztés

Az irányított mindennapos mozgásfejlesztés célja a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgáskészségek fejlesztése, valamint az egészséges életmód megalapozása. A tevékenységek napi rendszerességgel, játékos formában, a gyermekek életkori sajátosságaihoz és fejlettségi szintjéhez igazodva valósulnak meg.

Az óvodapedagógus feladata a mozgásos tevékenységek tudatos megtervezése, a változatos eszközhasználat biztosítása, a differenciált fejlesztés és a mozgás örömeinek közvetítése.

A mozgásfejlesztésbe beépülnek a népi játékok, ritmusos mozgásformák, táncelemek és az egyházi évhez kapcsolódó mozgásos szokások, amelyek egyszerre szolgálgják a testi-lelki fejlődést és a közösségi élményt.

Szervezett mozgásos tevékenység

Heti egy alkalommal szervezett mozgásos tevékenységet tartunk, amely a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva, játékos keretek között fejleszti a természetes mozgásformákat. Tartalma: járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, csúszás, egyensúlyozás, népi mozgásos játékok.

Mindennapjainkban is jelen van a szervezett mozgás, pergő ritmusú játékok, mozgássorok, gyakorlatsorok formájában. Lehetőséget biztosítunk célzott fejlesztésre is, pl. TSMT (tervezett szenzomotoros terápia) program keretében.

Fejlesztési területek kapcsolódásai

- Érzékelés, észlelés, figyelem fejlesztése mozgáson keresztül.
- Szociális készségek (együttműködés, szabálytartás, empátia).
- Kognitív képességek támogatása (pl. irányok, téri tájékozódás, testséma).
- Anyanyelvi nevelés mozgással kísért mondókákkal, utasításokkal.
- Zenei nevelés ritmus és mozgás összekapcsolása révén.

Fakultatív tevékenységek – Mozgásos tevékenységek és néptánc

Az óvoda a gyermekek életkori sajátosságaira, fejlettségi szintjére és érdeklődésére építve kínál fakultatív, azaz választható tevékenységeket. Ezek során olyan tapasztalatokkal gazdagodnak, amelyek hozzájárulnak a személyiségük sokoldalú fejlesztéséhez. Intézményünk kiemelten támogatja a mozgásos tevékenységeket, különösen a néptánc és népi játékok fakultatív formában történő gyakorlását, amely illeszkedik a néphagyományőrző és keresztény értékrendet közvetítő pedagógiai hitvallásunkhoz.

Mozgásos fakultációk célja

- A gyermekek mozgásigényének sokrétű kielégítése;
- Az örömteli, szabad mozgás élményének elmélyítése;
- A mozgáskultúra, testtudat és koordináció fejlesztése;
- A közösségi élmények erősítése mozgásos, együttműködést igénylő formában;
- A gyermekek játékos, életkornak megfelelő bevezetése a hagyományos magyar tánc kultúrába;
- A zenei ritmusérzék, térérzékelés, szabálytudat és társas kapcsolatok formálása.

Néptánc és népi játék fakultáció

Heti rendszerességgel tartunk szervezett néptánc-foglalkozásokat, amelyeken a gyermekek megismerkedhetnek:

- egyszerű népi gyermekjátékokkal, kör- és páros játékokkal;
- alapvető mozgáselemekkel: lépések, ritmikus taps, dobbantás, páros forgás;
- vidám, játékos néptánc elemekkel a saját élmény és az örömteli mozgás szolgálatában;
- hagyományos népi hangszerekkel, ritmushangszerekkel (csörgődob, ritmusfa, stb.);
- népi viseletek és szokások világával, dramatikus játékokon keresztül.

A foglalkozások játékos formában, élő zenei kísérettel vagy népzenei felvétellel történnek. A tánc- és játékanyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyerekek életkorát, mozgásfejlettségét és a helyi hagyományokat. Célunk, hogy a néptánc ne „produkció” legyen, hanem természetes mozgásforma és örömforrás.

Pedagógiai szempontok

- A néptánc és népi játék nemcsak mozgásfejlesztő eszköz, hanem a nemzeti és közösségi identitás erősítésének alapja is.
- Az együtt mozgás, közös ritmusban való játék és tánc fejleszti a szociális kompetenciákat, szabálytudatot, figyelmet, türelmet.
- A népi játékok és tánc során a gyermekek kapcsolatba kerülnek a magyar népi kultúra értékeivel, a közös örökségünk élő hagyományaival.
- A keresztény szemléletű nevelés során a közösségi élmény, egymásra figyelés, mások elfogadása, valamint az ünnepkörökhöz kötődő hagyományos táncok és mozgásos dramatikus játékok is kiemelt szerepet kapnak.

Táncházak

A néphagyományörző nevelés gyakorlati megvalósítását támogatják az időszakosan, külső szakemberek bevonásával szervezett **élő zenés táncházak**, melyek során a gyermekek közvetlen élményt szerezhetnek a néptánc és népzene világából. A programok megvalósításához külső forrásból szerzett támogatási lehetőségeket keresünk (óvodai alapítvány, pályázati támogatások).

E programokat rendszerint **népzeneészek és táncos szakemberek** vezetik, akik a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő módon, játékosan vezetik be őket:

- népi hangszerek hangzásvilágába;
- a tánclepek és népi mozgásformák élményszerű elsajátításába;
- az együtt mozgás és együtt zenélés örömeibe;
- a hagyományos közösségi formák, táncrendek világába.

Óvodapedagógus feladatai:

- A mozgás feltételeinek biztosítása: eszközök, terek, idő;
- A spontán mozgásos kezdeményezések támogatása;
- A különböző mozgásformák tudatos tervezése és beépítése a napirendbe: változatos mozgásformák biztosítása (futás, mászás, dobás, fogójáték, ügyességi feladatok), nagymozgások, finommotorika, szenzomotoros gyakorlatok.
- Tudatosan szervezett népi mozgásos játékok kezdeményezése, beépítése a napirendbe (beltéren, szabadban); a mindennapi testnevelés megszervezése
- A mozgásminta bemutatása, pozitív megerősítés, biztató jelenlét;
- A testséma kialakításának segítése, tartásjavító gyakorlatok tervezése;
- Egyéni képességekhez igazított fejlesztés, differenciálás, különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetén; az egyéni terhelhetőség figyelembevétele (pl. betegségből visszatért, kisebb gyermekek);
- A biztonságos mozgás tanítása és a felelős viselkedés támogatása;
- A keresztény nevelési alapelvek szerinti test-lélek egység tisztelete és támogatása.
- Egészséges életmódra nevelés (helyes testtartás, higiéniai szokások).

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- a mozgáseszközök előkészítése, balesetmentes környezet biztosítása,
- öltözködés, eszközhasználat segítése,
- gyermekek bátorítása a mozgásban.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- mozgáskoordinációs nehézségek kompenzálása,
- nagymozgások fejlesztése (egyensúly, tájékozódás),
- gyógytestnevelés elemeinek alkalmazása szükség esetén.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- mozgása összerendezettebb, koordináltabb,
- képes részt venni szabályjátékban,
- ismeri a testnevelési eszközöket, tudja használni őket,
- mozgás iránti igénye tartós.

6. 3. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A néphagyományörzés és a környezet tevékeny megismerése nem csupán ismeretátadás, hanem értékátadás is, melynek során a gyermek megélheti a közösséghez, a nemzethez, a természethez és a hitbéli értékekhez való kapcsolódását.

Tudatosan építünk a gyerek életkori jellemzőire, a természetben gyökerező tevékenységekre, és a néphagyomány-ápoló tevékenységek érzelmi hatásaira. A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermek születése pillanatától működik. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás az erős közlési vágy, kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetterre kész cselekvőkészség, mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

Célja:

A gyermek kíváncsiságára és felfedezővágyára építve elősegíteni a természeti és társadalmi környezet sokoldalú, élményszerű megismerését, az értő, környezettudatos és felelős viselkedés alapjainak megalapozását, a fenntarthatósági szemléletformálást. Fontos a gyermek érzelmi kötődésének kialakítása a szülőföldhöz, a teremtett világhoz és a közösséghez.

Feladatai:

- A tapasztalati úton történő ismeretszerzés támogatása változatos tevékenységek által.
- A környezet természeti és társadalmi jelenségeinek megfigyelése, rendszerezése.
- A gondolkodási műveletek fejlődésének elősegítése (összehasonlítás, ok-okozat, idő-tér viszonyok).

- A gyermek környezetvédelmi, egészségvédelmi és közlekedési ismereteinek alapozása.
- A közösségi szokásrendszer megélése, szabályok elfogadása és gyakorlása.
- A néphagyomány, az évszakokhoz és ünnepkörhöz kötődő szokások, valamint az ökumenikus tartalmak integrálása a környezeti nevelésbe.

Alapelvek:

- A környezet megismerését közvetlen tapasztalatszerzésre, játékra, felfedezésre alapozzuk.
- A néphagyományörzés keretén belül élő és élettelen világ megfigyelése az évszakok körforgásában;
- Megteremteni és ötvözni a környezeti nevelés és a néphagyomány-ápolás olyan feltétel- és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át az ingereket;
- A környező világgal való ismerkedés során tapasztalatok szerzése a gyermeket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről;
- Természet-és környezetvédelem a gyermek életkorának megfelelő szinten.
- Az ökumenikus értékrend mentén a hagyományápolás a keresztény ünnepkörhöz is kapcsolódik, példát adva a szeretetre, egymás elfogadására, a teremtett világ megbecsülésére.

Matematikai tapasztalatok

Célja:

A gyermekek természetes érdeklődésére és tapasztalataira építve a matematikai gondolkodás alapjainak megalapozása: a rendszerezés, összehasonlítás, mennyiségi viszonyok, formai és téri tájékozódás, idői tájékozódás területein. A logikai összefüggések felismerése, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése játékos, élményszerű módon történik.

Feladatai:

- A mindennapi élethelyzetekben rejlő matematikai tartalmak tudatos kihasználása.
- Tapasztalatszerzés mennyiségekről, formákról, nagyságokról, téri és idői viszonyokról.
- A gondolkodási képességek (összehasonlítás, válogatás, sorba rendezés, becslés, következtetés) fejlesztése.
- A problémamegoldó gondolkodás és a figyelem, emlékezet, koncentráció fejlesztése.
- A matematikai tartalmak integrálása a játékba, mozgásba, környezeti tapasztalatszerzésbe.
- Matematikai tartalmak megjelenítése népi játékokon, mondókákon, ritmusokon, kézműves tevékenységeken keresztül.
- Időbeli tájékozódás segítése az évkör, népszokások, keresztény ünnepek rendjéhez kapcsolódva.
- A számolás, sorolás, mintaalkotás és szabályfelismerés megjelenése hagyományörző tevékenységekben.

Fejlesztési területek:

Fejlesztési terület	Megvalósítás formája
Kognitív (ismeretszerzés, megfigyelés, gondolkodás)	Néphagyományokhoz kapcsolódó természeti megfigyelések, évszakok, időjárás, állatok, növények életciklusa.
Szociális	Közös részvétel népi ünnepekben, dramatikus játékokban (pl. betlehemezés), segítő szerepek gyakorlása.
Érzelmi	Élmények feldolgozása (pl. húsvéti készülődés), szülőföldhöz, családi és népi hagyományokhoz való pozitív kötődés kialakítása.
Anyanyelvi	Népi mondókák, találós kérdések, mesék, népdalok feldolgozása, dramatizálás.
Környezettudatosság	A természet ajándékaiból való alkotás (pl. termésképek, csuhébaba), hagyományos gazdálkodási szokások megfigyelése, pl. szüret.

Gyakorlati megvalósítás – tevékenységformák:

Séták, megfigyelések a természetben

- Évszacos változások megfigyelése (pl. tavaszi rügyfakadás, őszi lombhullás).
- Népi időjósítás (pl. „Ha Medárdkor esik, negyven napig esik”).
- Helyi tájhasználat, régi mesterségek megismerése (pl. pásztorkodás, kovácsolás).

Hagyományos ünnepek, jeles napok feldolgozása

- Advent, karácsony: betlehemezés, kézműves ajándékkészítés természetes anyagokból.
- Farsang: népi maszkok, alakoskodás, dramatikus játékok.
- Húsvét: tojásfestés természetes anyagokkal, locsolkodás.
- Szent György napja: kihajtás ünnepe, természet újraélése.
- Szüret, Mihály nap: közös tevékenységek, például gyümölcsszedés, mustkészítés.

Népi játékok és mozgás

- Népi gyermekjátékok, körjátékok a szabadban (pl. „Bújj, bújj, zöld ág”).
- Mozgásos játékok népi mondókára, ritmusra.
- Eszközkészítés: természetes alapanyagokból (fűzfa síp, rongybaba, agyag).

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan építse be a helyi hagyományokat a mindennapi nevelésbe.
- Tervezzen olyan komplex tevékenységeket, melyekben a gyermek aktívan fedezheti fel a természetet és annak népi értelmezését.
- Tegye lehetővé a szülők bevonását a közös ünnepekbe, hagyományörző alkalmakba.
- Biztosítson ökumenikus szemléletet, minden családot tiszteletben tartva.

Kapcsolódás más műveltségterületekhez:

- Anyanyelvi nevelés: népmesék, mesemondás.
- Művészeti nevelés: népi motívumok megjelenítése (rajz, festés, kézművesség).
- Zenei nevelés: népdalok, ritmusjátékok.
- Testi nevelés: népi tánc, mozgásos játékok.

Környezeti nevelés és néphagyomány-ápolás

Nevelési cél:

A gyermek élményszerű tapasztalatokon keresztül fedezze fel a természet értékeit, ismerje meg a magyarság népi hagyományait, és sajátítsa el a fenntartható, környezettudatos szemlélet alapjait. Érezzen felelősséget a teremtett világért, és alakuljon ki benne a természet és a közösség iránti tisztelet.

Alapelvek:

- A néphagyomány természetközpontú, ezért kiváló alap a környezeti neveléshez.
- A környezeti nevelés nemcsak ismereteket, hanem érzelmi kötődést is fejleszt.
- A keresztény/ökumenikus értékrend erősíti a teremtésvédelmi szemléletet.
- A gyermekeket nem tanítani kell, hanem élményekhez juttatni, amelyek formálják szemléletüket.

Kiemelt nevelési területek összekapcsolása

Terület	Néphagyományi példa	Környezeti nevelési tartalom
Évszakok	Jeles napok (pl. Szent György, Luca nap, Szüret)	Természeti változások megfigyelése
Kézművesség	Kukoricacsuhé, agyag, gyapjú, nemez	Természetes anyagok felismerése, feldolgozása
Népi játékok	„Zöld erdőben jártam”, körjátékok	Természetben való mozgás, szabályok betartása
Népmesék, mondókák	Természeti képeket tartalmazó történetek (pl. mesék állatokról, fákról)	Környezeti tudás meséken keresztül
Hagyományos gazdálkodás	Veteményezés, állattartás, gyümölcszedés	Föld, állat, növény kapcsolatának megértése
Ünnepek	Húsvéti locsolás, karácsonyi betlehemezés, Szüreti nap	Közösségi környezeti szokások, évszakai változások tisztelete

Megvalósítás a gyakorlatban

Hagyományok élményszerű megélése

- Szüreti projekt: közös gyümölcszedés, mustkóstolás, népi énekek tanulása.
- Adventi vásár: kézműves portékák természeti anyagokból (gesztenyebáb, levélkép).
- Luca nap: Luca-búza vetése, népi időjósítás, természet megfigyelése.

Természetes anyagok használata

- Kézműveskedés: csuhébaba, nemezlabda, dióhéjbárka.
- Játékeszközök újrahasznosított vagy természetes anyagból: madzagból font ugrókötel, fa játékok.
- Saját udvari „népi játszótér” létrehozása (sárkonyha, fa mászóka, kavicsmozaik).

Kertészkedés és állatgondozás

- Konyhakert gondozása: kapálás, magvetés, öntözés, termés betakarítása.
- Madáretetés télen, rovarhotel készítése nyáron.
- Komposztálás – a népi „szerves körforgás” elvére nevelés.

Keresztény-ökumenikus szemlélet beépítése

- Teremtésvédelmi szemlélet: "Isten ránk bízta a világot, hogy vigyázzunk rá."
- Bibliai történetek feldolgozása: pl. Noé bárkája – állatok védelme.
- Hálaadás a természetért: ének, ima, rajz, teremtéshez kapcsolódó versek (pl. „Napsugár jön, napsugár megy”).
- Évszakos hálaünnep – pl. betakarításért köszönetmondás, őszi hálaoltár termésekből.

Fejlesztési lehetőségek

Fejlesztési terület	Hatása
Érzelmi	Kötődés a természethez, hálaérzés kialakulása
Szociális	Együttműködés közös tevékenységek során
Kognitív	Környezeti jelenségek megértése, népi tudás elsajátítása
Anyanyelvi	Népdalok, népmesék, szólások tanulása
Mozgásos	Kertészkedés, népi játékok, mozgás a természetben

A gyerek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a családot, az óvodai környezetet, az emberi foglalkozásokat, a közlekedést, az emberi testet, a napszakokat, az évszakokat, az állatokat, a növényeket, színeket, egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg. Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- Az évszakok változásából fakadó, egy-egy jeles névnapokhoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve;
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó munkálatok;
- termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán és környékén
- szüretelések gazdaságokban, befőzések, gyümölcs-szárítások;
- télen és nyáron a madarokról való gondoskodás;
- jeles napok előtti készülődések;
- a rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika. Halmazokat képeznek: baromfiudvar benépesítése, játékválogatás. Ismerkednek a mennyiségekkel pl. terítéskor a naposi munka során, társasjátékok játszásakor. Összehasonlító méréseket végeznek pl. ki ugrott nagyobbat, kinek nehezebb a hátzskája. Sorba rendezik egymást, tárgyakat adott tulajdonságok, szabályosságok szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról pl. különféle építések során, papír nyírás, puzzle kirakások alkalmával. A tükörrel való játék során figyelik tükörképük mozgását, utánozzák egymás tükörképét, festékfolttal szimmetrikus alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.

Környezetvédelem

Nevelési cél:

A gyermekekben alakuljon ki a természet iránti tisztelet, a felelős viselkedés igénye, valamint a fenntarthatóságra törekvő szemléletmód. Tapasztalatok által ismerjék meg a természeti környezet értékeit, és tevékenyen vegyenek részt annak védelmében. Mindez szervesen kapcsolódik a néphagyományban élő természetközeli életmódhoz és az ökumenikus, teremtésvédelmi értékrendhez.

Alapelvek:

- A gyermek tapasztalatokon keresztül sajátítja el a környezettudatos viselkedés alapjait.
- A nevelésben fontos szerepet kap a „teremtett világ” megbecsülése, mint erkölcsi alapelv.
- A néphagyományokra támaszkodva olyan értékek kerülnek előtérbe, mint az újrahasznosítás, a természetközeli életmód, és a közösségi gazdálkodás.

Környezeti nevelés fő területei az óvodában:

Terület	Megvalósítás formái
Természet szeretete, megfigyelése	Séták, évszagos megfigyelések, kertészkedés az óvodaudvaron.
Környezettudatos szokások kialakítása	Komposztálás, víztakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos viselkedés.

Terület	Megvalósítás formái
Újrahasznosítás	Kézműveskedés használt anyagokból (pl. WC-papír guriga, textilmaradék), madáretető készítése PET-palackból.
Népi környezettudatosság	Régi mesterségek bemutatása: fonás, szövés, természetes anyagok használata.
Állat- és növénygondozás	Magvetés, palántázás, állatok etetése (pl. madáretetés télen).
Közösségi akciók	„Föld napja”, „Víz világnapja”, közös faültetés, udvartakarítás a gyerekekkel.

Kapcsolódás a keresztény/ökumenikus értékrendhez:

- **Teremtésvédelem** – a Föld, mint Isten ajándéka.
- **Hálaadás** – természet kincseiért (imádság, ének, rajz).
- **Felelősségvállalás** – más élőlények, emberek és a jövő nemzedék iránt.

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el a környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek például a madáretető készítése, a komposztálás, az esővíz összegyűjtése és az abból történő locsolás, a kertészkedés, az udvargondozás. A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket a megfigyelésünk során elmondunk. Mindezeket irodalmi, zenei alkotásokkal is színesítjük. Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként a gyerekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.

A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok, „közelsége” és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

Óvodapedagógus a környezetvédelem folyamatában

- Személyes példával jár elől állatvédelem és növényvédelem terén a mindennapokban;
- szelektív hulladékgyűjtés: papírt, műanyagot, zöldhulladékot külön gyűjti a csoportban;
- takarékosági szokások: felhívja a gyermekek figyelmét a megfelelő villany és vízhasználatra.

Személyiségfejlesztő hatása

- óvja, védi a természetet,
- szereti, tiszteli és gondozza az állatokat,
- ismeri az újrahasznosítás lényegét,
- részt vesz az újrahasznosítás és a szelektív hulladékgyűjtés folyamatában,
- takarékosan bánik a vízzel.

Környezetalakítás

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen részt vesznek a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az óvónő vagy dajka néni által megkezdett munkálatok látványa a gyereket követésre készíti. Az udvaron, kertben segítenek, a nagyobbak akár önállóan is részt vesznek a különböző tevékenységekben. A veteményesben olyan zöldségeket termesztünk, amit a gyerek a mindennapi étkezés során fogyaszt. A virágoskertben a gyermek- és népdalokban előforduló növények is helyet kapnak (pl. pünkösdi rózsza, stb.)

A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. Sokféle alkalom kínálkozik a környezetalakításra. Így a csoportszobai élősarokban való tevékenykedés: a dugványozás, hajtítás, a természetsarokban történő ismeretszerzés: termések, száraz ágak, levelek, csigaházak, kövek, talált madárfészkek, nézegetése, válogatása, manipulálása.

Óvodapedagógus a külső világ megismerésére nevelésének folyamatában

- A gyermeki környezetet alakítja;
- ráirányítja a figyelmet régi népszokásra;
- alakítja a tiszta környezet iránti belső igényt;
- törekszik az élő és élettelen világ sokoldalú megismertetésére;
- a természetsarokban elhelyezett eszközöket felhasználja a tevékenységek során;
- megteremti a feltételeket a csoportszobában és az udvaron a növényápolás és állatgondozás területein;
- az időjárás változásaiból fakadó hagyományos népi életmódot utánzó munkálatokat szervez a családokkal együtt: amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, amely a harmonikus környezet létrehozására, amely erősíti a hovatartozás érzését.

Személyiségfejlesztő hatása

- Tapasztalatokat szerez a természetben megfigyelhető változásokról;
- ismer növényeket, házi, erdei, és vadállatokat;
- képessé válik a környezetében található élőlények, növények gondozására, óvására védelmére;
- észreveszi a természetben található kincseket;
- kialakul benne a hagyomány tisztelete;
- a környezet megismerése során matematikai tartalmú ismereteket, tapasztalatokat szerez:
- formai, mennyiségi jellemzők, halmazképes, párosítás, összehasonlító mérések, sorba rendezés, sík- és térbeli alakzatok felismerése, tájékozódás síkban és térben, tükröképzés;
- alapvető képességei fejlődnek: tapasztalás, konstruálás, megértés, emlékezés, ítélőképesség;
- a közös tevékenységek során kapcsolatot teremt társaival;
- kialakul önálló véleményalkotása;
- döntési képessége fejlődik;

- növekszik türelme;
- erősödik akarata, önfegyelme;
- a különbözőség elfogadása.

Óvodapedagógus feladatai:

- tapasztalatszerző séták, kirándulások szervezése,
- évszakok, ünnepek, népszokások megfigyeltetése, feldolgozása,
- természeti jelenségek és társadalmi szerepek játékos bemutatása,
- környezettudatos magatartás alakítása.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- a megfigyelésekhez szükséges eszközök (pl. nagyító, gyűjtődoboz) előkészítése,
- gyermekek segítése a szabadtéri tevékenységek során,
- rend, biztonság fenntartása.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- figyelem, megfigyelőképesség erősítése,
- tapasztalatok feldolgozásának segítése (képpel, rajzzal, beszélgetéssel),
- speciális nevelési igényű gyermekek számára egyszerűsített feladatok biztosítása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ismeri közvetlen környezete alapvető jelenségeit,
- figyeli az évszakok változásait, néhány népszokást meg tud nevezni,
- érzékenységet mutat a természet iránt, óvja környezetét,
- érdeklődő, kérdéseket tesz fel a világról.

6. 3. 7. Munka jellegű tevékenységek

Pedagógiai szemlélet

A munkajellegű tevékenységek az élményalapú tanulás, a tehetségigéretnek kibontakoztatása, valamint a környezettudatos, közösségi és erkölcsi nevelés szolgálatában állnak. A népi kultúrában gyökerező munkaformák gazdag lehetőséget biztosítanak az értékalapú közösségi nevelésre, a hagyományok és a hitbéli értékek átadására. A néphagyományörző életmód tevékenységei gazdagítják a gyerek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetéből látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza.

A munkajellegű tevékenységek célja

- A gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva megismerkedjen a közösségért végzett munkával, és örömét lelje annak végzésében.
- Alakuljon ki benne a munka értékének felismerése, a kitartás, a felelősségérzet és a segítőkészség.
- A néphagyományban gyökerező munkafolyamatok, tevékenységek élményszerű gyakorlása által kapcsolódjon a nemzeti kultúrához és keresztény értékrendhez.
- A természetközeli, munkára nevelő tapasztalatok során fejlődjön a gyermek önállósága, együttműködési készsége és önbizalma.

Tevékenységtípusok:

Önkiszolgálás

- Öltözködés, kézmosás, terítés, öltöző- és játéksarok rendben tartása.
- Egészségmegőrzés: a test és a környezet tisztántartása.

Közösségi munkák – naposi rendszer

- Ételosztás, asztalterítés, viráglocsolás, eszközök előkészítése, rendrakás.
- Kis ünnepek előkészítésében való részvétel (pl. terítés, mécsesek elhelyezése, szimbólumok készítése).

Népi munkafolyamatok utánzása, gyakorlása

- Szezonális munkák: termésgyűjtés, morzsolás, szövés, fonás alapjai.
- Kézműves munka: agyagozás, nemezélés, faeszközök javítása.

Házimunka jellegű tevékenységek

- Seprés, portörletés, takarítás játékosan.
- Sütés-főzés: kalácskészítés, mézeskalács sütés, zöldség- és gyümölcselőkészítés. (Lehetőség szerint vallási ünnepekhez is kapcsolódva – pl. húsvéti, karácsonyi ételek.)

Ünnepi előkészületek

- Adventi koszorú készítése, asztaldíszek, ajándékok saját kézzel való előállítás.
- Terem- és imasarok díszítése vallási szimbólumokkal (kereszt, mécses, bibliai idézet).

Növény- és állatgondozás

- Virágok, fűszernövények, konyhakerti növények ültetése, gondozása.
- Kisállatok (pl. madarak) etetése, itatása – évszakhoz illeszkedően.

Az óvodapedagógus szerepe:

Személyiségfejlesztő hatások

- A gyermek önként vállal feladatokat, felelősséget érez a közösség iránt.
- Megtanulja helyesen használni a különböző eszközöket (gereblye, seprű, lapát stb.).
- Tiszteli saját és mások munkáját.
- Fejlődik együttműködő képessége, segítőkészsége.
- Környezetét gondozza, óvja – természet iránti felelősség alakul ki.
- Megismeri a régi munkafolyamatokat, munkaeszközöket – a hagyományok élményszerű továbbadása révén.
- Hitéleti neveléssel párhuzamosan fejlődik az erkölcsi érzéke – elvégzett munka öröme, szolgálat élménye.

Kapcsolódási lehetőségek egyéb nevelési területekhez:

- Környezeti nevelés – fenntarthatóság, újrahasznosítás (pl. komposztálás, természetes anyagok használata).
- Érzelmi nevelés – együttérzés, odafigyelés másokra, öröm a közös munkában.
- Hitéleti nevelés – munka mint szolgálat („minden, amit teszünk, Isten dicsőségére történik”).
- Anyanyelvi nevelés – munkaeszközök, népi kifejezések megismerése, szókincsfejlesztés.
- Mozgásfejlesztés – mozgásos munkatevékenységek (gereblyézés, seprés, gyomlálás).

A gyermekek önállóságát, felelősségvállalását és közösségi érzését fejlesztik. Ide tartozik az önkiszolgálás (öltözködés, étkezés, rendrakás), a közös feladatok (növénygondozás, terítés, takarítás apró mozzanatai), valamint a játékeszközök rendben tartása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Példamutató magatartással formálja a gyermekek munkaerkölcsét (szorgalom, öröm, igényesség).
- Életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő feladatokat biztosít, miközben támogatja az önállóságot.
- A tevékenységeket a keresztény értékrend mentén strukturálja: hála, alázat, türelem, egymás segítése.
- Beszélgetéseken keresztül kapcsolja össze a munkát a hit és a közösség értékeivel (pl. „Isten adta a termést – vigyázzunk rá”).
- A gyermekek dicsérete, bátorítása,

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- az önkiszolgálás segítése (öltözés, étkezés, tisztálkodás),
- eszközök előkészítése, utómunkákban részvétel,
- rend fenntartása, biztonság segítése.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- finommotorika fejlesztése (pl. evőeszközhasználat),
- nagyobb türelem és idő biztosítása a lassabb gyermekeknek,
- egyéni feladatkiosztás az SNI gyermekekénél.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képes alapvető önkiszolgáló tevékenységekre,
- feladatait vállalja, felelősséget érez közösségéért,
- önállóbb, kitartóbb munkavégzésben,
- megbecsüli saját és mások munkáját.

6. 3. 8. Játékban megvalósuló tanulás

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek fejlődését a teljes óvodai életen belül megvalósuló tevékenységek segítik elő, amelyek játékos, tapasztalati alapú, élményszerű formában zajlanak. A tanulás folyamata szoros kapcsolatban áll a gyermek egyéni adottságaival, a családban és környezetében szerzett élményeivel, tapasztalataival, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formákkal és lehetőségekkel.

A gyermek fejlődési ütemét és tanulási lehetőségeit meghatározza előzetes tudása, érdeklődése, kíváncsisága és alakuló motivációja, amelyet az óvodapedagógus tudatos jelenléttel, elfogadó légkörrel és személyiséghez illeszkedő módszerekkel támogat. A tanulás feltételeinek biztosítása mellett az óvodapedagógus feladata az egyéni sajátosságokra építő, sokoldalú fejlesztés, a tanulás örömeinek megőrzése, és az önálló ismeretszerzés megalapozása.

A tanulás a gyermek egész napját átszövő, természetes folyamat, amely a játékba ágyazott tevékenységeken keresztül valósul meg. A gyermek tanulását az óvoda egész napi tevékenységrendszere támogatja: játék, munka, hitéleti és hagyományörző események, környezethez kapcsolódó helyzetek. Az óvodapedagógus a gyermek belső motivációjára, tapasztalati tanulására, utánpótlására épít, nem irányító, hanem segítő jelenlétével támogatja az önálló tanulást. Tanulás így nem tantárgyszerű ismeretátadás, nemcsak kognitív fejlődést, hanem érzékszervi-mozgásos tapasztalást, aktív cselekvést és lelki, szociális és morális megerősödést is jelent.

A gyermek a tevékenységek során fedezi fel önmagát, a világot és benne a közösséghez, a természethez, a kultúrához és az isteni világhoz való kapcsolódását.

A tanulás jellemzői az óvodáskorban:

- Játékba integrált cselekvő, tapasztalati tanulás – a gyermek testi érzékelésen, mozgáson, ismétlésen keresztül tanul.
- A gyermek tanulását az öröm, kíváncsiság, alkotásvágya motiválja.
- A gyermekek különböző párhuzamos tevékenységi formák közül saját érdeklődésüknek, fejlettségi szintjüknek megfelelően választhatnak
- A tanulás folyamata több érzékszerv együttes bevonásával, mozgással, manipulációval, beszéddel, érzelmi bevonódással zajlik, lehetőséget adva az önálló felfedezésre, alkotásra és tapasztalatszerzésre. A sokféle tevékenységi lehetőség biztosítja az élményszerűséget, motiváltságot és az egyéni képességekhez igazított fejlődést.
- A tanulás közösségben történik, miközben alakul a szociális érzékenység, az erkölcsi ítélőképesség és az együttműködési készség.
- A tanulás nemcsak ismeretszerzést, hanem érzelmi, akarati, erkölcsi fejlődést is jelent.

A tanulás célja:

- Az alapvető ismeretek, készségek és jártasságok kialakítása és bővítése.
- A gyermek kompetenciáinak fejlesztése a mindennapi tevékenységeken keresztül.
- A tehetségigérek kibontakoztatása, egyéni képességek felismerése.
- A teljes személyiség fejlesztése (értelmi, érzelmi, erkölcsi, testi, lelki területen).
- A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni képességeinek támogatása.
- A gyermek hitélményeinek befogadása, a keresztény értékekhez való személyes viszony kialakulásának elősegítése – ökumenikus, nyitott szemlélettel.

Tanulás lehetséges forrásai a programban:

- Néphagyományőrzés: szokások, kézműves tevékenységek, népzene, népi játékok – identitás- és kultúratudat fejlesztése.
- Teremtésvédelem (környezeti nevelés): kertészkedés, újrahaznosítás, állatgondozás – természeti világ tisztelete.
- Hitéleti és ünnepköri nevelés: bibliai történetek, szimbólumok, egyházi év ünnepeihez kapcsolódó közös tevékenységek.
- Családokkal való együttműködés: szülők aktív bevonása a tanulási-tapasztalási folyamatokba, közös események, otthoni megerősítés.

A tanulás szervezési formái:

- Egyéni tapasztalás (pl. kézműveskedés, kísérletezés, elmélyült játék).
- Kiscsoportos munka (pl. tánc, dramatikus játék, ételkészítés).
- Teljes csoportos foglalkozás (pl. körjáték, közös éneklés, ünnepkörhöz kapcsolódó történetfeldolgozás).
- Élethelyzetekben történő tanulás (napirendi helyzetek, közös munkálkodás).

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztonságos, elfogadó, támogató környezetet teremt.
- A gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazítja a tanulási helyzeteket.
- Észrevétlen tanítás: spontán, játékos helyzeteken keresztül támogatja az önkéntelen tanulást.
- Pozitív megerősítéssel, személyre szabott értékeléssel fejleszti a gyermek önbizalmát.
- Sikerélményt biztosít, amely hosszú távon motiválja a gyermeket az új ismeretek befogadására.
- Mikrocsoportos és differenciált tanulási formákat is alkalmaz (pl. körjáték, szerepjáték, kiscsoportos beszélgetés, csapatversenyek).
- Épít a gyermek előzetes tapasztalataira, családi hátterére, vallási ismereteire.
- élményszerű tanulási helyzetek megteremtése,
- gyermekek érdeklődésére épülő témák kiválasztása,
- közvetett irányítás, kérdezés, ösztönzés,
- pozitív visszajelzés, motiválás.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- eszközök előkészítése, játékhoz környezet biztosítása,
- szabályok betartásának segítése,
- biztonság, rend fenntartása.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- differenciált játékeszközök biztosítása,
- egyéni érdeklődéshez igazodó játékok,
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek célzott támogatása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- kíváncsiságot, érdeklődést mutat új ismeretek iránt,
- képes összefüggéseket felfedezni, problémát megoldani,
- aktívan részt vesz közös játékokban, kísérletekben,
- pozitív élményt kapcsol a tanuláshoz.

6. 3. 9. Iskolaelőkészítés – napi 45 perc célzott fejlesztés

A nagycsoportos, **tanköteles korú gyermekek számára kötelező** napi 45 perces iskolaelőkészítő foglalkozások játékos, élményközpontú formában valósulnak meg, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva. Az iskolára felkészítés nem tantárgyi jellegű, hanem a részkepeszségek, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a szociális készségek fejlesztését célozza.

Időkeret és szervezés:

- napi 45 perc, amely a **napirendhez illeszkedve** kerül megszervezésre,
- helyszíne lehet a **csoportszoba** vagy a **fejlesztő helyiség**, az adott feladattól és a csoport összetételétől függően,
- a foglalkozások kötelezőek minden tanköteles korú gyermek számára, de differenciált szervezésben történnek (egész csoport, kiscsoport, egyéni fejlesztés).

Tartalmai:

- beszéd- és anyanyelvi fejlesztés,
- grafomotorika és finommotorika fejlesztése,
- figyelem, emlékezet, gondolkodás játékos gyakorlása,
- matematikai tapasztalatok rendszerezése, problémamegoldás,
- társas magatartás, szabálytudat alakítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- a foglalkozás tervezése és levezetése (összesen napi 45 perc időkeretben),
- változatos módszerek és eszközök alkalmazása,
- differenciálás, a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele,
- visszajelzés és kapcsolattartás a szülőkkel.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladatai:

- eszközök előkészítése, rend fenntartása,
- a nyugodt környezet megteremtése,
- szükség esetén egyéni segítségnyújtás.

Differenciált fejlesztés feladatai:

- részképesség-zavarok célzott fejlesztése,
- kiscsoportos és egyéni feladatok szervezése,
- együttműködés a gyógypedagógussal, fejlesztő pedagógussal, pszichológussal.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képes 15–20 percig tartós figyelemmel részt venni,
- fejlett finommotorika, megfelelő ceruzafogás, rajz- és írás-előkészítés,
- alapvető matematikai fogalmak (több–kevesebb, hosszabb–rövidebb, számosság, forma) ismerete,
- szabálytudat, feladattartás, együttműködő magatartás,
- pozitív attitűd az iskolai élet iránt.

Összegzés

Az óvodai élet tevékenységformái egymásra épülve, egymást kiegészítve biztosítják a gyermekek sokoldalú fejlődését. A játék adja az alapot, amelyhez a mese, az ének, a mozgás, az alkotás, a megfigyelés és a munka jellegű feladatok természetes módon kapcsolódnak. A mindennapok során szerzett tapasztalatok, élmények és a közös ünnepek erősítik a gyermekek érzelmi biztonságát, közösségi érzését, identitását.

Az óvodapedagógus, a dajka és a pedagógiai asszisztens összehangolt munkája, valamint a gyógypedagógus és a pszichológus célzott fejlesztései biztosítják, hogy minden gyermek a saját tempójában, képességeinek megfelelően fejlődhessen.

Az óvodáskor végére a gyermekekben megalapozódnak azok az érzelmi, értelmi, szociális és testi képességek, amelyekre az iskolai életben biztonsággal építhetnek.

7. Fejlesztési területek, nevelési célok

7. 1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet előírása szerint: Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának 1. melléklet III. fejezete „Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés” alcím 3. pontjában a korábbi „*a kulturális értékek*” szöveg helyébe, „**a keresztény kultúrán alapuló értékrend**” lép.

Az óvodás gyermek fejlődésének alapja az érzelmi biztonság. Az óvodai nevelés feladata olyan szeretetteljes, elfogadó légkör megteremtése, amelyben a gyermek megtapasztalhatja a figyelmet, a biztonságot és a közösséghez tartozás örömét.

Az érzelmi nevelés célja, hogy a gyermek képessé váljon érzelmei felismerésére, kifejezésére, mások érzéseinek megértésére és az együttérzésre. Az **erkölcsi nevelés alapja a keresztény kultúrán alapuló értékrend közvetítése**, amely magában foglalja az igazmondást, a segítőkészséget, a tiszteletet, a megbecsülést, a türelmet, a hálaadást és az egymás iránti felelősségvállalást.

A közösségi nevelés során a gyermek megtanul együttműködni, elfogadni a közösség szabályait, segíteni társait, valamint megélni az ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó közösségi élményeket. A mindennapi közös tevékenységek segítik az önbizalom, a feladattudat, a kitartás és a szociális érzékenység fejlődését.

Óvodapedagógus feladata:

- érzelmileg biztonságot adó, szeretetteljes légkör megteremtése, következetes, példamutató magatartás, a keresztény kultúrán alapuló értékek hiteles közvetítése, a közösségi élet szokásainak alakítása, konfliktushelyzetek békés, méltányos rendezésének segítése.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- derűs, nyugodt légkör támogatása, a gyermekek mindennapi tevékenységeinek segítése.

Differenciált fejlesztés feladata:

- egyéni figyelem biztosítása szorongó, beilleszkedési nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű gyermekek számára.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képes érzelmeit szavakban is kifejezni,
- elfogadja a közösségi szabályokat,
- együttműködik társaival,
- tiszteli a felnőtteket és kortársait,
- örömmel vesz részt a közös tevékenységekben.

7. 2. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és ismeretszerzés

Az óvodás gyermek gondolkodása a cselekvéshez és a szemlélethez kötődik. Az ismereteket tapasztalatokon keresztül szerzi meg, a mindennapi helyzetekben. A nyelv fejlődése szorosan kapcsolódik az érzelmi és értelmi fejlődéshez.

Az óvoda feladata a gyermekek beszédkedvének ébrentartása, a helyes nyelvhasználat kialakítása, a szókincs folyamatos bővítése. Fontos a kérdések ösztönzése, a kíváncsiság fenntartása, az önálló gondolkodás erősítése. Az értelmi képességek közül kiemelt szerepet kap a figyelem, az emlékezet, a képzelet és a problémamegoldás fejlesztése.

A gyermekek tapasztalatokat szereznek a számokról, mennyiségekről, formákról, az időről és a térbeli viszonyokról. Ezek az ismeretek az iskolai tanuláshoz szükséges alapokat adják.

Óvodapedagógus feladata:

- beszélgetések kezdeményezése,
- kérdés ösztönzése, a gyermekek válaszainak türelmes meghallgatása,
- sokféle tapasztalatszerző helyzet megteremtése, mese, vers, történet feldolgozása.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- a beszélgetésekhez nyugodt környezet biztosítása,
- a gyermekek figyelmének támogatása.

Differenciált fejlesztés feladata:

- egyéni beszédfejlesztés,
- logopédus bevonása szükség esetén,

- képességek szerinti differenciált feladatadás.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- beszéde érthető és folyamatos,
- szókincse gazdagodik,
- kérdéseket tesz fel és válaszol másoknak,
- képes emlékezetből elmondani rövid szöveget,
- figyel, következtet, egyszerű problémákat önállóan megold.

7. 3 Testi nevelés

A testi nevelés célja, hogy a gyermekek egészségesen, harmonikusan fejlődjenek, és pozitív kapcsolatot alakítsanak ki saját testükkel, mozgásukkal. A mozgás a gyermek legtermészetesebb tevékenysége, amely nemcsak a testi erőt, hanem az értelmi, érzelmi és szociális fejlődést is elősegíti.

A mindennapos testmozgás keretében a gyermekek változatos mozgásformákkal találkoznak: futás, ugrás, mászás, dobás, gurítás, labdajátékok. A szervezett mozgásos tevékenységek mellett kiemelt szerepe van a szabad mozgásnak is, amely lehetőséget ad az egyéni próbálkozásra, önálló felfedezésre.

A testi nevelés része az egészséges életmód szokásainak alakítása: helyes táplálkozás, testápolás, öltözködés, pihenés, a baleset-megelőzés és a biztonságos eszközhasználat.

Óvodapedagógus feladata:

- mindennapi mozgásos tevékenységek szervezése,
- a mozgás örömeinek biztosítása,
- egészségmegőrző szokások kialakítása, baleset-megelőzés.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- öltözködés és tisztálkodás segítése,
- mozgáseszközök előkészítése,
- a biztonság felügyelete.

Differenciált fejlesztés feladata:

- mozgásfejlesztés az egyéni igényekhez igazítva,
- gyógytestnevelési gyakorlatok alkalmazása indokolt esetben,
- felzárkóztatás és tehetséggondozás.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- mozgása összerendezett,
- tud futni, ugrani, mászni, gurítani, labdát dobni és elkapni,
- ügyesen közlekedik a térben,
- betartja a balesetvédelmi szabályokat,
- igénye van a mindennapos mozgásra.

7.4. Művészeti nevelés

A művészeti nevelés a gyermekek érzelmi, értelmi és esztétikai fejlődésének alapja. Az ének, a zene, a rajz, a festés, a kézimunka, a dramatikus játék és a tánc örömet ad, segíti az önkifejezést, fejleszti a képzeletet, a kreativitást és a közösségi élményt.

Ének-zene, énekes játékok: a gyermekdalok, mondókák, ritmusjátékok fejlesztik a hallást, a figyelmet, a mozgást, miközben erősítik a közösségi élményt.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: a vizuális tevékenységek során a gyermek kézügyessége, alkotóképessége, képzelete gazdagodik. A népi motívumok és hagyományos kézműves technikák ápolják a gyermekek kulturális gyökereit.

Dramatikus játék, bábjáték: segíti a szerepvállalást, a másokkal való együttműködést, a történetek feldolgozását.

Néptánc: a mozgás, a zene és a közösségi élmény egysége. A néptánc során a gyermekek megtapasztalják a ritmust, a térben való tájékozódást, a közösséghez tartozás örömét. A tánc lehetőség szerint hangszeres kísérettel történik, de gépi zene is alkalmazható. A tánc közben a gyermekek megismerkednek a néphagyomány részeivel, szokásaival, ünnepi játékokkal.

Óvodapedagógus feladata:

- változatos művészeti tevékenységek biztosítása,
- népi gyermekdalok, mondókák és táncok tanítása, a dramatikus és bábjáték ösztönzése.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- az eszközök előkészítése,
- a gyermekek bátorítása,
- a rend és tisztaság fenntartása.

Differenciált fejlesztés feladata:

- mozgás- és ritmusérzék fejlesztése,
- finommotorika erősítése,
- egyéni tehetségek kibontakoztatásának segítése.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen énekel és mondókázik,
- képes egyszerű dallamok, ritmusok visszaadására,
- alkotásaiban megjelennek élményei,
- bátran szerepel dramatikus játékban, örömmel vesz részt közös táncban és énekes játékban.

7.5. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek a világot közvetlen tapasztalataik, megfigyeléseik és élményeik által fedezik fel. A természet jelenségei, az évszakok változása, a mindennapi emberi tevékenységek és a közösségi események mind hozzájárulnak ismereteik bővüléséhez.

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekekben megalapozódjon a **teremtett világ iránti tisztelet és felelősség**. Megtanulják, hogy a természet Isten ajándéka, amelyet óvni, gondozni, megbecsülni kell. A mindennapokban játékos formában ismerkednek a vízzel, a földdel, a növényekkel, állatokkal, az emberi test működésével és a környezetükben élő emberek munkájával.

A városi környezet lehetőségeihez igazodva a gyermekek élményeket szereznek színház- és múzeumlátogatásokon, közösségi programokon, valamint séták és kirándulások alkalmával.

Óvodapedagógus feladata:

- a tapasztalatszerző helyzetek megtervezése,
- beszélgetések vezetése a teremtett világ szépségéről és védelméről,
- a környezettudatos magatartás megalapozása.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- a megfigyelésekhez szükséges eszközök előkészítése,
- a gyermekek biztonságának felügyelete séták, kirándulások során.

Differenciált fejlesztés feladata:

- az egyéni tapasztalatszerzés segítése,
- érzékszervi megismerés gazdagítása,
- figyelem irányítása a természet részleteire.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- felismeri a természet alapvető jelenségeit,
- vigyáz a növényekre és állatokra,
- felelősen bánik a környezeti eszközökkel,
- tudatosan gyakorolja a teremtett világ megbecsülését,
- kíváncsian fordul a világ dolgai felé,
- élményeit örömmel megosztja másokkal.

7. 6. Hagyományörzés, ökumenikus nevelés

Az óvodai nevelésben kiemelt szerepet kap a magyar népi kultúra és a keresztény, ökumenikus értékek ápolása. A néphagyományok átadása és a hitre nevelés nem külön tevékenység, hanem átszövi a mindennapokat, a közös ünnepeket, a játékot és a közösségi életet.

Nevelési célok:

- a gyermekek érzelmi biztonságban, elfogadó közösségben tapasztalják meg a hit, a szeretet és az összetartozás értékeit,
- erősödjön bennük a teremtett világ iránti tisztelet és felelősség,
- ismerjék és szeressék a magyar néphagyományokat,
- megtanulják, hogy a közösségben mindenki értékes és fontos.

Óvodapedagógus feladata:

- a hagyományok és az ökumenikus tartalmak élményszerű közvetítése,
- közös ünnepek szervezése, példamutatás keresztény értékekben.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- ünnepek, közös alkalmak előkészítése,
- a gyermekek támogató kísérése.

Differenciált fejlesztés feladata:

- a hagyományörző és hitéleti tartalmak minden gyermek számára érthetővé, átélhetővé tétele, egyéni érzékenység figyelembevételével.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- érdeklődéssel vesz részt a népi játékokban, ünnepeken,
- ismeri a közösségi ima egyszerű formáit,
- nyitott a másik gyermek vallási és kulturális háttérének elfogadására.

Összegzés

Az óvodai nevelés fejlesztési területei egymással összefonódva biztosítják a gyermekek sokoldalú fejlődését. Az érzelmi, értelmi, testi, művészeti és közösségi nevelés nem különálló egységekként, hanem a mindennapok tevékenységeiben, a játékban, a közös élményekben és a kapcsolatokban valósul meg.

A néphagyományörzés és az ökumenikus szemlélet áthatja az óvoda életét. A gyermekek megtapasztalják a szeretet, a hit, az összetartozás erejét, valamint a teremtett világ iránti

felelősséget. Az élmények, a tapasztalatok és a közös ünnepek érzelmi gazdagságot adnak, megerősítik a közösségi hovatartozást és az értékekhez való kötődést.

Az óvodáskor végére a gyermekekben kialakulnak azok az érzelmi, értelmi, testi és közösségi alapok, amelyekre az iskolai élet biztonsággal építhet.

8. Az óvodai élet megszervezése

8.1. A napirend és heti rend kialakítása

Az óvodai élet megszervezésének alapja a **rendszeresség és a rugalmasság**. A napirend biztosítja a gyermekek számára a biztonságot, kiszámíthatóságot, és lehetőséget ad a sokféle tevékenységre, a pihenésre, a játékra és a szabad mozgásra.

A napirendben a **játék** a leghosszabb és legfontosabb tevékenység, amelyhez a tanulás, a mozgás, a munka jellegű feladatok és a közös foglalkozások kapcsolódnak. A mindennapok része a beszélgető kör és a csendes percek, amelyek érzelmi biztonságot, közösségi élményt adnak.

A heti rend a napirendhez igazodva biztosítja a változatosságot. Minden héten sor kerül énekes, mozgásos, kézműves, környezeti és mesés tevékenységekre, valamint célzott fejlesztésekre a tanköteles korúak számára (iskolaelőkészítő foglalkozás – napi 45 perc). A heti rendben rögzített programok mellett mindig marad idő az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztésekre és a spontán kezdeményezésekre.

Óvodapedagógus feladata:

- napirend és heti rend megtervezése,
- a folyamatosság és a rugalmasság biztosítása, a gyermekek szükségleteinek figyelembevétele.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- a napi tevékenységek szervezésének segítése,
- eszközök előkészítése,
- a szokások alakításának támogatása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermek eligazodik a napirendben,
- képes alkalmazkodni a közösségi szabályokhoz,
- igényli a tevékenységek és a pihenés rendszerességét.

8.2. Az óvodai szokásrend kialakítása

Az óvodai szokásrend a gyermekek mindennapjait átláthatóvá, kiszámíthatóvá teszi, és érzelmi biztonságot ad. A szokások rendszeres ismétlődéssel, a felnőttek következetes, szeretetteljes irányításával alakulnak ki. A szokásrend kialakítása mindig a gyermek egyéni szükségleteihez igazodik, fokozatosan történik.

Beszoktatás:

Az óvodába lépés időszaka különös odafigyelést igényel. A cél, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, fokozatosan megszokja az új környezetet, a közösséget és az óvónőket.

- A beszoktatás egyéni ütemben zajlik, a szülők bevonásával.
- Lehetőség van **családlátogatásra**, ahol a gyermek saját környezetében ismerkedhet az óvodapedagógussal.
- Az óvoda szervez **ismerkedő délelőttöt**, ahol a leendő óvodások és szüleik játékos formában találkoznak az óvodai élettel.
- A beszoktatás alatt a szülő rövidebb-hosszabb ideig jelen lehet, majd fokozatosan adja át gyermekét az óvoda közösségének.

A szokásrend főbb területei:

- Érkezés és hazamenetel: köszönés, öltözködés, a szülőtől való búcsúzás, közösségbe illeszkedés.
- Étkezés: kulturált étkezési szokások, önkiszolgálás, terítés, eszközhasználat, hálaadás.
- Öltözködés és tisztálkodás: önállóság erősítése, higiéniai szabályok gyakorlása.
- Pihenés: nyugodt környezet, lefekvés előtti mese vagy csendes tevékenység.
- Játék és munka jellegű feladatok: rendrakás, eszközök megóvása, közös felelősségvállalás.
- Közösségi szokások: beszélgető kör, csendes percek, ünnepi és hitéleti alkalmak rendje.

Óvodapedagógus feladata:

- a beszoktatás egyéni ütemének követése,
- családokkal való szoros együttműködés,
- szokások fokozatos bevezetése, példamutatás.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:

- biztonságot nyújtó jelenlét,
- szokások gyakorlásának segítése,
- családok támogatása a beszoktatás időszakában.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermek biztonsággal tájékozódik a napirendben és a szokásokban,
- képes önállóan ellátni magát,
- alkalmazkodik a közösségi együttélés szabályaihoz.

8.3. Az óvodai dokumentációs rendszer

Az óvodai dokumentáció célja a gyermekek fejlődésének nyomon követése, a nevelőmunka tervezése és értékelése, valamint a törvényi előírásoknak való megfelelés. A dokumentáció átlátható, pontos és naprakész, ugyanakkor nem válhat a pedagógiai munka elsődleges céljává: az mindig a gyermekek nevelése és fejlesztése.

Főbb dokumentumok:

- **Ovikréta rendszer:** a gyermekek fejlődésének nyomon követése, digitális napló vezetése. Az óvodapedagógus rögzíti a fejlődési állomásokat, megfigyeléseket és értékeléseket.
- **Fejlődési napló:** a gyermek egyéni fejlődését tartalmazó részletes dokumentum, amely segíti a differenciált fejlesztést és a szülőkkel való kapcsolattartást.
- **Óvodai adminisztrációs dokumentumok:** csoportnapló, jelenléti ívek, baleseti napló, étkezési nyilvántartások, hivatalos jegyzőkönyvek.
- **Pedagógiai tervezés és értékelés dokumentumai:** éves munkaterv, tematikus tervek, projektdokumentációk, eseménynapló.
- **Szakemberek feljegyzései:** gyógypedagógus, logopédus, pszichológus és fejlesztő pedagógus egyéni fejlesztési tervei és értékelései.

Elvek:

- a dokumentáció a gyermek érdekeit szolgálja,
- biztosítja az átláthatóságot a szülők és a fenntartó felé,
- segíti a pedagógus önreflexióját és szakmai fejlődését,
- bizalmas, személyiségi jogokat védő módon történik a kezelése.

Óvodapedagógus feladata: naprakészen vezetni az Ovikrétát és a fejlődési naplót, dokumentálni a tervezést és az értékelést.

Szakemberek feladata: a saját területükhöz kapcsolódó dokumentációk vezetése, eredmények visszajelzése az óvodapedagógusoknak.

Igazgató, igazgató-helyettes feladata: ellenőrizni a dokumentáció teljességét és pontosságát, segíteni a kollégákat az adminisztrációs feladatokban.

Összegzés

Az óvodai élet megszervezése biztosítja a gyermekek mindennapjainak keretét, a kiegyensúlyozott fejlődés feltételeit és a közösségi élet biztonságát. A napirend és a szokásrend rendszeressége, a beszoktatás gondos szervezése, a családokkal és szakemberekkel való együttműködés mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek szeretetteljes, biztonságos légkörben nevelkedjenek.

A fejlesztő munka egyéni szükségletekhez igazodva, a szakemberek és az óvodapedagógusok összehangolt tevékenysége által valósul meg. A családokkal és más intézményekkel kialakított kapcsolatok gazdag élményeket és szakmai támogatást biztosítanak.

A pedagógusok együttműködése és teljesítményértékelése a folyamatos szakmai megújulást segíti, amelynek eredménye közvetlenül a gyermekek fejlődésében jelenik meg. A dokumentációs rendszer átláthatóvá teszi a nevelőmunkát, segíti a tervezést és az értékelést.

Mindezek együtt biztosítják, hogy az óvoda a gyermekek érzelmi, értelmi, testi és közösségi fejlődésének támogató közege legyen, ahol a család és az intézmény közösen munkálkodik a jövő alapjainak lerakásán.

9. Az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak feladatai

Az óvodai nevelés középpontjában a gyermek áll. A pedagógiai program megvalósítása, a nevelési feladatok ellátása csak akkor lehet sikeres, ha az óvoda dolgozói együttműködve, egymás munkáját kiegészítve, közös értékek mentén végzik feladataikat.

Az óvodapedagógus feladatai

Nevelési feladatok:

- a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése,
- az érzelmi biztonságot adó, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása,
- a néphagyományörző és ökumenikus értékek közvetítése, élményszerű megélése.

Szakmai feladatok:

- az ONOAP elvárásaihoz igazodó tevékenységek tervezése és szervezése,
- differenciált fejlesztés az egyéni képességek figyelembevételével,
- a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és dokumentálása.

Közösségi feladatok:

- együttműködés a szülőkkel, a szakemberekkel és a helyi közösséggel,
- az óvoda hagyományörző és keresztény-ökumenikus arculatának képviselése.

A dajka feladatai

- A gyermekek mindennapi szükségleteinek segítése (öltözködés, étkezés, higiénia).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó tisztán tartása, otthonos légkör kialakítása.
- A pedagógussal együttműködve a gyermekek szokásainak, önállóságának alakítása.
- Az ünnepekre, rendezvényekre való előkészületek segítése.
- A hagyományörző környezet fenntartása (természetes anyagok, dekorációk, ünnepi díszítés).

A pedagógiai asszisztens feladatai

- Az óvodapedagógus munkájának segítése a mindennapi tevékenységekben.
- A gyermekek játékában, kézműves tevékenységeiben, sétákon való aktív részvétel.
- Egyéni figyelmet igénylő gyermekek támogatása.
- Dokumentációs, előkészítő és szervezési feladatokban való közreműködés.

A fejlesztő munka szervezése

Az óvodai nevelés minden gyermek számára biztosítja a fejlődés lehetőségét, figyelembe véve életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit és képességeit. A fejlesztő munka az óvodai élet minden pillanatában jelen van: a játékban, a mindennapi tevékenységekben, a közös foglalkozásokon és a célzott fejlesztésekben is.

Az óvoda feladata, hogy időben felismerje a fejlődésben mutatkozó eltéréseket, és megfelelő szakember bevonásával segítse a gyermekeket. A fejlesztés szervezése rugalmas: lehet egyéni, kiscsoportos vagy csoportos forma, a gyermekek szükségleteihez igazodva.

A fejlesztő munka fő területei:

- részképességek fejlesztése (figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszéd, mozgás),
- sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált támogatása,
- tehetséggondozás, kiemelkedő képességek ápolása,
- érzelmi biztonság és szociális kapcsolatok erősítése.

A gyógypedagógus feladatai

- A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek egyéni fejlesztése, fejlesztési terv készítése.
- Együttműködés az óvodapedagógussal a differenciált nevelési módszerek alkalmazásában.
- Tanácsadás a pedagógusoknak és a szülőknek az SNI gyermekek segítéséhez.
- Fejlesztő eszközök, speciális módszerek biztosítása.
- Kapcsolattartás a szakértői bizottságokkal és külső szakemberekkel.

A fejlesztő pedagógus feladatai

- A gyermekek egyéni képességeinek és részképességeinek célzott fejlesztése.
- A tanulási nehézségek megelőzése, az iskolaérettség támogatása.
- Kiscsoportos és egyéni foglalkozások szervezése.
- Szoros együttműködés az óvodapedagógussal a differenciálás megvalósításában.
- A gyermek fejlődéséről rendszeres visszajelzés adása a szülőknek.

A pszichológus feladatai

- A gyermekek lelki fejlődésének támogatása, a problémák korai felismerése.
- Egyéni és csoportos foglalkozások tartása a szociális, érzelmi készségek fejlesztésére.
- Konzultáció a szülőkkel és a pedagógusokkal nevelési kérdésekben.
- A beszélgető körök és csendes percek gazdagítása relaxációs, figyelem-összpontosító játékokkal.
- Krízishelyzetek, magatartási vagy beilleszkedési nehézségek kezelése.

A szakemberek együttműködése:

- **Óvodapedagógus:** megfigyeli a gyermek fejlődését, vezeti a fejlődési naplót az Ovikréta rendszerben, és kapcsolatot tart a szülőkkel.
- **Fejlesztő pedagógus:** célzott fejlesztési terv alapján dolgozik, segíti a részképességek fejlődését.
- **Gyógypedagógus:** egyéni és kiscsoportos fejlesztéseket tart, külön figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- **Logopédus:** szűrést végez, beszédhibák javítását, nyelvi fejlesztést irányít.
- **Pszichológus:** a gyermekek érzelmi és szociális fejlődését segíti, tanácsadással támogatja a pedagógusokat és a szülőket.
- **Dajka és pedagógiai asszisztens:** mindennapokban közvetlenül segítik a gyermekek önállósodását, megerősítik a fejlesztés eredményeit.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képességeihez mérten képes a feladatokat önállóan vagy kisebb segítséggel elvégezni,
- megtapasztalja a siker örömét,
- megerősödik önbizalma,
- képes figyelmét hosszabb ideig fenntartani,
- a szükséges fejlesztések révén felkészült az iskolai élet megkezdésére.

10. A program sajátos eszközei és módszerei

A néphagyományörzés eszköztára

- Népi játékok és mondókák: napi játékidőben és közös foglalkozásokon.
- Néptánc és énekes játékok: heti rendszerességgel.
 - Elsődlegesen élő hangszeres kísérettel (citera, furulya, hegedű, dob, ritmushangszer).
 - Amennyiben erre nincs lehetőség, gépi zenei kíséret biztosítja az élményt.
- Népi mesék és történetek: beszélgető körben, csendes percekben, dramatikus játékokban.
- Kézműves tevékenységek: agyagozás, szövés, fonás, nemezelés, hímzés, tojásfestés, kukoricacsuhéból, vesszőből való alkotás.
- Népszokások és jeles napok: betlehemezés, kiszabáb-égetés, pünkösdi királyválasztás, szüreti multság.
- Népdalok és hangszerhasználat: furulya, citera, dob, csörgő, ritmushangszer.

Az ökumenikus szemlélet pedagógiai gyakorlata

- Csendes percek: rövid imádság, hálaadás, ének vagy elcsendesedés – minden gyermek számára befogadható formában.
- Beszélgető körök: a bibliai történetekből és keresztény hagyományból kiemelt üzenetek (szeretet, béke, segítőkészség) feldolgozása.
- Közös imádság és ének: egyszerű, minden felekezet számára elfogadható formában.
- Ökumenikus ünneplés: adventi és húsvéti készülődés, évnyitó és évzáró istentisztelet, Ökumenikus Imahét nyitó és záró alkalmi.
- Élményalapú vallásosság: a hit megélése nem konkrét tevékenység keretében valósul meg, hanem a mindennapokba beépül a közös lelki elcsendesedés, mely játékos formában ad lelki útvalót (pl. hálaadás az ételért, teremtett világ szépségének megfigyelése).

Projekt módszer

A gyerekek élményszerű tapasztalatszerzését szolgálja:

- Egy-egy jeles naphoz vagy ünnepkörhöz kapcsolódó projekthetek szervezése (pl. „Aratás hete”, „Adventi készülődés”, „Pünkösdi szokások”).
- A projektek során a gyermekek különböző tevékenységformákban kapcsolódnak be: éneklés, tánc, kézműveskedés, sütés-főzés, dramatikus játék.
- A projektek erősítik a közösségi élményt, fejlesztik az együttműködést és segítik a hagyományok mélyebb megélését.

Témanapok és témahetek

- Témanapok: rövid, egy-egy jeles naphoz kapcsolódó alkalmak (pl. Luca-nap, Farsang, Márton-nap).
- Témahetek: hosszabb időszakokra épülő programsorozatok, amelyek komplex módon dolgozzák fel az adott hagyományt vagy ünnepet (pl. „Advent hete”, „Víz világnapja”).
- Közös családi programok: barkács délutánok, kézműves foglalkozások, táncház, közös sütés-főzés.

Differenciált módszerek és eszközök

- Életkori és egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciálás: minden gyermek a saját tempójában kapcsolódhat be.
- Integrált fejlesztés: játék, mozgás, kézművesség, zene, beszélgetés egymást kiegészítve fejlesztik a képességeket.
- Szakemberek bevonása: gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus közösen alakítják a gyermekek számára megfelelő módszereket.
- Élménypedagógia: minden tudás tapasztalatszerzésen és átélésen keresztül épül.

11. Értékelés és ellenőrzés

Az értékelés célja, hogy visszajelzést adjon a gyermek fejlődéséről, a pedagógiai munka eredményességéről, valamint biztosítsa az óvoda szakmai színvonalának folyamatos emelését. Az értékelés mindig a gyermek érdekeit, méltóságát és egyéni fejlődési ütemét tiszteletben tartva történik.

11. 1. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

- A gyermekek fejlődését az óvodapedagógusok **folyamatos megfigyeléssel és dokumentálással** kísérik figyelemmel.
- Az értékelés szempontjai:
 - érzelmi és szociális fejlődés (kapcsolatok, közösségi beilleszkedés),
 - anyanyelvi és kommunikációs készségek,
 - értelmi képességek, kíváncsiság, gondolkodás,
 - mozgásos fejlődés, testi képességek,
 - esztétikai-művészeti megnyilvánulások (éneklés, tánc, kézművesség),
 - önállóság, önkiszolgálás, feladattudat.
- **Fejlődési napló vezetése az Ovikréta rendszerben:** minden gyermekről digitális formában készül feljegyzés a fejlődéséről, erősségeiről és az esetleges nehézségekről.
- Az óvodapedagógus évente két alkalommal (félévkor és év végén) összegző értékelést rögzít az Ovikrétában.
- A sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus és pszichológus szakmai észrevételeit is beépítjük a dokumentációba.

11. 2. A pedagógiai munka önértékelése

- Az óvodapedagógusok és az intézmény rendszeresen elemzik a pedagógiai program megvalósulását.
- Az önértékelés módszerei:
 - nevelőtestületi megbeszélések,
 - esetmegbeszélések a szakemberekkel,
 - kérdőíves visszajelzések a szülőktől,
 - hospitálások és tapasztalatcserék.
- Az önértékelés középpontjában a következő kérdések állnak:
 - Hogyan valósul meg a néphagyományőrző és ökumenikus arculat a mindennapokban?
 - Milyen mértékben biztosított a gyermekek egyéni fejlődése?
 - Mennyire sikerül bevonni a családokat és a közösséget?

11. 3. Intézményi minőségbiztosítás

- Az intézmény fenntartójának elvárásaihoz és a köznevelési szabályozókhoz igazodva belső minőségbiztosítási rendszer működik.
- A nevelőmunka eredményességének vizsgálata: gyermekek fejlődése, családok elégedettsége, közösségi kapcsolatok.
- Rendszeres kapcsolat a fenntartóval és a szakmai szolgáltatókkal (pedagógiai szakszolgálat, nevelési tanácsadó, egyházi partnerek).
- Az értékelés eredményeit beépítjük a következő nevelési év terveibe, hogy folyamatos fejlődést biztosítsunk.

11. 4. A pedagógusok teljesítményértékelése

- A pedagógusok teljesítményértékelésének célja a nevelő-oktató munka minőségének biztosítása, a szakmai fejlődés támogatása, valamint a köznevelési intézmények hatékony működésének elősegítése.

Célja:

- a pedagógusok munkájának szakmai színvonalú értékelése,
- a nevelő-oktató munka minőségének biztosítása,
- a szakmai fejlődés támogatása,
- az intézmény működésének hatékonyabbá tétele.

Értékelés menete:

- Az óvodai igazgató évente értékeli a pedagógus teljesítményét.
- Az értékelés írásban készül, a pedagógus megismerheti, észrevételeket tehet.
- Az eredmény kihat az előmenetelre és az illetményre.

Főbb szempontok:

1. Pedagógiai és módszertani felkészültség
2. Nevelő-oktató munka eredményessége
3. Gyermekek személyiségfejlesztése
4. Együttműködés a kollégákkal, szülőkkel, fenntartóval
5. Kötelező adminisztrációk pontos vezetése
6. Szakmai fejlődésben, továbbképzéseken való részvétel

Kapcsolódás az előmeneteli rendszerhez:

- A teljesítményértékelés szorosan összefügg a minősítési eljárásokkal (Pedagógus I., Pedagógus II., Mesterpedagógus).
- Az értékelés célja, hogy a szakmai előrelépés átlátható, objektív szempontok szerint történjen.

Igazgató feladata: a teljesítményértékelés megszervezése, a pedagógusok támogatása, visszajelzés adása.

Óvodapedagógus feladata: aktív részvétel az értékelési folyamatban, önreflexió gyakorlása, együttműködés a közös célokért.

Fejlődés jellemzői az óvodai közösségben: nyitottság a szakmai fejlődésre, együttműködő és támogató légkör, amely közvetlenül hozzájárul a gyermekek fejlődéséhez.

12. Az óvoda hagyományai, ünnepei, jeles napjai

Az óvodai életet átszövik a hagyományok, az ünnepek és a jeles napok, amelyek a közösség összetartozását erősítik, érzelmi biztonságot adnak, és gazdag élményeket nyújtanak a gyermekeknek. A közös ünneplések alkalmat adnak arra, hogy a gyermekek megtapasztalják az örömet, a hálát, a szeretetet és az összetartozás erejét.

Népi hagyományok ápolása

Az óvodában nagy hangsúlyt kap a néphagyományok átörökítése: népdalok, népi játékok, mondókák, néptánc (lehetőség szerint hangszeres kísérettel, de gépi zenével is). A jeles napokhoz és évszakokhoz kapcsolódó népszokások élmény szerűen jelennek meg a mindennapokban.

Főbb hagyományörző alkalmak:

- Farsangi mulatság
- Kiszehajtás
- Húsvéti szokások, locsolkodás dramatikus játékkal
- Szent Iván-éji játékok, nyárköszöntés
- Szüret, betakarítás ünnepe
- Márton-napi lámpás felvonulás
- Adventi és karácsonyi szokások

Ökumenikus hitéleti ünnepek

Az óvoda ökumenikus szellemisége szerint a különböző keresztény felekezetek ünnepei közösen, szeretetteljes, mindenki számára befogadó módon jelennek meg.

Főbb alkalmak:

- Évnyitó és évzáró istentisztelet (a felekezetek templomaiban)
- Adventi időszak – gyertyagyújtások, közös éneklés, karácsonyi ünnepély
- Ökumenikus imahét – egy közös családi áhítat az óvodában, a lelkészek vezetésével
- Húsvéti ünnepkör – feltámadási örömhír közös feldolgozása, gyermekeknek érthető formában

Állami és közösségi ünnepek

- Október 23. – az életkornak megfelelő emlékezés
- Március 15. – nemzeti szimbólumok, kokárdakészítés, közös ének
- Anyák napja, Apák napja, Gyermeknap – család bevonásával szervezett ünnepek
- Óvodai ballagás – a nagycsoportosok elbúcsúztatása

Egyéb jeles napok, programok

- Egészségnap, sportnap az óvoda udvarán
- Környezetvédelmi napok – Föld napja, Madarak és fák napja
- Kerületi programokhoz való csatlakozás: Ovis Olimpia, Ovi Galéria
- Színház- és bábelőadások, kulturális programok látogatása

13. Az óvoda egészségnevelési és környezeti programja

Az egészséges életmódra nevelés és a környezetvédelem az óvodai nevelés alapfeladatai közé tartozik. A gyermekek a mindennapi szokások, tevékenységek és élmények során sajátítják el azokat a készségeket, amelyek hosszú távon meghatározzák testi-lelki egészségüket, valamint a természethez fűződő viszonyukat.

13. 1. Egészségnevelés

Az egészségnevelés célja, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják az egészséges életmódhoz szükséges szokásokat, valamint megtapasztalják a mozgás, a helyes táplálkozás és a higiénia fontosságát.

Főbb területek:

- helyes étkezési szokások kialakítása (rendszeres, változatos étrend, gyümölcs- és zöldségfogyasztás),
- személyi higiéné fejlesztése (kézmosás, fogápolás, testápolás),
- rendszeres mozgás biztosítása a szabadban és a tornateremben,
- megfelelő öltözködés az időjárásnak megfelelően,
- pihenés és nyugodt alvás feltételeinek megteremtése.

Egészségügyi együttműködés:

- rendszeres szűrések és tanácsadás a kerületi védőnő közreműködésével,
- egészségnapok szervezése, ahol játékos formában jelennek meg az egészségmegőrzés témái.

13. 2. Környezeti nevelés – a teremtett világ védelme

A környezeti nevelés célja, hogy a gyermekek szeretettel forduljanak a természet felé, megismerjék és óvják a teremtett világ értékeit. A környezet védelmére nevelés a mindennapok részét képezi: az udvari játék, a kirándulások, a közös kertészkedés és a természetes anyagok használata mind lehetőséget ad a tapasztalatszerzésre.

Főbb területek:

- szelektív hulladékgyűjtés, újrahasználat, takarékoság,
- kertgondozás, növények ültetése és gondozása,
- állat- és növényvédelem, madáretetés,
- a természet szépségeinek felfedezése kirándulások, séták során,
- a teremtett világ iránti felelősség erősítése bibliai szemlélettel.

Programok és kezdeményezések

- Madárbarát óvoda program: a gyermekek rendszeresen etetik és figyelik a madarakat, odúkat és etetőket helyeznek ki, rajzban és mesében is feldolgozzák a tapasztaltakat.
- Sasoló program: a gyermekek játékos természetmegfigyelő tevékenységekben vesznek részt, például távcsővel vagy nagyítóval figyelik a madarakat, rovarokat, növényeket.
- Környezeti jeles napok: Föld napja, Víz világnapja, Madarak és fák napja – közös projektnapok játékokkal, kézműves tevékenységekkel.

14. Az óvoda esélyegyenlőségi és inkluzív pedagógiai programja

Az óvoda feladata, hogy minden gyermek számára biztosítsa a fejlődés lehetőségét, függetlenül családi háttérétől, szociális helyzetétől vagy egyéni képességeitől. A befogadó, inkluzív szemlélet az intézmény egész működését áthatja: a szeretet, a türelem és az elfogadás légköre minden gyermek számára biztosítja a közösséghez tartozás élményét.

14.1. Esélyegyenlőség az óvodai nevelésben

- Minden gyermek számára biztosított a hozzáférés a neveléshez, fejlesztéshez és a közösségi élményekhez.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integráltan, azonos jogokkal és lehetőségekkel vesznek részt az óvodai életben.
- Az óvoda kiemelt figyelmet fordít a gyermekek egyéni fejlődési ütemére, képességeik kibontakoztatására

14. 2. Inkluzív pedagógia

14. 2. 1. A sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

Alapelveink

Óvodai nevelésünk egyik alapvető célja a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek teljes körű befogadása és fejlesztése. Az inkluzív nevelés során minden gyermek egyenlő méltósággal, az egyéni szükségletek figyelembevételével részesül nevelésben és fejlesztésben. A keresztény, ökumenikus szellemiségre épülő nevelésben a másság elfogadása és elfogadtatása értéként jelenik meg.

Az óvodai nevelés során minden gyermeknek joga van:

- saját fejlődési ütemében haladni;
- egyéni képességeihez igazodó pedagógiai támogatásban részesülni;
- aktív résztvevője lenni az óvodai közösségnek.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek – különösen az autizmussal élő, beszéd fogyatékos, valamint figyelem-, érzelmi- és viselkedésszabályozási zavarokkal küzdő gyermekek – számára a mindennapok során biztosítjuk az alkalmazkodó pedagógiai környezetet, a fejlesztést és a közösségi integráció lehetőségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során célunk a gyermek:

- állapotának megfelelő fejlesztése,
- érzelmi biztonságának megteremtése,
- önállóságának fokozatos növelése,
- személyiségének kibontakoztatása,
- és közösségbe való aktív beilleszkedése.

Feladataink az sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatban:

Szakértői vélemény beszerzése:

- Az óvodába kerüléskor, vagy a pedagógiai tapasztalatok alapján a gyermek fejlettségi szintjét figyelembe véve kérjük a szakértői bizottság vizsgálatát és a szakvélemény elkészítését.

Együttműködés a szakszolgálatokkal:

- Folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a Pedagógiai Szakszolgálattal és az utazó gyógypedagógiai hálózattal.
- Az óvodapedagógusok részére rendszeres szaktanácsadást, konzultációs lehetőséget biztosítunk.

Speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése:

- Az integrált nevelés részeként a sajátos nevelési igényből fakadó fejlesztést szakember irányításával, az óvodai nevelési időn belül szervezzük meg.
- Egyéni fejlesztési tervek alapján zajlik a gyógypedagógiai terápia.

Személyi és tárgyi feltételek biztosítása:

- Az SNI gyermek fejlesztéséhez szükséges személyi (gyógypedagógus, asszisztens, pszichológus) és tárgyi feltételeket biztosítjuk.
- Külön fejlesztő terek, vizuális eszközök, szenzoros segédanyagok állnak rendelkezésre.

Empatikus, elfogadó környezet megteremtése:

- A gyermekekben az empátiát, türelmet, figyelmességet, segítőkészséget fejlesztjük, példamutatással és közösségi tapasztalatokkal, érzékenyítő programokkal
- A szülők számára is szemléletformáló, elfogadást támogató légkört alakítunk ki.

A fejlesztés elvei

- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését csak megfelelő végzettségű szakember (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus) végezheti.
- A fejlesztő munka az óvodapedagógus és a gyógypedagógus szoros együttműködésében történik.
- A fejlesztés során az óvodai nevelés általános céljait követjük, a gyermek egyéni állapotához és terhelhetőségéhez igazítva.
- A segítségnyújtás mértéke mindig annyi, amennyi a gyermek önállóságát nem gátolja, hanem fejleszti.
- A fejlesztés során kiemelten figyelünk a gyermek erősségeire, kiemelkedő képességeire, és ezekre építve támogatjuk fejlődését.

A fejlesztés tartalma

- Diagnosztizálás, állapotfelmérés az óvodába lépést követően.
- Pszichés funkciók fejlesztése (pl. figyelem, emlékezet, szabálytudat, szociális készségek).
- Részképességek célzott fejlesztése (vizuális, auditív, taktilis észlelés, téri tájékozódás).
- Az értelmi képességek fejlesztése, a gyermekek egyéni üteméhez igazodva, tapasztalati tanulás útján.
- Érzelmi élet gazdagítása, mintakövetésen és élményeken keresztül.
- Személyiségfejlesztés komplex módon: testi, értelmi, szociális és érzelmi területeken.
- Csoportba integrálás – társas kapcsolatok alakítása, pozitív viselkedésminták támogatása.

Az óvodapedagógus szerepe az inkluzív nevelésben

- Aktívan részt vesz az SNI gyermek fejlesztésében a gyógypedagógus útmutatása szerint.
- Megteremti a csoporton belüli befogadó, biztonságos légkört.
- Segíti a gyermek beilleszkedését, kapcsolatainak kialakulását.

- Észreveszi a gyermekek kiemelkedő képességeit, támogatja tehetségük kibontakozását.
- Figyelemmel kíséri a szakemberek munkáját, együttműködik a fejlesztési folyamatokban.
- A közösségi tevékenységekbe való bevonással elősegíti a gyermek társas integrációját.

A pedagógiai asszisztens inkluzív nevelésben betöltött szerepe

- támogatja a pedagógus munkáját,
- segíti a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevételét,
- közvetlen segítséget ad a mindennapi tevékenységekben,
- elősegíti a közösségi beilleszkedést,
- hozzájárul a biztonságos és elfogadó óvodai légkör megteremtéséhez.

Együttműködés a családdal

- Kapcsolattartás és konzultáció a gyermek fejlesztéséről, igény esetén családlátogatás.
- Tanácsadás, fejlesztési javaslatok átadása, otthoni megerősítések segítése.
- A családokat bevonjuk a gyermek elfogadásának és fejlesztésének folyamatába.
- Közös nevelési célok egyeztetése és a partnerség megerősítése.

A szülői szemléletformálás kiemelt terület: elfogadás, bizalom, közös felelősség.

A szülők aktív partnerként vesznek részt:

- a gyermek fejlesztési céljainak megfogalmazásában;
- az otthoni nevelési folyamatok összehangolásában;
- szakemberekkel történő konzultációban.

A szülői szemléletformálás kiemelt terület: elfogadás, bizalom, közös felelősség.

Elérendő cél az óvodáskor végére

- A gyermek örömmel járjon óvodába, stabil érzelmi kötődés alakuljon ki.
- Találja meg helyét a csoportban, ne kerüljön peremhelyzetbe.
- Részt vegyen a közösségi életben és a fejlesztő tevékenységekben.
- Fejlődése mérhető és nyomon követhető legyen az egyéni fejlesztési terv alapján.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében részt vevő szakemberek és feladataik

Személyi feltételek

A gyermekek fejlődését szakmailag összetett team támogatja. Az intézményben az alábbi szakemberek vesznek részt az inkluzív nevelés megvalósításában:

Szakember	Jelenlét	Fő feladatai
Óvodapedagógus	teljes állásban	Nevelési-fejlesztési tevékenységek szervezése, differenciálás, értékelés
Gyógypedagógus	teljes állásban	Egyéni fejlesztés, integrált SNI támogatás, megfigyelés, dokumentáció
Pedagógiai asszisztens	minden csoportban	Gondozási, nevelési tevékenységek segítése, gyermekek kísérése
Fejlesztőpedagógus	félállásban	Részképességek fejlesztése, egyéni vagy kiscsoportos formában
Óvodapszichológus	heti 1-2 nap	Megfigyelés, tanácsadás, szülői és pedagógusi konzultációk
Utazó gyógypedagógus	igény szerint	Ritkább SNI-esetek szakértői támogatása, szakszolgálati kapcsolattartás

Az inkluzív nevelés gyakorlati megvalósulása

Autizmus spektrum zavar esetén:

- Struktúrált napirend, vizuális eszközök használata.
- Alternatív kommunikációs rendszerek.
- Szenzoros túlterhelés megelőzése – csendes pihenőzónák.
- Egyéni fejlesztési terv alapján tervezett támogatás.

Beszéd fogyatékoság esetén:

- Támogató beszédkörnyezet, beszédészlelés és -értés fejlesztése.
- Logopédiai javaslatok beépítése a mindennapokba.
- Kommunikációs sikerélmények biztosítása, metakommunikációs erősítés.

Pszichés funkciózavar (pl. ADHD, magatartás-zavar, szorongás):

- Egyéni tempó, rugalmas szabálykezelés.
- Pozitív megerősítés, érzelmi támogatás.
- Önszabályozási képességek fejlesztése mozgással, játékkal, mesével.

Módszertani és szervezési elvek

- Differenciált bánásmód a nap minden szakaszában.
- Egyéni fejlesztési tervek a szakértői vélemények és megfigyelések alapján.
- Tevékenységbe ágyazott fejlesztés, játékos formában.
- Kiscsoportos, egyéni és teljes csoportos tevékenységformák váltogatása.
- Dokumentált teammunka (értekezletek, fejlesztési tervek értékelése).

Ökumenikus szemlélet szerepe az inkluzív nevelésben

Az inkluzív nevelést áthatja az egyházak közötti nyitottságra, elfogadásra és közösségi szolgálatra épülő ökumenikus értékrend. A bibliai történetek, a keresztény ünnepek, a természet tisztelete, a segítő tevékenységek (pl. ajándékkészítés, állatgondozás, rendrakás) a közös élmény erején keresztül nevelnek elfogadásra, türelemre és szeretetre.

Fejlesztés értékelése, dokumentálása

- Fejlesztési naplók, megfigyelési jegyzőkönyvek vezetése.
- Egyéni fejlesztési tervek és nevelési javaslatok aktualizálása.
- Év közbeni és év végi értékelések a team által.
- Szükség esetén továbblépés a szakszolgálat irányába.

14. 2. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek (BTMN) fejlesztése

Alapelveink

A BTMN gyermekek fejlesztése során intézményünk befogadó, szeretetteljes és értékközpontú nevelést biztosít. E gyermekek fejlődését – a sajátos nevelési igényű gyermekekhez hasonlóan – egyéni megközelítéssel, differenciált pedagógiai módszerekkel támogatjuk. Célunk, hogy ezek a gyermekek is aktív, elfogadott tagjai legyenek az óvodai közösségnek, személyiségük harmonikusan fejlődjön.

A keresztény, ökumenikus nevelési szemlélet alapján minden gyermekben az Istentől kapott egyedi értékeket keressük, a nehézségeket lehetőségként kezeljük, a fejlődés lehetőségét minden gyermek számára biztosítjuk.

A BTMN jellemzői

A BTMN státusz nem minősül sajátos nevelési igénynek, de a gyermeknek átmeneti vagy tartós pedagógiai támogatásra van szüksége. A nehézség érintheti:

- a beilleszkedést (pl. túlzott szorongás, kapcsolatteremtési zavarok),
- a magatartást (impulzivitás, túlmozgás, szabálykezelési nehézségek),
- a tanulási alapfunkciókat (figyelem, emlékezet, feladattartás, megértés).

A nehézségek háttérben gyakran állnak pszichés, családi, érzelmi tényezők is.

Célunk a BTMN gyermekek nevelése során

- A gyermek érzelmi biztonságának megerősítése, a kapcsolódás elősegítése.
- A közösségbe való zökkenőmentes beilleszkedés támogatása.
- A tanulást megalapozó részképességek fejlesztése játékos formában.
- A gyermek önbizalmának, önszabályozási képességének növelése.
- A szülőkkel való szoros együttműködés kialakítása.
- A gyermek személyiségének egészében történő támogatása.

A fejlesztés szervezeti és szakmai keretei

- A BTMN gyermekekkel való foglalkozás az óvodai nevelési időn belül történik, a csoport mindennapi tevékenységeibe integráltnak, illetve szükség esetén külön szervezett egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozások keretében. A fejlesztés során a következő szakemberek vesznek részt:
 - Óvodapedagógus – differenciált módszerek alkalmazása.
 - Fejlesztőpedagógus – egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozások.
 - Óvodapszichológus – tanácsadás, érzelmi támogatás, szükség esetén megfigyelés.
 - Pedagógiai asszisztens – támogató jelenlét a mindennapok során.

Módszertani elvek és eszközök

- Megfigyelésen alapuló egyéni fejlesztési terv készítése (nem kötelező, de ajánlott).
- A pedagógusok játékos, pozitív megerősítésen alapuló módszereket alkalmaznak.
- A napirendben strukturált biztonság, állandó személyek és szokások segítik a beilleszkedést.
- A nevelés során alkalmazott módszerek:
 - élménypedagógia,
 - mozgásos és dramatikus játék,
 - meseterápia,
 - szociális kompetenciafejlesztés.

A fejlesztés főbb területei

Fejlesztési terület	Lehetséges célok
Szociális készségek	Kapcsolatfelvétel, együttműködés, szabálykövetés
Érzelmi önszabályozás	Indulatkezelés, érzelmkifejezés, önbizalom növelése
Figyelem, feladattartás	Hosszabb idejű koncentráció, kitartás játékban és feladatban
Viselkedésszabályozás	Ingerküszöb emelése, szabályos viselkedés gyakorlása
Tanulási alapfunkciók	Emlékezet, sorrendiség, téri tájékozódás, vizuális és auditív figyelem

Fejlesztési terület	Lehetséges célok
Önkifejezés, kommunikáció	Szókincsfejlesztés, gondolatok megfogalmazása, mondatalkotás

A szülőkkel való együttműködés formái

- Rendszeres tájékoztatás a gyermek haladásáról.
- Tanácsadás, közös megoldáskeresés.
- Konzultáció pszichológussal, fejlesztőpedagógussal.
- Bátorítás a pozitív otthoni megerősítésekre.
- Szükség esetén szakszolgálati vizsgálat kezdeményezése.

A fejlődés nyomon követése

- Megfigyelési napló vezetése.
- Szóbeli és írásos visszajelzés a szülők felé.
- Fejlesztőpedagógus vagy pszichológus javaslata alapján továbblépés.
- A gyermek fejlődési ütemének folyamatos értékelése, szükség esetén célok újra fogalmazása.

A csoport szerepe – inkluzív közösség

A gyermekek empatikus, befogadó hozzáállását a közös játék, tevékenységek és a közösen megélt tapasztalatok erősítik. A közösségi értékrend alakításában kulcsszerepe van az óvodapedagógusoknak, akik:

- példát mutatnak,
- megelőzik a kirekesztést,
- megerősítik a pozitív kapcsolódásokat,
- segítik a gyermekekben kialakuló önazonosságot és önbizalmat.

14. 2.3. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

Alapelveink

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekekre. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek életkörülményeitől függetlenül, szeretetteljes, biztonságos, fejlődést támogató környezetben nevelkedjen. A hátrányok csökkentésének eszköze a tudatos nevelőmunka, az egyéni fejlődési utak támogatása és a családokkal való aktív együttműködés.

Célunk

- A gyermekek esélyeinek növelése az óvodai nevelés során.
- A meglévő hiányok kompenzálása, a lemaradások csökkentése.
- A közösségbe való beilleszkedés segítése, önbizalom erősítése.
- A gyermek szociális, értelmi és kommunikációs képességeinek gazdagítása.
- A családi háttérből adódó hátrányok enyhítése.

Feladataink

- A gyermek szociokulturális háttérének feltárása a beiratkozáskor és a nevelési év folyamán.
- Nehezen nevelhető, veszélyeztetett gyermekek kiszűrése és megfigyelése.
- Egyéni, differenciált, fejlesztő nevelés biztosítása az óvodai élet minden területén.
- A gyermek szükségleteihez igazodó felzárkóztató foglalkozások szervezése (pl. mozgásfejlesztés, kommunikációs játékok, tapasztalatszerző kirándulások).
- Rendszeres kapcsolattartás a szakmai támogató hálózattal (gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, szociális intézmények).
- Szülői értekezletek keretében gyermeknevelési kérdések megbeszélése, szakirodalom ajánlása, szakemberek meghívása, szemléletformálás.
- Társadalmi érzékenyítés a csoportban – az elfogadás, segítségnyújtás, együttérzés megalapozása.

Eszközeink és módszereink

- Játékos tanulási helyzetek biztosítása.
- Tapasztalati tanulás, élménypedagógia.
- Egyéni és kiscsoportos tevékenységek.
- Pozitív megerősítés, dicséret, élményszerű visszacsatolás.
- Kulturális és hagyományörző programok, kirándulások, közösségi események szervezése.

14. 2.4. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Alapelveink

Az óvodáskor a tehetség első jeleinek kibontakozása szempontjából kulcsfontosságú időszak. Minden gyermek egyedi képességstruktúrával rendelkezik – pedagógiai feladatunk, hogy felismerjük az erősségeket, és támogassuk azok kiteljesedését. A tehetségígéreték kibontakoztatásához szükséges feltételeket játékos, szabad, ösztönző környezetben biztosítjuk.

A tehetséggondozás összhangban áll a keresztény/ökumenikus nevelési elvekkel is: felelősség a kapott képességek gondozásáért, mások javára való kamatoztatásáért.

A tehetséggondozás és a néphagyományörzés ötvözése lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek:

- az önkifejezéshez,
- az identitásformáláshoz,
- és a tudásban gyökerező kreativitáshoz kapcsolódva bontakoztathassák ki képességeiket.

A néphagyomány gazdag forma-, mozgás- és érzelemvilága olyan komplex fejlesztési terület, ahol a zenei, vizuális, testi, szociális, verbális és kognitív tehetségterületek is megmutatkoznak.

A közös alkotás, a szimbolikus világ, a ritmus és ismétlés lehetőséget ad a mélyebb, élményalapú tanulásra.

Célunk

- A gyermekek erősségeinek, érdeklődési körének felismerése, támogatása.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a hagyományos értékek iránt.
- A nemzeti kultúrához való érzelmi kötődés megalapozása.
- A közösségi élményeken keresztül történő tehetségtámogatás.
- A tehetségigéretes gyermekek komplex fejlesztése.
- Az élményszerű tanulás lehetőségének biztosítása.
- Az önkifejezés, kreativitás és önbizalom fejlesztése.
- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, amely ösztönzi a gyermek spontán megnyilvánulásait.
- Az egyéni életút nyomon követése, tovább bajánlás megfelelő szakkörbe, iskolába.

Feladataink

- Tehetségigéretes gyermekek azonosítása (megfigyelés, szűrés, pedagógusértékelés).
- Az egyéni képességprofil erősségeinek feltárása.
- Gazdagító, változatos tevékenységkínálat biztosítása:
 - zene, ének, mozgás, vizuális tevékenységek,
 - mese, dramatikus játék, gondolkodtató játékok,
 - természetes anyagokkal való alkotás, kertészkedés, kézművesség,
 - hagyományörzés: néptánc, népzene, népi játékok.
- Versenyeken, pályázatokon való részvétel (rajzpályázat, Óvoda Galéria nap).
- Külső szakemberek, szakkörvezetők (pl. néptáncoktató, népzeneész) bevonása.
- Óvodapedagógus jelenlétének biztosítása a kiemelt tevékenységek során.

Eszközeink és módszereink

- Gazdagítás: változatos tevékenységkínálat a néphagyományra építve.
- Műhelymunka: kis létszámú kreatív csoportok (pl. tánc, meseműhely, kézműves foglalkozás).
- Projektpedagógia: pl. „A szüret”, „Mesterségek hete”, „Tavaszcímzés népszokások”.

- Egyéni megerősítés: a gyermek kiemelkedő teljesítményének elismerése szóban, kiállítással, fellépési lehetőséggel.
- Tehetségportfólió: a gyermek alkotásainak, szerepléseinek, fejlődési útjának nyomon követése (óvodapedagógus dokumentálja).
- Részvétel külső programokon: pl. néprajzi múzeumlátogatás, kézműves nap, táncház, pályázat.
- Egyéni megerősítés, személyes visszajelzés.
- Támogató értékelés, sikerélmény nyújtása.
- Családok tájékoztatása, bevonása a tehetséggondozás folyamatába.

A tehetséggondozás területei az óvodában

Terület	Fejlesztési lehetőségek
Zenei-képi alkotás	Ének, hangszerek, zenehallgatás, rajz, festés, agyagozás, rajzpályázat
Mozgásos ügyesség	Néptánc, torna, akadálypályák, mozgásos népi játékok
Verbális kifejezés	Vers, mese, bábozás, dramatikus játékok, mesemondás
Kognitív-logikai	Gondolkodtató játékok, kirakók, feladatkártyák, barkácsolás
Természeti érdeklődés	Kertészkedés, madármegfigyelés, kísérletezés, hagyományos népi mesterségek

Kapcsolódás az egyházi és népi ünnepkörhöz

- Advent: gyertyagyújtás, betlehemezés, természetes anyagokból készített ajándékok.
- Húsvét: tojásfestés hagymahéjjal, locsolkodás, tavaszváró dalok.
- Pünkösöd: „Pünkösdi királyválasztás”, virágdíszek készítése, népi táncok.
- Aratás, szüret: csuhébaba készítés, termésbábok, sütés-főzés közösen.

Értékelés és dokumentálás

- Tehetségazonosító megfigyelési lap vezetése (óvodapedagógus).
- Portfólió, fejlődési ív, gyermekalkotások gyűjtése.
- Visszajelzés szóban és szülői megbeszéléseken.
- Ajánlás a további fejlesztési irányokra (iskolai tehetségműhely, művészeti képzés).

Az óvoda befogadó közösség, ahol a gyermekek megtanulják egymás elfogadását és segítségét. Az inkluzív szemlélet célja, hogy mindenki képességeihez mérten vegyen részt az óvodai tevékenységekben, miközben megéli az összetartozás és a közösségi élmény örömét.

14. 3. Differenciált pedagógiai gyakorlat

Az óvodapedagógusok minden tevékenységet differenciáltan szerveznek, figyelembe véve a gyermekek képességeit, tempóját, érdeklődését és szükségleteit. A differenciálás célja, hogy minden gyermek megtapasztalja a siker élményét, és erősödjön önbizalma.

Általános differenciálási szempontok:

- feladatok mennyiségének, nehézségének igazítása az egyéni képességekhez,
- több érzékszerv bevonásával történő tanulás (látás, hallás, tapintás),
- párhuzamos tevékenységek biztosítása különböző szinteken,
- kiscsoportos vagy egyéni foglalkozások szervezése,
- változatos eszközök alkalmazása (manipulatív játékok, képes kártyák, vizuális segédeszközök).

Autizmussal élő gyermekek differenciált támogatása:

- strukturált környezet kialakítása (állandó napirend, vizuális támpontok),
- egyértelmű, rövid utasítások használata, vizuális megerősítéssel,
- a gyermek erősségeire építő fejlesztés (pl. memória, képi gondolkodás),
- nyugodt, ingerszegényebb sarok biztosítása, ha túlterhelődik,
- szociális történetek és dramatikus játékok alkalmazása a társas helyzetek megértéséhez,
- fokozatos bevonás a közös játékokba, páros és kiscsoportos formák előnyben.

Beszéd fogyatékos gyermekek differenciált támogatása:

- logopédus által vezetett célzott fejlesztés beépítése a mindennapokba,
- lassabb beszédtempó, rövid mondatok, gyakori ismétlés,
- vizuális jelek, képkártyák, gesztusok bevonása a kommunikáció támogatására,
- sok mondókázás, ritmikus játék, ének, amelyek elősegítik a beszédészlelést és a beszédritmus kialakulását,
- bátorítás minden kommunikációs próbálkozásra, nem csak a helyesen kimondott szavakra,
- differenciált szerepek biztosítása a csoportos tevékenységekben, hogy a gyermek sikerélményhez jusson.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek támogatása

- a fejlesztési tervek komplex megközelítést igényelnek: beszéd-, mozgás-, figyelem- és kognitív fejlesztés összehangolása,
- a fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus és pszichológus szoros együttműködése szükséges,
- feladatok rövidebb részekre bontása, sok gyakorlás és ismétlés,
- pozitív megerősítés minden apró előrelépésnél,
- a gyermek erősségeire való építés (pl. ha mozgásban ügyesebb, azon keresztül kap feladatot),
- a túlzott terhelés elkerülése, kiegyensúlyozott arány a játék és a fejlesztő feladatok között.

14. 4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek komplex támogatása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN, hátrányos helyzetű, tehetséges) nevelése és fejlesztése csak **team munkában** valósítható meg. Az óvodapedagógusok, a szakemberek (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus, óvodai szociális segítő) és a szülők rendszeres **esetmegbeszéléseken** egyeztetnek a gyermekek állapotáról, fejlődéséről, valamint a szükséges beavatkozásokról.

Komplex állapotmérés:

- minden kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlődéséről átfogó vizsgálat készül, amely kiterjed a kognitív, mozgásos, érzelmi, szociális és kommunikációs területekre,
- a mérések eredményei alapján egyéni fejlesztési terv készül, amelyet rendszeresen felülvizsgálunk.

Hiányzások kezelése:

- a rendszeres hiányzás akadályozza a gyermek fejlődését és a közösségi életben való részvételt, ezért az óvoda kiemelt figyelmet fordít a hiányzások okainak feltárására,
- szükség esetén a szociális segítő kapcsolatot tart a családdal, gyermekjóléti szolgálattal, és segíti a rendszeres óvodába járást.

Kommunikációs nevelés:

- a logopédus és az óvodapedagógus együtt segíti a gyermekek nyelvi fejlesztését, beszédészlelést, beszédértést és kifejezőkészséget,
- mindennapos mondókázás, verselés, mesélés, dramatikus játék támogatja a kommunikáció fejlődését.

Szocializáció és társadalmi érzékenység fejlesztése:

- a gyermekek megtanulják az együttélés szabályait, a társak elfogadását és segítését,
- közös játékok, csoportos feladatok és projektek erősítik az együttműködést,
- tudatosan fejlesztjük az empátiát, a másság elfogadását, a szolidaritást, amely alapot teremt a társadalmi érzékenység kialakulásához.

Összegzés

Az óvoda befogadó szemlélete biztosítja, hogy minden gyermek egyéni szükségleteihez igazodva kapja meg a fejlődéséhez szükséges támogatást. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN, hátrányos helyzetű, tehetséges) fejlesztése **team munkában** történik, amelyben az óvodapedagógusok, a szakemberek és a családok közösen vesznek részt.

A komplex állapotmérések, a rendszeres esetmegbeszélések és az egyéni fejlesztési tervek biztosítják a gyermekek fejlődésének pontos nyomon követését. A hiányzások figyelemmel

kísérése, a családok támogatása és a gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés hozzájárul ahhoz, hogy minden gyermek aktív részese lehessen az óvodai életnek.

A kommunikációs fejlesztés, a szocializáció tudatos támogatása és a társadalmi érzékenység erősítése elősegíti, hogy a gyermekek nyitott, elfogadó és segítőkész közösségi tagokká váljanak.

Mindez az óvoda ökumenikus szellemiségéből fakadó szeretetteljes, elfogadó légkörben valósul meg, amely minden gyermek számára biztonságot és fejlődési lehetőséget nyújt.

15. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai

Az óvoda alapfeladata, hogy biztonságos, szeretetteljes környezetet nyújtson minden gyermek számára, és segítse a családokat a nevelésben. A gyermekvédelem az óvoda egész nevelési gyakorlatát áthatja: az óvodapedagógusok, a dajkák és a szakemberek mindennapi munkájuk során figyelik a gyermekek testi-lelki állapotát, észlelik a változásokat, és szükség esetén segítséget nyújtanak.

Gyermekvédelmi szemlélet az óvodában

- A gyermekek biztonságának, jólétének, jogainak védelme elsődleges szempont.
- Az óvoda nyitott a családokkal való együttműködésre, a nevelésben partnerként tekint a szülőkre.
- A gyermekvédelmi tevékenység során érvényesül az óvoda ökumenikus szellemisége: a szeretet, az elfogadás, a segítő odafordulás és az értékek közvetítése.

Gyermekvédelmi feladatok ellátása

Az óvoda kiemelt feladata a gyermekek védelme, biztonságos és szeretetteljes környezetük biztosítása. Az intézmény a jogszabályi előírásoknak megfelelően gyermekvédelmi felelőst jelöl ki a nevelőtestület tagjai közül.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- a veszélyeztetettség jeleinek felismerése és jelzése az óvodaigazgató, illetve a gyermekjóléti szolgálat felé,
- a gyermekek fejlődését, jólétét támogató prevenciós tevékenységek szervezése,
- kapcsolattartás a szülőkkal, valamint az érintett szakmai partnerekkel (gyermekjóléti szolgálat, szakszolgálat, egészségügyi szolgáltatók),
- közreműködés a gyermekvédelmi intézkedések megvalósításában,

Az óvoda a gyermekek érdekében szorosan együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a szociális ellátórendszerrel, a védőnővel, valamint szükség esetén más szakemberekkel is.

A gyermekvédelmi feladatok területei

Jelzőrendszeri feladatok: az óvoda minden dolgozója köteles jelezni, ha veszélyeztetettséget vagy bántalmazásra utaló jeleket tapasztal.

- **Példák:**
 - ha a gyermek rendszeresen éhesen érkezik, ruházata elhanyagolt,
 - ha indokolatlanul sokat hiányzik, és a szülők nem adnak magyarázatot,
 - ha a gyermek sérüléseinél felmerül a bántalmazás gyanúja,
 - ha a gyermek viselkedése hirtelen megváltozik (szorongás, agresszió, zárkózottság),
 - ha a gyermek családja krízishelyzetbe kerül (szülők válása, lakhatási gondok, betegségek).

Prevenció: a gyermekek egészséges fejlődésének támogatása, szociális hátrányok enyhítése, a családok segítése.

- **Példák:**
 - a rendszeres beszélgetések a szülőkkel,
 - tanácsadás a nevelési nehézségekben,
 - programok, rendezvények szervezése, ahol a családok közösségi élményekhez jutnak.

Intervenció: szükség esetén szakemberek, intézmények bevonása (védőnő, gyermekjóléti szolgálat, pszichológus, szociális segítő).

Utógondozás: a nehéz helyzetbe került gyermekek támogatásának folyamatos nyomon követése.

A szociális hátrányok enyhítése a gyermekvédelemben

- Étkezési kedvezmények biztosítása a rászoruló családoknak,
- Ingyenes programok, támogatott kirándulások, színházlátogatások szervezése,
- Adománygyűjtés, közösségi összefogás a nehéz helyzetű családok támogatására,
- Óvodai szociális segítő bevonása a családok mindennapi problémáinak kezelésében, ügyintézésben, kapcsolattartásban.

Együttműködés a gyermekvédelmi hálózattal

Az óvoda része a kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszernek, és szoros kapcsolatot tart fenn:

- a gyermekjóléti szolgálattal,
- a védőnői hálózattal,
- a pedagógiai szakszolgálattal,
- szükség esetén más hatóságokkal és civil szervezetekkel.

Összegzés

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai a gyermekek testi-lelki biztonságának megőrzésére, a veszélyeztetettség megelőzésére és a hátrányos helyzetek enyhítésére irányulnak. A nevelőtestület és a technikai dolgozók figyelme, valamint a gyermekvédelmi felelős összehangolt munkája biztosítja, hogy minden gyermek időben megkapja a szükséges támogatást.

A gyermekvédelmi munka az ökumenikus szellemiségből fakadó értékekre épül: a gyermekek iránti feltétlen szeretetre, a családok támogatására és a közösség megtartó erejére. Így az óvoda nemcsak nevelési intézmény, hanem biztonságot nyújtó támasz is a gyermekek és családjaik számára.

16. Az óvoda egészségnevelési feladatai

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés egyik alapfeladata. Az óvoda célja, hogy a gyermekek testi-lelki jóllétét biztosítsa, kialakítsa az egészséges szokásokat, és a családokat is segítse ezek megerősítésében.

Az egészségnevelés alapelvei

- A mindennapi élet részeként jelenjen meg a helyes táplálkozás, a rendszeres mozgás és a higiénés szokások gyakorlása.
- A megelőzés kiemelt szerepet kap: betegségmegelőzés, balesetvédelem, lelki egészség védelme.
- Az egészségnevelés az ökumenikus szemlélet részeként a teremtett világ tiszteletére és védelmére is kiterjed.

Testi egészség védelme

- **Táplálkozás:** egészséges étrend biztosítása, rendszeres étkezések, gyümölcs- és zöldségnapok.
- **Mozgás:** mindennapos testnevelés, udvari szabad mozgás, kirándulások, néptánc és mozgásos játékok.
- **Higiéné:** kézmosás, fogmosás, tisztálkodás, önellátási szokások kialakítása.
- **Betegségmegelőzés:** folyamatos szellőztetés, rendszeres takarítás, fertőtlenítés, egészségügyi szűrések.
- **Baleset-megelőzés:** az óvodai terek és udvar biztonságossá tétele, játékeszközök rendszeres ellenőrzése; a gyermekek életkorának megfelelő szabályok megtanítása (pl. lépcsőn közlekedés, olló helyes használata, udvari játékeszközök biztonságos igénybevétele).

Lelki egészség támogatása

- Biztonságot adó, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Nyugodt beszélgetések, csendes percek, érzelmek kifejezésének lehetősége.
- Konfliktuskezelési készségek fejlesztése játékokban és közösségi helyzetekben.
- A gyermekek önbizalmának erősítése, sikerélmények nyújtása.

Egészségügyi kapcsolatok és prevenció

Az óvoda

- Kapcsolatot tart a gyermekek házi gyermekorvosával és a területileg illetékes védőnővel.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek testi-lelki jóllétét, és szükség esetén jelzi a problémákat a szülőknek.
- Elősegíti a védőoltások és kötelező szűrővizsgálatok megszervezését a szülőkkel és az egészségügyi szolgáltatókkal együttműködve.
- Baleset, rosszullet vagy sürgős eset bekövetkezésekor haladéktalanul értesíti a szülőket, szükség esetén mentőt hív.
- Betegség gyanúja esetén kérheti a szülőt, hogy a gyermeket orvosi vizsgálatra vigye.
- Óvodai szociális segítő és pszichológus: a gyermekek lelki egészségének védelme, szükség esetén családtámogatás.
- Védőnő: rendszeres szűrővizsgálatok, tanácsadás a szülőknek, higiénés és életmódbeli kérdésekben segítség.

Az óvoda a gyermekek egészségének védelme érdekében szoros együttműködést tart a szülőkkel, a védőnői szolgálattal, valamint a gyermekorvosi hálózattal.

Egészségnevelő programok

- Egészségnapok, ahol a gyermekek játékos formában ismerkednek az egészséges életmóddal.
- Tavaszi-őszi vitaminhetek gyümölcsökkel, zöldségekkel.
- Baleset-megelőzési programok (pl. közlekedési játékok, gyalogos közlekedési szabályok gyakorlása, kerékpáros és rollerhasználati szabályok bemutatása, „Tűz- és balesetvédelmi nap” játékos feladatokkal (pl. mit tegyünk, ha valaki elesik, mikor kell felnőtten hívni).
- Környezeti nevelési projektek (pl. Madárbarát Óvoda, Sasoló Program), amelyek az egészség és a természetvédelem kapcsolatát is erősítik.

Összegzés

Az óvoda egészségnevelési feladatai a gyermekek testi, lelki és szociális jóllétét egyaránt szolgálják. A mindennapokban megjelenő mozgás, a helyes táplálkozás, a higiénés szokások, valamint a nyugodt, szeretetteljes légkör segítik a gyermekeket abban, hogy egészséges szokásokat alakítsanak ki.

A prevenció hangsúlyos szerepet kap. Az egészségnevelés nem korlátozódik a testi jóllétre: az óvoda tudatosan támogatja a lelki egészséget is, külön figyelmet fordítva a biztonságérzet, az önbizalom és a közösséghez tartozás élményének erősítésére. Az ökumenikus szemlélet részeként az egészségnevelés a teremtett világ tiszteletére és védelmére is kiterjed, így a gyermekek megtanulják: saját egészségük megőrzése szorosan kapcsolódik a környezetük gondozásához.

17. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvodai nevelés sikerességének kulcsa a szoros együttműködés a gyermek környezetével: családdal, közösséggel, egyházi és kulturális partnerekkel. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet és nyitottság.

Az óvoda a gyermekek nevelésének és fejlesztésének érdekében széleskörű együttműködést alakít ki különböző intézményekkel. Ezek a kapcsolatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek sokféle élményben részesüljenek, valamint az óvoda szakmai munkája folyamatosan megújuljon.

Egészségügyi ellátás:

- Rendszeres kapcsolatban állunk a kerületi védőnői szolgálattal, aki szűréseket végez, tanácsadást nyújt a gyermekek egészségfejlődésével kapcsolatban.
- Szükség esetén további szakellátás (orvos, szakorvos) bevonására is sor kerül.

Szakmai együttműködés:

- Az óvodapedagógusok részt vesznek a kerületi szakmai munkaközösségek munkájában, ahol tapasztalatcsere és módszertani megújulás valósul meg.
- Bekapcsolódunk a kerület által szervezett szakmai programokba és rendezvényekbe.

Kulturális és közösségi kapcsolatok:

- Rendszeres programok a kerület kulturális intézményeiben (pl. színházlátogatás a Klebelsberg Kúriában).
- A gyermekek szereplési és bemutatkozási lehetőséget kapnak a kerületi Ovi Galéria kiállításain.
- Sportos közösségi élményt nyújt a kerületi Ovis Olimpia, amelyen óvodánk rendszeresen részt vesz.

Cél: hogy a gyermekek változatos környezetben, sok élményen keresztül tapasztalják meg a közösséghez tartozás, az együttműködés és az egészséges életmód értékeit.

Óvodapedagógus feladata: intézményi kapcsolatok ápolása, programok megszervezése, élmények feldolgozása a gyermekekkel.

Dajka és pedagógiai asszisztens feladata: kíséret, a gyermekek biztonságának támogatása programok során.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére: a gyermek nyitott az új élményekre, örömmel vesz részt kulturális és közösségi eseményeken, ismeri a közösségi magatartás alapvető szabályait.

Kapcsolat és együttműködés a szülőkkel, családokkal-nyitott óvoda

- Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészíti, ezért a szülőkkel való partneri kapcsolat elengedhetetlen.
- Folyamatos, kétirányú kommunikációt biztosítunk:
 - napi rövid beszélgetések,
 - szülői értekezletek,
 - nyílt napok, közös programok,
 - családok bevonása az ünnepekbe, kézműves foglalkozásokba.
- A családok kulturális és felekezeti sokszínűségét tiszteletben tartjuk, az ökumenikus szellemiség minden család számára befogadó környezetet teremt.
- Egyéni beszélgetések során támogatjuk a szülőket gyermeknevelési kérdésekben, igény esetén bevonjuk a pszichológust, fejlesztő- vagy gyógypedagógust.

A szülőkkel való együttműködés formái

- **Napi kapcsolattartás:** rövid információcsere a gyermekről érkezéskor és távozáskor.
- **Szülői értekezletek:** évente legalább két alkalommal, a nevelési év kezdetén és közben.
- **Családi programok:** közös ünnepek, kézműves délutánok, néptánc-bemutatók, kirándulások.
- **Nyílt napok:** betekintési lehetőség a gyermekek óvodai életébe.
- **Egyéni beszélgetések:** szükség esetén az óvodapedagógus, pszichológus, fejlesztő pedagógus vagy gyógypedagógus bevonásával.
- **Visszajelzések:** kérdőívek, szülői elégedettségmérés az óvoda munkájáról.

Együttműködés célja:

- a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése és segítése,
- a szülők bevonása az óvodai élet eseményeibe,
- közös értékek erősítése: szeretet, elfogadás, hit, hagyományok tisztelete,
- problémák megelőzése, közös megoldáskeresés a felmerülő nehézségekben.
- **Óvodapedagógus feladata:** rendszeres és őszinte kapcsolattartás, a családok tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, közös programok kezdeményezése.
- **Dajka és pedagógiai asszisztens feladata:** segítő jelenlét a családokkal való mindennapi találkozások során, közös programok előkészítésében való részvétel.
- **Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:** a gyermek érzi, hogy az óvoda és a család összhangban támogatja őt, biztonságérzete erősödik, önbizalma fejlődik

Egyházi közösségekkel való kapcsolat

- Az óvoda ökumenikus jellegéből adódóan minden keresztény felekezet értékeit tiszteletben tartja, és nem kötelez el egyetlen egyház mellett sem.
- Az óvodában végzett tevékenységek nem vallásórák, hanem élményalapú érték közvetítések, amelyek minden család számára nyitottak.
- Ünnepeink során a keresztény-ökumenikus tartalmakat közösen éljük meg (Advent, Karácsony, Húsvét, Pünkösd).
- Lehetőség szerint együttműködünk a helyi egyházak lelkészeivel, papjaival: meghívhatjuk őket rövid, gyermeki szinten is befogadható beszélgetésekre, közös énekekre, imádságokra.
- Évente több alkalommal szervezünk közös ökumenikus istentiszteletet, amelyeken a családok, a gyermekek és a pedagógusok együtt vesznek részt:
- Évnyitó ökumenikus istentisztelet – az új nevelési év kezdetén, a gyermekek és családok közösségének megáldásával.
- Évzáró hálaadó istentisztelet – az óvodai év lezárásakor, külön figyelemmel az iskolába készülő gyermekekre.
- Adventi közös áhítatok – rövid, gyermekek számára is befogadható énekekkel, imákkal.
- Ökumenikus Imahét programjai – az óvodában családos istentisztelet közös énekléssel és rövid gyermekbarát tartalmakkal.
- Húsvéti istentisztelet: ökumenikus alkalom az óvodában a családokkal.
- Lelkigondozó szolgálat az intézmény dolgozói számára

Az ilyen alkalmak célja nem a felekezeti nevelés, hanem a **közös keresztény üzenetek átélése**: szeretet, békesség, megbocsátás, összetartozás. Ezek az események gazdagítják a gyermekek élményeit, erősítik a családok és a helyi egyházak kapcsolatát, és mintát adnak a közösségi ünneplésre.

- Templomlátogatások (középső-, nagycsoportos korú gyermekek)

A helyi közösséggel és kulturális intézményekkel való együttműködés

- Színházlátogatások: rendszeres programok, például a II. kerületi Klebelsberg Kultúrkúriába, gyermekeknek szóló bábelőadások, koncertek, mesejátékok megtekintése.
- Múzeumlátogatások: pl. Magyar Nemzeti Galéria, Néprajzi Múzeum, Szépművészeti Múzeum gyermekbarát foglalkozásai.
- Könyvtár: mesemondó programok, irodalmi játszóházak (pl. FSZEK könyvtárfiókok).
- Természetjárás: kirándulások a Budai-hegyekbe, Hármashatár-hegyre, Árpád-kilátóhoz, Normafára.
- Civil szervezetek, kulturális műhelyek: gyermekkoncertek, kézműves foglalkozások, környezeti nevelési programok.

A szakmai partnerekkel való együttműködés

- Pedagógiai Szakszolgálat: logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus bevonása.
- Gyermejkölési Központ: családtámogatás, prevenció.
- Szakértői Bizottságok: SNI gyermekek vizsgálata és ellátása.
- Egészségügyi szolgálatok:
 - Védőnő: rendszeres szűrések, tanácsadás a gyermekek egészséges fejlődése érdekében, prevenciós programok.
 - Gyermekorvos: prevenció, egészségügyi kontroll.
 - Fogorvos: szűrővizsgálatok, prevenciós programok, játékos fogápolási bemutatók.
- Szakmai továbbképzések: kerületi és országos pedagógiai műhelyek, konferenciák.
- Kerületi szakmai munkaközösségek:
 - Pedagógusok részvétele a szakmai műhelyeken, konferenciákon, hospitálásokon.
 - Tapasztalatcsere, jó gyakorlatok átadása a II. kerületi óvodák között.
- Kerületi programok, rendezvények:
 - Ovi Galéria: gyermekek alkotásainak bemutatása.
 - Ovis Olimpia: közös sportesemény, mozgásfejlesztés élményszerű formában.
 - Egyéb közös kerületi rendezvények, kulturális és környezeti nevelési programok.
 - Önkormányzat és civil szervezetek: pályázatok, közösségi rendezvények, ünnepek szervezése.

Pedagógusok együttműködése (team munka)

Az óvoda nevelőtestületének és szakembereinek együttműködése biztosítja a gyermekek fejlődésének teljes körű támogatását. A közös munka alapja a kölcsönös tisztelet, a szakmai párbeszéd és a folyamatos tapasztalatcsere.

Az együttműködés formái:

- heti nevelőtestületi megbeszélések a gyermekek fejlődésének nyomon követéséről,
- közös tervezés és értékelés az óvodai programok, ünnepek, projektek előkészítésében,
- szakemberek (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus) rendszeres egyeztetése az óvodapedagógusokkal,
- közös hospitálások, óramegbeszélések, belső továbbképzések.

Összegzés

Az óvoda kapcsolatrendszere biztosítja, hogy a gyermekek harmonikus, sokoldalú támogatást kapjanak fejlődésük során. A családokkal való együttműködés, a fenntartóval és szakmai partnerekkel való kapcsolattartás, az egészségügyi ellátórendszerrel, a kulturális intézményekkel és az egyházakkal kialakított együttműködések mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek biztonságos, értékeket közvetítő, gazdag élményekben részesülő közegben nevelkedjenek.

18. Az óvoda dokumentumai és adminisztrációs rendje

Az óvodai nevelés átláthatóságát, folyamatosságát és szakmai minőségét a jogszabályoknak megfelelő dokumentumok biztosítják. Az adminisztráció célja nem öncélú nyilvántartás, hanem a gyermekek fejlődésének nyomon követése, az intézmény működésének átláthatósága, valamint a szülők és a fenntartó tájékoztatása.

Az óvoda alapdokumentumai

- **Alapító okirat** – az intézmény jogi működésének alapja.
- **Pedagógiai program** – az óvoda nevelési céljait, feladatait és helyi sajátosságait rögzíti.
- **Házirend** – a gyermekek, szülők és dolgozók jogait és kötelességeit tartalmazza.
- **SZMSZ (Szervezeti és Működési Szabályzat)** – az óvoda működési rendjét szabályozza.
- **Éves munkaterv** – az adott nevelési év feladatait, programjait tartalmazza.

A gyermekekkel kapcsolatos nyilvántartások

- Beiratkozási dokumentumok – jelentkezési lap, orvosi igazolások, nyilatkozatok.
- Családlátogatás és beszoktatás dokumentálása.
- Fejlődési napló – a gyermek egyéni fejlődésének folyamatos rögzítése az Ovikréta rendszerben.
- Egyéni fejlesztési tervek – sajátos nevelési igényű vagy BTMN gyermekek esetében.
- Hiányzások nyilvántartása – jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A nevelőtestület és dolgozók dokumentumai

- Nevelőtestületi értekezletek jegyzőkönyvei, emlékeztetői.
- Tevékenységlátogatások és értékelő megbeszélések dokumentálása.
- Pedagógus teljesítményértékelés – a szakmai munka minőségének visszajelzése.
- Továbbképzési tervek és beszámolók.
- Továbbképzési program rögzítése informatikai felületen – a jogszabályi előírásoknak megfelelően a pedagógusok továbbképzési tervét és annak teljesítését elektronikus nyilvántartásban kell vezetni.

Adminisztrációs rend

- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően történik.
- A napi adminisztrációt az óvodapedagógusok, fejlesztő szakemberek és a vezetőség az Ovikréta elektronikus felületen végzik.
- A hiányzások, fejlődési eredmények és egyéni tervek pontos rögzítése kötelező.
- A szülők tájékoztatása szóban, írásban, elektronikus felületen is megtörténik.

19. Az óvoda ünnepei és hagyományai

Az óvodai élet színesítésében kiemelt szerepe van az ünnepeknek és a hagyományoknak. Ezek nemcsak közösségformáló alkalmak, hanem a gyermekek érzelmi nevelését, identitásuk erősödését és kulturális értékekkel való találkozását is segítik. Az ünnepek megtartása mindig a gyermekek életkori sajátosságaihoz, befogadóképességéhez igazodik.

Állami és nemzeti ünnepek

Az óvoda megemlékezik a magyar nemzeti ünnepekről, az életkorhoz illő, játékos formában:

- Március 15. – az 1848–49-es forradalom és szabadságharc,
- Október 23. – az 1956-os forradalom és szabadságharc,
- Június 4. – a Nemzeti Összetartozás Napja (rövid beszélgetéssel, jelképes megemlékezéssel).

Néphagyományőrző ünnepek

Az óvoda néphagyományőrző szemlélete alapján a magyar népi kultúrához kapcsolódó jeles napok is helyet kapnak:

- Szüret ünnepe,
- Márton-nap,
- Farsang,
- Pütkösdi király- és királynéválasztás,
- Jeles népi időjósító napok megemlézése (pl. medárdi időjósítás).

Egyházi és ökumenikus ünnepek

Az óvoda ökumenikus szellemisége szerint minden keresztény felekezet hagyományait tiszteletben tartja, és közösen ünnepli a nagyobb keresztény ünnepeket:

- Advent és karácsony,
- Húsvét, húsvéti istentisztelettel,
- Pütkösdi,
- Ökumenikus imahét (egy alkalommal családos áhítat az óvodában, lelkészek vezetésével).

Év elején és év végén ökumenikus istentiszteletre kerül sor, amelyen a gyermekek, szülők és pedagógusok együtt vesznek részt.

Az óvoda saját hagyományai

- Évnyitó és évzáró ünnepség,
- Anyák napja,
- Apák napja,

- Gyermeknap,
- Színház- és bábelőadások,
- Néptáncbemutató hangszeres vagy gépi kísérettel.

Összegzés

Az óvodai ünnepek és hagyományok a közösségi élet meghatározó pillérei. A nemzeti és állami ünnepek játékos, gyermekekhez illő formában hozzák közel a magyar történelem és kultúra értékeit. A néphagyományőrző alkalmak segítenek megőrizni és átadni a magyar népi kultúra gazdagságát, a természet rendjéhez kapcsolódó szokásokat.

Az egyházi és ökumenikus ünnepek a gyermekek számára érthető és átélhető módon közvetítik a keresztény hit és szeretet üzenetét. Az évnyitó és évzáró istentiszteletek, valamint a családok bevonásával szervezett alkalmak erősítik a közösségi összetartozást.

Az óvoda saját ünnepei a családokkal közösen megélt örömteli pillanatokot teremtenek. Ezek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek érzelmileg gazdagodjanak, közösségi élményeket szerezzenek, és értékrendjükben megerősödjenek.

20. Az óvoda értékelési rendszere

Az értékelés célja az óvodai nevelés minőségének folyamatos biztosítása, a pedagógiai munka fejlesztése és a gyermekek fejlődésének nyomon követése. Az értékelési rendszer három fő területre épül: a gyermekek fejlődésének értékelésére, a pedagógusok munkájának értékelésére és az intézmény önértékelésére.

A gyermekek fejlődésének értékelése

- A fejlődés folyamatos nyomon követése a fejlődési naplóban (Ovikréta rendszerben).
- Évente legalább két alkalommal részletes értékelés, szükség esetén komplex állapotmérés.
- A gyermekekről szerzett tapasztalatok megbeszélése a szülőkkel egyéni konzultáció keretében.
- Sajátos nevelési igényű és BTMN gyermekeknél egyéni fejlesztési terv alapján történő értékelés.
- DIFER mérés: a tanköteles korú gyermekeknél bemeneti mérés az iskola-előkészítő év elején, valamint kimeneti mérés az év végén. A mérések eredményei segítik a fejlesztési szükségletek pontos meghatározását, és támogatják az iskolakezdesre való felkészítést.

A pedagógusok munkájának értékelése

- Tevékenységlátogatások és értékelő beszélgetések – a szakmai fejlődést támogatják.
- Pedagógus teljesítményértékelés – évente átfogó értékelés a szakmai munka minőségéről, a nevelési feladatok teljesítéséről.

- Önértékelés – az óvodapedagógus saját munkájának reflexív vizsgálata, amely hozzájárul a tudatos szakmai fejlődéshez.
- Továbbképzési tervek és beszámolók – informatikai felületen rögzítve, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

Az intézmény önértékelése

- A belső értékelési rendszer a minőségbiztosítás része, amely a pedagógiai program megvalósulását vizsgálja.
- Az önértékelés kiterjed a nevelőmunka hatékonyságára, a gyermekek fejlődési eredményeire, a szülői elégedettségre és a partneri kapcsolatokra.
- A fenntartó felé rendszeres beszámoló készül az óvoda működéséről és eredményeiről.

Team munka és esetmegbeszélések az értékelésben

- A gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében rendszeres team megbeszélések zajlanak, ahol pedagógusok, fejlesztő szakemberek és pszichológus együtt elemzik a tapasztalatokat.
- Külön figyelmet igénylő esetekben esetmegbeszélések segítik a közös megoldáskeresést.

Külső értékelések

- A fenntartó és a külső szakmai ellenőrzések (tanfelügyelet, minősítési rendszer) biztosítják a pedagógiai munka külső kontrollját.
- Az óvoda együttműködik a kerületi szakmai munkaközösségekkel, így folyamatos a szakmai tapasztalatcsere és az összehasonlítás más intézmények gyakorlatával.

Összegzés

Az óvoda értékelési rendszere a fejlődést és a szakmai megújulást szolgálja. A gyermekek egyéni fejlődésének folyamatos nyomon követése, a DIFER mérések és a szülőkkel való konzultációk biztosítják, hogy minden gyermek a saját tempójában, megfelelő támogatással haladjon. A pedagógusok munkájának értékelése, az önértékelés és a továbbképzési kötelezettségek hozzájárulnak a szakmai színvonal folyamatos emeléséhez. Az intézményi önértékelés és a külső ellenőrzések pedig garanciát jelentenek arra, hogy a pedagógiai program céljai megvalósuljanak. Az értékelés így nem ellenőrzésként, hanem a fejlődés támogatásaként jelenik meg: a gyermekek, a pedagógusok és maga az óvoda közössége számára is.

21. Az óvoda kapcsolata a fenntartóval és az ellenőrzési rend

Az óvoda működésének jogi és szakmai kereteit a fenntartó határozza meg. A fenntartó biztosítja a működéshez szükséges feltételeket, ellenőrzi az intézmény gazdálkodását, szakmai munkáját és adminisztrációját.

Kapcsolat a fenntartóval

- Az óvoda fenntartója a II. kerületi Önkormányzat, amely gondoskodik az intézmény tárgyi, személyi és pénzügyi feltételeiről.
- A fenntartó rendszeres kapcsolatban áll az óvodaigazgatóval, aki beszámol az óvoda működéséről, szakmai és gazdálkodási eredményeiről.
- A kapcsolattartás formái: írásos beszámolók, személyes egyeztetések, havonta vezetői munkaközösségi megbeszélések.

Az ellenőrzés formái és rendje

- Fenntartói ellenőrzés: az önkormányzat feladata az intézmény törvényes működésének, gazdálkodásának, személyi feltételeinek és dokumentumainak rendszeres vizsgálata.
- Belső ellenőrzés: az óvodaigazgató és helyettese felel a belső szabályok betartásáért, a munkafolyamatok ellenőrzéséért, valamint a pedagógiai munka színvonaláért.
- Szakmai ellenőrzés (tanfelügyelet): az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés a pedagógusok, az óvodaigazgató és az intézmény munkáját egyaránt vizsgálja. Az ellenőrzés célja a fejlesztés és a támogatás, nem pedig a hibakeresés.
- Minősítési rendszer: a pedagógusok előmeneteli rendszerének része, amely biztosítja a szakmai fejlődést és a pálya minőségi színvonalát.

Partneri együttműködés

- A fenntartóval való kapcsolat partneri viszonyon alapul, közös cél a gyermekek nevelésének és fejlesztésének támogatása.
- Az óvoda törekszik arra, hogy a fenntartó minden szükséges információhoz hozzájusson, ugyanakkor jelzi azokat a területeket, ahol további támogatás szükséges.

Az iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

Az óvoda egyik alapfeladata, hogy a gyermekeket felkészítse az iskolai élet megkezdésére. Az iskolaérettség nemcsak értelmi képességeket, hanem érzelmi, szociális és testi fejlettséget is jelent.

- Pedagógiai eszközök: játékos tanulási helyzetek, 45 perces iskola-előkészítő foglalkozások a tanköteles korú gyermekek számára, differenciált fejlesztési formák.
- Fejlődési területek támogatása: figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszéd és kommunikáció, finommotorika, önállóság, feladattudat, együttműködés.

- Mérések és visszajelzések: DIFER bemeneti és kimeneti mérések, fejlődési napló, pedagógusi megfigyelések.
- Szülőkkal való együttműködés: konzultációk, tanácsadás, iskolaválasztás támogatása.
- SNI gyermekek esetében: a gyógypedagógus, pszichológus és fejlesztő pedagógus összehangolt munkája biztosítja a zökkenőmentes iskolakezdést.

Sajátos nevelési igényű gyermekek és esélyegyenlőség

- Az óvoda befogadó intézmény, amely biztosítja az SNI gyermekek integrált nevelését.
- Egyéni fejlesztési tervek készülnek, amelyekben meghatározzuk a gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus és pszichológus feladatait.
- Az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében az óvoda minden gyermek számára biztosítja az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztést.

Az óvoda–iskola átmenet támogatása

- Folyamatos kapcsolattartás a környékbeli iskolákkal, tájékoztatás a nyílt napokról.
- Pedagógusok javaslatai az iskolakezdéshez, DIFER- és fejlődési adatok átadása.
- A gyermekek ismerkedhetnek az iskolai környezettel, tanítókkal, közös programokon keresztül.
- A szülők számára tanácsadás, eligazodás támogatása az iskolaválasztás folyamatában.

Hátrányos helyzetű gyermekek segítése

- Az óvoda külön figyelmet fordít a hátrányos helyzetű (HH) gyermekekre és családjaikra.
- Szoros együttműködés a családsegítő szolgálattal, védőnővel, gyermekjóléti központtal.
- Szociális érzékenység tudatos fejlesztése a gyermekek körében (segítőkészség, empátia, elfogadás).
- Ingyenes programok, kulturális események látogatása, amelyek minden gyermek számára hozzáférhetőek.

Összegzés

Az óvoda kapcsolatát a fenntartóval a partnerség és a folyamatos együttműködés jellemzi. A rendszeres vezetői munkaközösségi megbeszélések, a belső és külső ellenőrzések, valamint a fenntartói kontroll biztosítják az átlátható és jogszerű működést. A pedagógiai munka középpontjában az iskolaérettség elérése áll, amelyhez a játékos tanulási helyzetek, a differenciált fejlesztés és a szülőkkal való szoros együttműködés ad keretet. A sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek számára egyéni támogatás és szakemberek bevonása garantálja az esélyegyenlőség érvényesülését. Az óvoda–iskola átmenet támogatása, az iskolaválasztás segítése és a családok tájékoztatása hozzájárul ahhoz, hogy minden gyermek biztonsággal és felkészülten kezdhesse meg az iskolai életet. Az óvoda így nemcsak a jelenre, hanem a jövőre is készíti a gyermekeket, megalapozva a sikeres iskolakezdést és az egész életen át tartó tanulást.

22. Az óvoda biztonságos működésének feltételei

Az óvoda biztonságos működése alapvető feltétele a gyermekek testi-lelki jólétének és a pedagógiai munka hatékonyságának. A biztonság magában foglalja a tárgyi környezet, a személyi feltételek, a balesetvédelem és a gyermekek egészségének védelmét.

Tárgyi biztonság

- Az óvoda épülete megfelel a hatályos tűz- és munkavédelmi, valamint közegészségügyi előírásoknak.
- A játszóudvar és a játszóeszközök rendszeres felülvizsgálata biztosítja, hogy a gyermekek balesetmentesen használhassák azokat.
- A csoportszobák és közös helyiségek berendezése gyermekbarát, életkoruknak és méretüknek megfelelő.
- A fejlesztő helyiségek kialakítása lehetővé teszi a speciális fejlesztőfoglalkozások biztonságos megtartását.

Személyi biztonság

- A gyermekek felügyeletét mindig szakképzett óvodapedagógus látja el, akit dajka és pedagógiai asszisztens segít.
- A biztonságos működéshez hozzájárulnak a technikai dolgozók (karbantartó, kertész, konyhai dolgozó, takarítók), akik a környezet tisztaságát és rendezettségét biztosítják.
- A dolgozók rendszeres munkavédelmi és tűzvédelmi oktatásban részesülnek.

Balesetvédelem és egészségvédelem

Az óvoda rendelkezik részletes házirenddel, amelyet minden dolgozó és szülő megismer. Az egészségügyi szűrések, védőnői látogatások, rendszeres higiéniai ellenőrzések biztosítják a gyermekek egészségének védelmét.

Az étkeztetés megfelel az egészséges táplálkozás elveinek, figyelembe véve a gyermekek egyéni ételérzékenységét és allergiáit.

Biztonságos környezet biztosítása

- A játszóeszközök, bútorok és udvari berendezések rendszeres ellenőrzése.
- Az esetleges veszélyforrások azonnali megszüntetése.

Balesetmegelőzés

- A gyermekek életkorának megfelelő balesetvédelmi szabályok ismertetése.
- Játék- és tevékenységbiztonsági szokások kialakítása.

Teendők baleset esetén

- Azonnali elsősegélynyújtás.
- A szülők haladéktalan értesítése.
- Szükség esetén mentő vagy orvosi segítség hívása, esemény dokumentálása.

Egészségmegőrzés és fertőzéspelőlőzés

- Kapcsolattartás a védőnői szolgálattal és a gyermek házi gyermekorvosával.
- Fertőző betegség esetén a gyermek csak orvosi igazolással térhet vissza.
- Rendszeres kézmosási szokások és higiénés szabályok tanítása a gyermekeknek.

Krónikus betegséggel élő vagy rendszeresen gyógyszer szedő gyermekek ellátása

- Egyéni egyeztetés a szülőkkel, kezelőorvossal és védőnővel.
- A gyógyszerek beadása kizárólag **írásos szülői nyilatkozat** és **orvosi utasítás** alapján történik.
- Cukorbeteg gyermek esetén a vércukorszint-ellenőrzéshez és inzulinadagoláshoz szükséges protokoll rögzítése, a szülőkkel való szoros együttműködésben.
- Asztmás, epilepsziás vagy allergiás gyermekek esetében szükség esetén egyéni egészségügyi terv készítése.

Sürgős egészségügyi esetek kezelése

- Rosszullét, allergiás reakció vagy hipoglikémia esetén azonnali segítségnyújtás.
- Mentő hívása, szülők tájékoztatása, eseménydokumentáció.

Lelki biztonság

- Az óvoda gondoskodik a nyugodt, elfogadó légkörről, amelyben minden gyermek biztonságban érezheti magát.
- A beszoktatás folyamata egyéni szükségletekhez igazodik, családlátogatással és ismerkedő délelőttel támogatva.
- A gyermekek közötti konfliktusokat a pedagógusok türelemmel, példamutatással segítenek megoldani.
- A családokkal való együttműködés a lelki biztonság alapja: a szülőkkel való rendszeres kommunikáció erősíti a bizalmat és a partnerséget.

Adatvédelem és adatkezelés

Az óvoda a gyermekek és szüleik személyes adatainak kezelését a 2011. évi CXCV. törvény (Nemzeti köznevelési törvény), a 2013. évi LXXVII. törvény (gyermekvédelmi adatkezelés), valamint az EU Általános Adatvédelmi Rendelete (GDPR, 2016/679/EU rendelet) előírásainak megfelelően végzi.

Az óvodában kezelt személyes adatok körébe tartoznak különösen:

- gyermekek személyes és egészségügyi adatai,
- szülők és törvényes képviselők adatai,
- fejlesztési és szakértői vélemények,
- óvodai dokumentációk és nyilvántartások.

Az adatkezelés alapelvei:

- **Célhoz kötöttség** – csak a nevelési-oktatási feladatok ellátásához szükséges adatokat kezeljük.
- **Jogalap** – az adatkezelés alapja jogszabály, illetve a szülők írásos hozzájárulása.
- **Adatbiztonság** – a gyermekek és családok adatai bizalmasak, harmadik félnek kizárólag jogszabályi kötelezettség vagy szülői hozzájárulás alapján adhatók ki.
- **Hozzáférs** – az adatokhoz csak az arra jogosult óvodai dolgozók és a feladatellátásban érintett szakemberek férhetnek hozzá.

A szülők bármikor betekinhetnek a gyermekükre vonatkozó nyilvántartásokba, kérhetnek tájékoztatást az adatkezelés céljáról, jogalapjáról és időtartamáról.

Összegzés

Az óvoda biztonságos működésének megteremtése és fenntartása a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődésének alapfeltétele. A tárgyi környezet rendszeres karbantartása, a személyi feltételek biztosítása, valamint a baleset- és egészségvédelmi szabályok betartása garantálja a gyermekek testi biztonságát. Ugyanakkor legalább ilyen fontos a lelki biztonság megőrzése: a szeretetteljes, elfogadó közösség, a családokkal való szoros együttműködés és a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevétele. A fizikai és lelki biztonság együtt alkotja azt a védelmező közeget, amelyben a gyermekek felszabadultan, örömmel és biztonságban nevelkedhetnek.

23. A fejlődés mérése és nyomon követése

A gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése és dokumentálása alapvető feladata az óvodának. A cél az, hogy minden gyermek egyéni adottságaihoz és szükségleteihez igazodó nevelésben és fejlesztésben részesüljön.

A fejlődés megfigyelése és dokumentálása

- A gyermekek fejlődését az óvodapedagógusok napi szinten megfigyelik a játék és a különféle tevékenységek során.
- A tapasztalatokat az Ovikréta rendszerben vezetett fejlődési naplóban rögzítik.
- Az adatok alapján évente legalább két alkalommal részletes fejlődési értékelés készül.

Szabályozott mérések

- **DIFER mérés:** a tanköteles korú gyermekeknél bemeneti és kimeneti mérés biztosítja az iskolakészültség szintjének feltárását.
- **Komplex állapotmérés:** külön figyelmet igénylő, SNI és BTMN gyermekek esetében a gyógypedagógus, pszichológus és fejlesztő pedagógus bevonásával történik.
- **Bemeneti mérés:** az óvodába lépéskor a gyermek szociális, kommunikációs, mozgásos és értelmi képességeinek szintjét térképezzük fel.

Team munka a fejlődés nyomon követésében

- Rendszeres esetmegbeszélések zajlanak a pedagógusok és a szakemberek (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus) között.
- Külön figyelmet igénylő esetekben közösen határozzák meg a további teendőket.
- A szülőkkel való konzultációk során a fejlődési eredményekről és a további feladatokról részletes tájékoztatás történik.

Fejlesztés és differenciálás

- Az adatok alapján differenciált fejlesztési formák kerülnek kialakításra: egyéni és kiscsoportos foglalkozások.
- Az autizmussal élő, beszédfigyatekos, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarban érintett gyermekek számára speciális módszerek alkalmazása biztosítja a fejlődésüket.
- A fejlődés nyomon követése a szociális hátrányok enyhítését is szolgálja: kiemelt figyelmet kap az önbizalom, a kommunikáció és a társas kapcsolatok fejlesztése.

A fejlődés értékelése

- Az értékelés mindig pozitív megerősítésre épül, kiemelve a gyermek erősségeit.
- A fejlődési eredményeket az óvodapedagógus a szülőkkel rendszeresen megbeszéli, szükség esetén további intézményhez (pl. pedagógiai szakszolgálat) irányítja a családot.
- Az óvoda célja, hogy minden gyermek a saját képességeihez mérten érje el az **iskolaérettséget**, biztosítva ezzel a sikeres iskolakezdést.

24. A 3 év alatti gyermekek gondozása és nevelése

Óvodánk alapfeladata a 3–7 éves gyermekek nevelése, azonban a jogszabályok lehetőséget adnak arra, hogy a **2,5. életévüket betöltött gyermekeket** is felvegyük, amennyiben az óvodában rendelkezésre áll férőhely.

Felvétel feltételei

- A gyermek betöltötte a 2,5 évet, és egészséges közösségi életre alkalmas.
- Az óvodában van szabad férőhely, és biztosított a szükséges személyi feltétel.
- A szülők vállalják az együttműködést a beszoktatási folyamatban.

Gondozási és nevelési sajátosságok

- A kisebb gyermekek esetében a gondozási feladatok (étkezés, öltözködés, tisztálkodás) hangsúlyosabb szerepet kapnak.
- Az óvónő és a dajka fokozott odafigyeléssel segítik a gyermek önállóságának fokozatos kialakulását.
- A napirend rugalmas, igazodik a kicsik életkori sajátosságaihoz és szükségleteihez (gyakoribb pihenés, több szabad játék).
- A kommunikáció, beszédfejlődés, mozgás és szocializáció támogatása kiemelt feladat.

Beszoktatás

- A beszoktatás mindig a gyermek egyéni tempójához igazodik.
- Családlátogatás és ismerkedő délelőtt előzi meg az óvodába lépést.
- A szülő fokozatosan adja át a gyermek felügyeletét az óvodapedagógusnak, így biztonságérzetet teremtve a gyermek számára.

Családdal való együttműködés

- A 3 év alatti gyermekek esetében a családdal való szoros kapcsolattartás különösen fontos.
- Rendszeres egyeztetések zajlanak a szülőkkel a gyermek fejlődéséről, szokásairól, szükségleteiről.
- Az óvoda és a család közös célja, hogy a gyermek fokozatosan váljon közösségben biztonságosan és örömmel jelenlévővé.

25. A pedagógiai munka eredményessége

Az óvoda pedagógiai munkájának eredményessége abban mérhető, hogy a gyermekek személyisége harmonikusan fejlődik, eléri az iskolakezdéshez szükséges érettségi szintet, és szeretetteljes, biztonságos közösségben töltik mindennapjaikat.

Az eredményesség mutatói

- A gyermekek életkoruknak megfelelően fejlődnek az értelmi, érzelmi, szociális és testi képességek terén.
- A tanköteles korú gyermekek eléri az iskolaérettség kritériumait.
- A gyermekek képesek önállóan, de együttműködve is feladatokat megoldani.
- A szülőkkel való együttműködés erős, a családok elégedettek az óvoda munkájával.

Mérés és visszacsatolás

- DIFER bemeneti és kimeneti mérések biztosítják az iskolakészültség objektív vizsgálatát.
- A gyermekek fejlődési naplójának folyamatos vezetése és elemzése nyomon követhetővé teszi a változásokat.
- A pedagógusok rendszeres team megbeszéléseken értékelik a fejlesztési folyamatokat.

A pedagógiai munka minősége

- Az óvodapedagógusok szakmai továbbképzései, belső hospitálások és tevékenységlátogatások hozzájárulnak a szakmai színvonal emeléséhez.
- A belső ellenőrzési rendszer, valamint a tanfelügyeleti és minősítési folyamatok támogatják a pedagógiai munka fejlődését.
- A pedagógus teljesítményértékelés rendszere biztosítja a visszajelzést és a fejlődést.

SNI és hátrányos helyzetű gyermekek támogatása

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését a szakemberek bevonásával kidolgozott egyéni fejlesztési tervek segítik.
- A hátrányos helyzetű gyermekek számára a szociális hátrányok enyhítése, az egyenlő hozzáférés biztosítása kiemelt cél.
- A gyermekek szociális érzékenységének és társas kapcsolati készségeinek fejlesztése hozzájárul a közösség befogadó jellegéhez.

Hosszú távú hatás

Az óvoda pedagógiai munkájának sikerét a gyermekek további iskolai pályafutása is visszaigazolja. A sikeres iskolakezdés, a tanulás iránti pozitív beállítódás és a közösségi együttélés szabályainak elsajátítása mind az óvodai nevelés eredményességét bizonyítják.

Az óvodáskor végére elérendő fejlődési jellemzők

A gyermek belső érési folyamatai, valamint a családi és óvodai nevelés hatására az óvodáskor végére a legtöbb gyermek eléri azt a fejlettségi szintet, amely lehetővé teszi az iskolai élet sikeres megkezdését. Ebben az életszakaszban a gyermek átlép egy új fejlődési állapotba: óvodásból iskolássá válik, szocializációja, önállósága, szabálykövetése és tanuláshoz való viszonya már megalapozott. A rugalmas beiskolázás rendszere lehetőséget nyújt arra, hogy ne csupán a kronológiai életkor, hanem az egyéni fejlettség is mérvadó legyen az iskolakezdés időpontjának meghatározásakor.

A fejlődés következő területein várható el a megfelelő szintű érettség:

Testi fejlettség, mozgásos képességek

A testileg egészségesen fejlődő gyermek testalkata megváltozik: karcsúbbá válik, testarányai megnyúlnak, megkezdődik a fogváltás. Mozgása összerendeződik, koordinált és célszerű, a nagymozgások automatizálódnak (járás, futás, mászás, egyensúlyozás).

A mozgásformák fejlesztésében a népi játékok és táncos tevékenységek is meghatározó szerepet játszanak, mivel segítik a ritmusérzék, a téri tájékozódás és az együttmozgás fejlesztését. A gyermek képes mozdulatokat utánozni, rajzai részletgazdagabbá, elrendezettebbé válnak, fejlődik a szem-kéz koordinációja. Ismeri testrészeit, tudatosan szabályozza mozgását, kézdominanciája kialakul.

Érzelmi, akarati, erkölcsi fejlettség

A gyermek szívesen beszél az iskoláról, várakozással és érdeklődéssel tekint az előtte álló új élethelyzetre. Vágyait és cselekedeteit képes késleltetni, képes feladatot elkezdeni, kitartóan elvégezni és befejezni. Érzelmei árnyaltabbá válnak, együttérez másokkal, képes érzelmi helyzetek felismerésére és megértésére.

A néphagyományok közös megélése – legyen szó ünnepi készülődésről, közös játékokról vagy kézműves foglalkozásokról – segíti a türelem, az együttműködés, a szabálykövetés és az alapvető erkölcsi normák (segítőkészség, udvariasság, figyelmesség) megerősödését. A gyermek önbizalma fokozatosan fejlődik, képes kudarcot és sikert reálisan kezelni, érzelmi megnyilvánulásai kiegyensúlyozottak.

Értelmi fejlettség, gondolkodás, emlékezet, figyelem

A gyermek érdeklődéssel fordul környezete felé, figyelme egyre tartósabb, képes koncentrálni, megosztani és irányítani figyelmét. Megjelenik a szándékos tanulás, a szándékos bevésés és felidézés. A különböző érzékelési csatornák integrációja révén képes az ingerek összekapcsolására, az átvitelre – ez az írás-olvasás és számolás előfeltétele.

Biztos mennyiségfogalommal rendelkezik, 10-es számkörön belül halmazműveleteket végez. Gondolkodása egyre inkább nyelvi és fogalmi szinten működik, ismeri az alapvető relációkat, szabályokat.

Kommunikáció és nyelvi fejlettség

A gyermek szókinése gazdag, választékosan fejezi ki magát, tisztán ejti a hangokat, alkalmazza a különféle mondatszerkezeteket és mondatfajtaikat. Képes gondolatait és érzéseit mások számára érthető módon, megfelelő tempóban és hangsúllyal közölni.

A népmesék, mondókák, bibliai történetek, népdalok alkalmazása segíti a nyelvi kifejezőkészség és a beszédértés fejlődését, valamint erősíti a gyermek kapcsolódását saját kultúrájához és közösségéhez.

Szociális érettség, közösségi viselkedés

A gyermek képes kapcsolatot teremteni és fenntartani kortársaival és felnőttekkel, együttműködik közös célok érdekében, elfogadja és betartja a közösség szabályait. Felismeri saját és mások érzelmeit, képes az empátikus viselkedésre.

Az ökumenikus és hagyományörző szemléletű nevelés különösen hozzájárul a szociális kompetenciák fejlődéséhez: az ünnepek, jeles napok közös megélése, a családok bevonása és a közösségi tevékenységek során a gyermek biztonságban érzi magát, megtapasztalja az összetartozás erejét.

Elemi ismeretek

A gyermek tudja teljes nevét, lakcímét, ismeri családtagjait, azok foglalkozását. Felismeri a napszakokat, az évszakokat, eligazodik a természet és társadalom világában. Tudja, hogyan viselkedjünk másokkal szemben, miért fontos a környezet védelme, a közös értékek tisztelete.

Sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A sajátos nevelési igényű gyermekek az óvodai nevelés során – speciális szakemberek együttműködésével – egyéni képességeikhez igazodva fejlődnek. Az iskolára való alkalmasság kritériumai esetükben is a befogadó intézmények elvárásait tükrözik, figyelembe véve a gyermek aktuális állapotát, fejlődési ütemét, lehetőségeit.

Összegzés

Az óvodáskor végére a gyermek testi, lelki és szellemi fejlettsége lehetővé teszi az iskolai tanulás megkezdését. A néphagyományokban gyökerező, élményalapú, ökumenikus nevelés gazdagító és biztonságos közeget teremt, amelyben a gyermek értékek mentén növekedhet, és felkészülten, nyitottan léphet át az iskoláskor küszöbén.

26. Záró gondolatok, mellékletek

A Völgy Utcai Ökumenikus Óvoda pedagógiai programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, ugyanakkor tükrözi intézményünk sajátos arculatát: a néphagyományörzést és az ökumenikus szemléletet.

Az óvoda célja, hogy minden gyermek szeretetteljes, elfogadó és biztonságos közegben nevelkedjen, ahol a játék, a tevékenységek és a közösségi élmények révén bontakoztathatja ki személyiségét. A pedagógusok, a szakemberek és a technikai dolgozók összehangolt munkája

biztosítja, hogy a gyermekek testi, lelki, értelmi és szociális téren egyaránt harmonikusan fejlődjenek.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy:

- minden gyermek a saját képességeihez mérten jusson el az iskolaérettséghez,
- a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek is megkapják a szükséges támogatást,
- a családokkal való partneri együttműködés biztosítsa a közös nevelési célok megvalósulását,
- a teremtett világ tisztelete és a keresztény értékek átadása mindennapjaink része legyen.

Pedagógiai programunk mellékletei tartalmazzák a szükséges szabályzatokat, eljárásrendeket és nyilatkozatokat, amelyek az óvoda működésének átláthatóságát és jogszerűségét szolgálják.

Az óvodai nevelésben eltöltött évek meghatározó élményt nyújtanak a gyermekek számára, amely alapot ad további iskolai életútjukhoz és személyiségük kibontakozásához. Intézményünk hitvallása szerint minden gyermek érték, akinek fejlődését és boldogulását szeretetteljes, támogató közegben segítjük.

Mellékletek

Éves projekt- és ünnepterv

Az óvoda éves ritmusa a **népi hagyományok**, az **egyházak közös (ökumenikus) ünnepei**, valamint a **modern közösségi programok** köré épül. A cél az, hogy a gyermekek élményszerűen tapasztalják meg a közösségi együttléteket, és megerősödjenek identitásukban, gyökereikhez való kötődésükben.

•

Hónap	Ünnepek / jeles napok	Ökumenikus tartalom	Projekt/tevékenység
Szeptember	Szüreti hagyományok, Mihály-nap, Teremtés hete, Autómentes nap (szept. 22.)	Hálaadás a teremtett világért	Szüreti játékok, szőlőpréselés, terménykiállítás, közös séta a természetben
Október	Szent Vendel, Állatok világnapja (okt. 4.)	Hálaadás és felelősség az állatokért	Állatfigyelés, kézműves állatok terményből, felelős állattartásról beszélgetés
November	Mindenszentek, Halottak napja, Márton-nap, Füstmentes világnap	Emlékezés elhunytakra, hála az életért	Gyertyagyújtás, lámpás felvonulás, libás játékok, egészséges életmód-beszélgetés
December	Advent, Luca-nap, Karácsony, Energiatakarékosági világnap (dec. 12.)	Jézus születése, fény a világban	Adventi koszorú, betlehemi játék, mézeskalács, „fények otthon” játék
Január	Vízkereszt, Háromkirályjárás, A hó világnapja	Jézus megkeresztelése, a víz és a tisztaság jelképe	Csillagkészítés, háromkirály-játék, hó- és jégkísérletek
Február	Farsang, Kiszebáb, Vizes élőhelyek világnapja (febr. 2.)	A teremtett világ öröme	Álarckészítés, téltemető szertartás, tóparti séta, madárles
Március	Nagyböjt kezdete, Gyümölcsoltó, Víz világnapja (márc. 22.), Föld órája	Bűnbánat, új élet kezdete	Magvetés, palántázás, vízkísérletek, közös lámpaoltás
Április	Húsvét, Föld napja (ápr. 22.)	Feltámadás öröme, teremtés védelme	Tojásírás, locsolkodás, kertészkedés, faültetés, szemétszedés

Hónap	Ünnepek / jeles napok	Ökumenikus tartalom	Projekt/tevékenység
Május	Pünkösöd, Madarak és fák napja (máj. 10.)	A Szentlélek ajándéka, élet és természet ünnepe	Pünkösdi játékok, koszorúkészítés, madárles, odúkészítés
Június	Szent Iván-éj, Környezetvédelmi világnap (jún. 5.), Óceánok napja (jún. 8.)	Hála a nyárért, világosság ünnepe	Tűzgrás, gyógynövénygyűjtés, vízi játékok, újrahasznosító kézműves
Július	Aratás, kenyérsütés, Energia világnapja (júl. 22.)	Hála a kenyérért, gondviselés	Gabonaórlás, kenyérdagasztás, nap- és szélenergia kísérletek
Augusztus	Nagyboldogasszony, Új kenyér ünnepe, Víz világnapja (aug. 29.)	Új kenyér megáldása, hálaadás Isten gondviseléséért	Közös kenyérszegés, terményáldás, vízi játékok